

Jó Pajtás

2016. III. 17.

70. évf., 9–10. szám

Fotó: Dávid Csilla

* *A lelkiünket nemesíti –*

újvidéki néptáncos tapasztalatok

* *Az üres sír titka*

* *Vicc, fejtörő... duplán!*

Ünnepre hangolódunk

Húsvétkor ünnepli a kereszténység Jézus Krisztus feltámadását. A húsvét a legrégebbi keresztény ünnep, és egyúttal a legjelentősebb is az egyházi év ünnepeinek sorában.

A nagycsütörtök Krisztusnak az Olajfák hegyén történt elfogatását idézi emlékeztünkbe.

Nagypéntek Krisztus Pilátus általi halálra ítélésének, megostorozásának és kereszthalálának a napja.

Nagyszombat este körmenetekkel emlékezik meg a keresztény világ arról, hogy Jézus – amint azt előre megmondta – harmadnap, azaz húsvétvasárnap hajnalán feltámadt halottaiból.

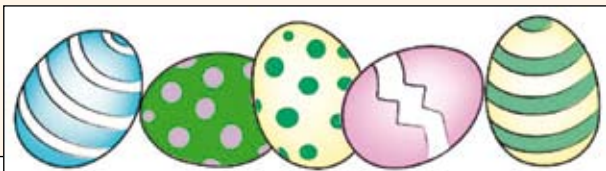
A húsvét megünnepléséről bővebben a 4-5. oldalon szólunk. Ám nem csak ott!

Olvass bennünket az ünnepnapokon is!

Szinte hihetetlen, kedves pajtások, de elérkezett a várva várt tavasz, s vele együtt máris itt lesz a húsvét ünnepe, a tavaszi pihenő! Kíváncsiak, hogy az ünneplésen túl forgassátok élvezettel kis újságunkat, melynek címlapjára újvidéki néptáncosok kerültek, hátlapjára – kéresekre – Harry Potter és társai, valamint sok más érdekesség.

Ebben a félévben még egy dupla számunk lesz, méghozzá hagyományosan a tanévzáró kiadásunk (június 9.) terjedelmét növeljük meg. Hogy mivel? Emlékezhettek még a ZsenikusZ-ra, melyet tavaly sokan igazán örömmel fogadtatok. A jó kis vicceket, rejtvényeket máris gyűjtjük, válogatjuk. Csakúgy, mint tavaly, az újság közepében találjátok majd a fejtőrt kiadványt, könnyen kivehetitek, és mellékletként használjátok akár egész nyáron.

Most egy jóval kisebb pihenő vár rátok, aminek kellemes eltöltéséhez igyekeztünk hozzájárulni két hétre szóló írásainkkal és válogatásunkkal.

Áldott húsvéti ünnepeket kívánunk minden olvasónknak, a szülőknek és a pedagógusoknak, valamint lapunk barátainak.

A Jó Pajtás következő száma március 31-én jelenik meg, a szokásos terjedelemben.

Tavasz

Tavasszal teljesen megváltozik az élet,
a fák és a virágok is szépek.
Aranylik a víz a napfényben,
Panni is virágot szed a réten.

A lágy szellő is fújdogál,
A gólya kelepelve jár.
Szeretem a tavaszt ám,
mert meleg nap süt rám.

Horvát Réka, 4. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

Miskolci Helga, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

CÍMOLDALI KÉPÜNKHÖZ

A néptánc a lelkünket nemesíti

Újvidéken arról is meggyőződünk, hogy a testünket ügyesíti, az agyunkat tágítja, a szívünket pedig kinyitja a csodás világa

Léptetek már be egy olyan világba, ahol a csapatszellel, a jó hangulat, a mosoly, a zene és a tánc uralkodik? Néptáncos múltam révén büszkén elmondhatom, hogy a néptánc világa egy egészen különleges és csodálatos hely. Sok munkát és kitartást igényel, de még annál is több örömet, vidámságot és sikert rejt.

Az Újvidéken működő Vajdasági Magyar Népművészeti és Közművelődési Központ a néptánc oktatása és a néphagyomány ápolása mellett számos ehhez fűződő tevékenységgel foglalkozott az elmúlt évek során. Az egyesület munkásságáról, a fiatalok néptánc oktatásáról és mindezek fontosságáról beszélgettünk **Takács Zsuzsannával**, aki több mint 15 éve foglalkozik néptánc oktatással, jelenleg a központban belül működő legfiatalabb táncgyűjtést vezeti. Mindig is kiemelkedő szerepet töltött be, hiszen a tánc oktatása mellett a központ életének egyik fő szervező egyénisége, maga is táncos, emellett ő tervezte és varrta a központban belül felcseperedő táncos nemzedékek viseleteit.

– Jelenleg 3 korcsoportra oszlanak a gyermektáncsoportjaink. A legkisebbek a Manók, amelyet 3–6 éves korú gyerekek alkotnak. A középcsoport, a Tűzrevalók, ahova 6–10 éves gyerekek járnak. A legnagyobb, a Mitugráz táncgyűjtés pedig felsős gyerekekből áll – mesélte.

Kis Laura

(Folytatása a 4. oldalon)

A néptánc a lelkünket nemesíti

Újvidéken arról is meggyőződünk, hogy a testünket ügyesíti, az agyunkat tágítja,
a szívünket pedig kinyitja a csodás világa

(Folytatás a 3. oldalról)

– *Hogyan is néz ki egy néptánc foglalkozás korosztálytól függően (picik, illetve nagyobbak)?*

– Mindig névsorolvasással kezdünk, a próbákra járás ugyanis kötelező, ha egyszer eldöntjük, hogy táncolni fogunk. Utána a kicsikkel népi gyerekjátékokat, ritmusgyakorlatokat, memóriafejlesztő játékokat játszunk. Énekelni szoktunk, mondókákat tanulunk, hagyományokról, szokásokról mesélünk. Ezután következik a tánc, előbb egyszerűbb, majd bonyolultabb feladatokat kell táncolva megoldani. A kicsiktől eltérően a nagyobbak a névsorolvasás után bemelegítenek, megmozgatják a testük minden részét, hogy táncolás közben senki se sérüljön meg. Majd ők is játszanak, táncolnak, de már komolyabb szinten.

– *Miért fontos a néptáncot, népzenet beépíteni a gyerekek mindennapjaiba?*

– Leginkább azt szoktam mondani, hogy a néptánc a lelkünket nemesíti, a testünket ügyesíti, az agyunkat tágítja, a szívünket pedig kinyitja!

– *Hogyan lehet manapság megszerettetni a gyerekekkel a néphagyományokat?*

– Ahhoz hogy megszeressék, mindenekelőtt ismerniük kell azt a hatalmas kincset, amit ősünk megőriztek nekünk. A gyermekjátékok, a népzene, a néptánc, a népszokások a valamikori ember mindennapjait alkották. Minden része „emberre szabott”. Egy teljesen átlagos képességű felnőtt, gyerek is a saját lehetőségeihez mérten megtanulhat táncolni, énekelni, és élvezetét tudja lelteni benne. A gyerekeknek meg kell adni azt a kiváltságot, hogy megismerkedhessenek a saját hagyományaikkal. Aztán a foglalkozásokon már a csoportvezető dolga, hogy mindezt érdekessé tegye, amikor is a gyerekek a rájuk szabott kihívásokat kortól függően meg tudják oldani. Ilyenkor úgymond játszva tanulunk meg táncolni!

– *Az utánpótlás mindig kényes kérdés, főleg napjainkban, amikor annyi szabadidős lehetőség közül válogathatnak a gyerekek. Mennyire lehet bevonítani a fiatalokat a folklór világába?*

– A gyerekek általában nagyon szeretik a néptáncot. Igaz, néha nehéz feladatok elé állítjuk őket, de sokszor van sikerélményük, mert a korukhoz mért feladatokat kis igyekezettel szinte mindenki meg tudja valósítani. Emellett a néptánc csoportos műfaj, a csoport tagjai egymásra vannak utalva, függnek egymás sikerétől, igyekezetétől. Ez azt szokta eredményezni, hogy jó kis közösségek alakulnak ki, nemcsak a gyerekek, hanem a táncos gyerekek szülei között is. Aki ebbe a világba belekóstol, nehezen tud lemondani a csoporthoz tartozásról, a közös

születésnapozásokról, kirándulásokról. Sokszor volt olyan is, hogy a gyerekek más szabadidős foglalkozásra váltottak, de bizonyos idő után visszatértek, mert az nem elég nagy kihívás számukra, vagy hiányzik nekik a csoport.

Kezdetben, amíg a gyerekek kicsik, talán inkább a szülők bizalmát, tetszését kell elnyerni, mert ők azok, akik elhozzák a csemetéiket a foglalkozásokra. A későbbiekben pedig a gyerekek igényeit kell kielégíteni, mindenekelőtt minőségi foglalkozásokat kell biztosítani, amihez a pedagógusnak felkészültnek kell lennie, hiszen a gyerekek érzik ezt. A néptánc foglalkozásnak persze érdekesnek is kell lennie, szükség van az önfeledt szórakozásra és nevetésre. A közös utazások, fellépések pedig még inkább összekovácsolják a csoportot.

– *Milyenek a visszajelzések, hogyan viszonyulnak a szülők, illetve a gyerekek a munkátokhoz?*

– A szülők nagy része nagyon hasznosnak találja ezt a fajta szabadidős tevékenységet. A gyerekek nemcsak ügyesednek, okosodnak, de fel is szabadulnak, nő az önbizalmuk, az önértékelésük helyes mederbe terelődik. A gyerekek arcáról pedig látni lehet, hogy élvezettel jönnek-e próbára, vagy sem.

– *Mit emelnél ki a több éves munkátok legnagyobb sikereként, eredményeként?*

– Legfőképp azt, hogy csaknem 20 év után is még létezik a csoport. Kisebb-nagyobb ingadozásokkal, de vagyunk. A gyerekek, szülők, fiatalok, még ha el is hagyják a csoportokat, mindig pozitív hangulatban emlékeznek ránk, eljönnek a fellépéseinkre. Oktatóként nagy elismerés az, hogy az egykori táncos társaim nagyon szívesen hozzák a gyerekeiket a foglalkozásokra. Valamit biztos jól csinálunk!

Kis Laura

Bogdán József

Az üres sír titka

Fra Angelico: Levétel a keresztről

Mi, keresztények négy evangéliumot ismerünk: Márk, Máté, Lukács és János evangéliumát. Mind a négy Jézus életét próbálta hitelesen megörökíteni azon személyek elbeszélései alapján, akik maguk vagy látták, hallották a Mester tanítását, illetve csodatételeit, vagy abban a korban éltek, amelyben maga Jézus is. Ez a négy evangélium négy szemszögből közelíti meg ugyanannak a személynek az életét. Jézus az Ószövetség által ismert Izrael népének egyikeként született meg a júdeai Betlehemben időszámításunk kezdete körül, zsidó édesanya és nevelőapja gyermekeként. Abban az időben a római császár Augustus volt, és csillapíthatatlan terjeszkedési vágyában eljutott a Közel-Keletig is. Így kebelezte be a kétezer évvel ezelőtti Palesztina területét. Ám a zsidó nép nyakas nép. Sehogyan sem tudott beletörődni, hogy a római panteonban Izrael istenének szobrát is beállítsák annak a jelül, a megszállás csupán képletes és tanúbizonyságul annak, hogy Róma igen lojális más népek iránt. (Hiszen abban az időben nem volt olyan nemzet, amely ne hitt volna valami módon egy istenben. S hogy a hatalmas birodalom kormányzása zökkenőmentesebb legyen, magába olvasztotta a más-más vallások tanait.) Izrael földjén is így történt volna, ha ez a nép nem hitte és tanította volna már évszázadok óta azt, hogy az Isten egy, és ezt az egy Istent nem szabad bálványszerűen imádni, vagyis sem szobrot, sem képet nem szabad róla készíteni. Mint látjuk, Jézus egy politikailag nehezen elviselhető „darázsfészekbe” született, ami a tevékenységére is igen rányomta bélyegét. Nem volt politikus, még csak főpap vagy pap sem (habár követői szerették volna), még király sem lett, pedig a nép szívesen megkoronázta volna. Ez az elgyötört nemzet, amely már régóta viselte az elnyomás terhét, mindenképpen szabadítóban reménykedett. Maga sem tudta, milyen szabadítóra is van szüksége, de hogy szüksége volt, az tagadhatatlan. (Zelóttákként szervezkedtek a férfiak, és partizánharcokat folytattak a római katonák ellen. Zelóta = lázadó.) Előkerültek a szent iratok okító,

reményt adó szavai a Tóra lapjaiban, melyek valamiféle eljövendő szabadítóról beszéltek; Messiásról, akit az Isten küld majd, és általa szabadítja meg népét a nyomorgatástól. A néptanítók és írástudók úgy képzelték el, hogy papnak születik, a politikusok viszont úgy, hogy hadvezérnek vagy királynak. Ekkor jött a világra Jézus egy icike-picike kis faluban, Betlehemben. Nem ringott királyi bölcsőben, és a szülei sem tartoztak az értelmiség színe-javához. Egy tanulatlan, egyszerű zsidó lány volt az édesanyja, és egy kétkezi munkás a nevelőapja. Mégis 33 éven keresztül olyan furcsa dolgok történtek vele és körülötte, amelyek alapján méltán volt nevezhető

nem mindennapinak. Nem házasodott meg. Sokat imádkozott és meditatált. Tanítása saját bölcsességéből fakadt, amelyet Istennek tulajdonított. Magas, szép arcú, szelíd és halk szavú férfi volt. Különleges dolgokról beszélt. Aki csak hallgatta, meghökkenve kapaszkodott a szavaiba, és legszívesebben mindig őt hallgatta volna. Persze akadt olyan is, aki vállrandítással ballagott tovább, magában azt gondolva, ez egy örült. Vándortanítóként élt. Vallásossága más volt, mint az akkoriaké. Ő nem félt az Istentől. Olyannyira nem, hogy Abbának szólította Őt, ami annyit jelent, apuka. Másként kezdett imádkozni, és egy olyan erőre hagyatkozott, amely soha nem hagyta

el. Ezt az erőt nevezte Istennek. Elítélték és megkínózták – csupán azért, mert más volt, mint a többiek, másként szerette az Istent, és megpróbálta az embereket is erre a különös, tiszta szeretetre tanítani, hogy mindenki olyan közel kerülhessen Hozzá, mint Ő maga –, veszélyt látva benne politikai téren (a nép királlyá akarta koronázni), veszélyt látva benne vallási téren (azt is szerette volna a nép, ha ő maga lett volna a főpap). Mielőtt elítélték volna, arra a „bölcst” következtetésre jutottak, „... jobb elveszni a népből egynek, mintsem az egész népnek...” A legszentebb zsidó ünnepen, húsvét ünnepén, amikor az Istennek arra a kegyes cselekedetére emlékeztek, hogy kivette őseiket az egyiptomi fogságból, végezték ki Jézust kereszthalál által. Úgy tűrt, mint egy bárány, és minden félelem, borzadály ellenére vállalta sorsát. Ez a vállálás nyomta pecsétjét ránk, Krisztus-követőkre a lemoshatatlan jelet. Kereszténynek lenni nem más, mint Krisztushoz tartozni, és zokszó nélkül végigélni az életünket úgy, ahogyan az ránk szabott. Nem futamodni meg a nehézségek előtt, nem tagadni meg azt, amiben hiszünk. Jézus utolsó szavai, amit az Istenhez intézett: „Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?” Nincs benne korholás, nincs benne vád, csupán szelíd önmegadás egy hatalmas, felfoghatatlan erőnek és tervnek. Közéleg a húsvét ünnepe, a húsvété, amely nálunk, keresztényeknél az üresen maradt sír tényére alapozódik. Az a különös ember, akit Jézusnak hívtak, még ma is tud a számunkra újat mondani. Olyan nyelvet beszél, amelyet csupán legbensőbb énünk hall és ért meg. Ugyanígy csak a legbensőbb énünk tud válaszolni rá. Vagy elutasítja a szeretetről tanítottakat, vagy megőrzi. Rajtunk áll, hogyan választunk, és az is, hogy feltámad végre bennünk Jézus, vagy maradunk az emmauszi tanítványok. (Lukács evangéliuma két tanítványról beszél, akik egy Emmausz nevű faluba mentek. Útközben csatlakozott hozzájuk egy idegen, akiben nem ismerték fel a feltámadott Jézust. A faluban vacsora közben az idegen megáldotta a kenyeret, ekkor felismerték.

(1996. április)

Hol szódás üveggel, hol vödör vízzel

Hogyan készülnek Óbecsen a húsvétra és a locsolkodásra?

Már mindannyian nagyon várjuk az igazi jó időt, a kikeletet, a húsvétot. Különösen a húsvét vasárnapját, amely örömnép, s már a föltámadás jegyében telik: ajándékot, festett tojásokat, csokoládéból készült nyuszikat kaptok.

Ilyenkor már nemcsak a nyuszi várjátok, hanem a locsolkodást, no, meg a locsolkodókat is.

A meglepetésekről a húsvéti nyuszi gondskodik, hogy a gyerekek kíváncsi örömmel keresgélhessék. Hogy miként került a nyúl a húsvét jelképei közé? Egy német történet szerint véletlenül lett belőle húsvéti nyuszi. Egy szegény asszonynak az ünnep közeledtén olyan kevés pénze volt, hogy nem tudott semmit sem vásárolni a gyerekeinek, amivel húsvétra meglephetne volna őket. Így aztán néhány tojást festett, és azokat eldugta a kertben a szakajtóba a bokrok alá, a fűbe, a virágok közé. A gyerekek rátaláltak, és éppen össze akarták szedni, amikor egy megríadt nyuszi ugrott ki a bokor alól. Azóta hiszik a kicsi gyerekek azt, hogy a nyúl hozza a húsvéti tojást. És milyen jó hinni ebben!

Hogy az óbecsei Petőfi Sándor iskolában hogyan várják az ünnepet, elmeséli **Kuszli Angéla** magyartanár: az ötödikes **Lengyel László, Hadnagy Zsombor, Pesti Erik, Zórád László, Deák Előd és Nagy Rebeka**.

Erik nagyon szereti a húsvétot, mert ilyenkor összegyűlik a rokonság, meg a locsolkodást sem veti meg.

– Húsvétkor csapunk nagy lakomát – mondja elsőként Erik –, finom ebédet főz anyukám, meg ilyenkor a torta sem marad el. A tojásfestésnél én is szoktam segíteni. Másnap locsolkodni megyünk. Parfümmel! Eddig apukámmal mentem, az idén már a barátokkal. A rokonok, a nagymamák mellett az osztály lány tagjait is meglocsolom. A piros tojás mellé a nagymamák pénz is szoktak adni.

Zórád Laci a hagyományos vödör vízzel önti le a lányokat.

– Nekem a húsvét a locsolkodást jelenti, vízzel locsoljuk meg a lányokat. Hol szódás üveggel, hol vödör vízzel. Ne is mondom, hogy sikoltoznak! Azért elővigyázatosak, esernyővel jönnek ki elénk. Ha nagyon meg is locsoljuk őket, csak nevetnek, de nem haragszanak. Még piros tojás-

sal is megkínálnak. Én már régen nem hiszek a nyuszi mesében, de azért mindig van kíváncságom, hogy mit „hozzon a nyuszi”. Az idén hétbességes Capriolo biciklit szeretnék kapni.

Zsomborék hagyományosan főtt sonkát, tojást is készítenek erre a nagy ünnepre. De a locsolkodásból sem marad ki.

– Szeretem a sonkát, a tojást, mi főzni szoktuk. Szeretem a húsvétot, mert másnapján locsolkodni lehet menni a barátokkal. Mikor odaérünk egy lányhoz, locsolóverset is szoktunk mondani:

„Zöld erdőben jártam,
Kék ibolyát láttam,
El akart hervadni,
Szabad-e locsolni!”

– mondjuk néha kórusban. A szimpátiámat is meglocsolom mindig, s piros tojást kapok tőle. Az anyukája még pénzt is szokott adni. Meg finom kaláccsal kínál meg bennünket. Persze meglocsoljuk az osztályból a lányokat is.

Lengyel Laci eddig az apukájával járt locsolkodni, de az idén már a barátokkal fog. Mivel néptáncos, sok élménye van a locsolkodással kapcsolatban.

– Húsvétkor nálunk összejön a család, s ebédre sok finomság készül, az idén sonkát és tojást is főzünk. Mivel a nővérem is várja a locsolkodókat, sok tojást szoktunk festeni. Tavaly az ismerős lányokat locsoltam meg. Mivel ők is néptáncosok, így van néptáncos ruhájuk, azt vették föl erre az alkalomra. Hímes tojást kaptam. A kultúrkörös legények meg lovas kocsival mentek néptáncos ruhában a szintén néptáncos

nagylányokat meglocsolni. De nem parfümmel, hanem vödör vízzel. Erről fölvetel is készült. Azért kíváncságom is van: a nyuszi „hozhatna” egy bokszzsákot.

Rebeka is hímes tojással várja a locsolkodókat.

– Festünk pirosat, kéket, zöldet, sárgát, s egy kosárba tesszük. Ha jönnek a locsolkodók, választhatnak, kinek milyen tetszik. Emlékszem, amikor kicsi voltam, s hittem, hogy a nyuszi hozza az ajándékot, a szalmakazal tövébe, ahova szoktak a tyúkok tojni, oda készítettük a fészket a nyuszinak. Hozott is bele ajándékot, egy játékvarrógépre emlékszem. Mostanában is kíváncsian bontom ki a csomagot, habár már nem hiszek a nyuszi mesében. Örülök a meglepetésnek. Egyszer meg a nagymamámtól papucsot kaptam, s tele volt csokival, édességgel.

Elődék nem főzik a sonkát, hanem sütik.

– Én is szeretem a meglepetéseket, de már régóta nem hiszek a nyuszi mesében. Mindig megmondom a szüleimnek, hogy mit szeretnék a „nyuszitól”, s azt hozza. Az idén a kistraktóromra kérek talicskakerekeket, majd rászerelem. Meg locsolkodni is szoktam, tavaly a szimpátiámat is meglocsoltam, s kaptam piros tojást, az anyukájától meg pénzt. Sok pénz összejön a locsolkodáskor a nagymamáktól, nenáktól. Ennek a pénznek is már megvan a helye. A biciklimre sárhányót, meg új gumikat veszek, mert leengedett. A nenám is kultúrkörös, hozzájuk is lovas kocsival mennek a kultúrkörös fiúk, tavaly is vödör vízzel locsolták meg.

Koncz Erzsébet

Locsolkodó vers

*Itt a húsvét, eljött végre,
a szép lányok örömére.
Mert a lányok szép virágok,
illatos víz illik rájuk.
Kit húsvétkor nem locsolnak,
hervadt virág lesz maholnap.
Ne fuss el hát, szép virágom,
Locsolónak csók jár, három!*

A vidék varázsa

Fekete István: Téli berek

Az általános iskolában olvastam először a Tüskevárát (mint a legtöbbben, hiszen ugye kötelező házi olvasmány). Ha jól emlékszem, a téli szünetben kellett olvasni, én viszont karácsony és szilveszter között megbirkóztam ezzel a feladattal, a szünidő hátralevő részében pedig csak Matula bácsi kunyhójáról és az ott elfogyasztott egyszerű ételkölteményekről álmodoztam.

El is mondtam mindjárt a szüleimnek, hogy nagyon megtetszettek Tutajos és Bütyök (becsületes nevükön Ladó Gyula Lajos és Ponderay Béla) kalandjai. Ekkor mondta el az apukám, hogy a könyvnek folytatása is van, még hozzá a Téli berek. A családban mindenki szerette Fekete István (a szerző) műveit, ezért szinte pillanatok alatt előkerült ez a regény is a könyvespolcra.

A történet a két barát második, immáron téli kis-balatoni látogatását és új kalandjait meséli el.

Hogy miért tetszett nekem ez a könyv? Egyszerű. A fejezeteket olvasva jelentek meg

előttem a saját téli élményeim, a saját kis kirándulásaim, a felnőttekkel szerzett fontos tapasztalatok, amikor halászni tanítottak, vagy amikor a házimunkával ismertettek meg. A könyvben a főhősök (leginkább Tutajos) is sokat tanulnak, rátérnek az önállósulás és a felnőtté válás rögzös útjára, amely szerencsére nem is annyira komor és nehéz, mint ahogy azt sokan elképzelik. A nyurga városi fiúk még a Tüskevár oldalain megtapasztalták a vidéki élet szépségeit, nyugalma és nehézségeit is, most pedig télen kell helytállniuk. Mindezt kicsit nehezzé teszi az ajtón kopogtató kamaszok, amely ugyancsak Tutajos számára okoz problémát, aki felesel a felnőtteknek, kisebb-nagyobb füllentéseket enged meg magának, hogy fontosabbnak ítéljék meg a barátai.

Ismeretes, hogy kamasznak lenni igen nehéz, leginkább annak, aki éppen benne van, de a nehézségek a tinédzser környezetét sem kímélik. Emlékszem, a könyvet olvasva sokszor magamra ismertem Tutajos feleselésein keresztül, és el is szégyelltem magam, hiszen

akkor döbbsentem rá, hogy milyen felesleges és buta dolgokat tettem. Ennek ellenére sokszor értettem egyet a főhőssel, hiszen akkor úgy gondoltam, hogy a hisztije némely esetben jogos volt. Tutajos életét tovább bonyolította az is, hogy a szerelem is ébredni kezdett nála. Ez oda vezetett, hogy még a legjobb barátjával, Bütyökkel is összeveszett.

A főhősünk rájött arra, hogy a nagyizolás és a hisztije nem sokat ér a berekben, az egyszerű vidéki emberek világában, ahol az a dicséret, ha nem dorgálják meg az embert. A mű végére a fiú megtanulja, hogy egy-egy kedves szó sokkal többet ér, mint ha körbeugrálják az embert.

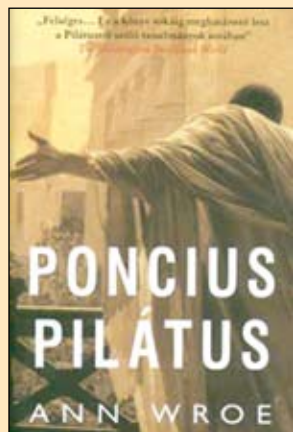
A könyv bravúrosan mutat rá a fiatal belső lelki vívódásaira, a kamaszkori szerelem összetett világára, és ezen problémák egyszerű megoldásaira, amelyek sokszor ott vannak Tutajos orra előtt.

Végül Tutajos és Bütyök is „felnőtté válnak” a berekben töltött téli szünidő alatt. A fiatal gyermekek megkomolyodtak, érettebbek lettek, már nem gyermekként térnek vissza a városba, ahol már nincs szükség a füllentésre.

Szecsai Szabolcs

Poncius Pilátus

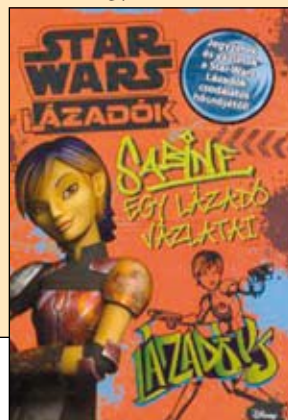
Jézus ellentétpárja, a húsvéti történet antihőse, a csúfondáros,

szkeptikus Pilátus történelmi alak, aki megragadja a képzeletünket. Egyesek számára szent, másoknak az emberi gyengeség megtestesítője, archetípusa a politikusnak, aki kész akár embert is áldozni a stabilitásért. Ebben az életrajzban Ann Wroe szerző életre kelti az embert és a mítoszt. Antik forrásokból merít, hogy megmártózhassunk a bibliai Júdea világában, amelyet a szeszélyes és féktelen Tiberius császár ural, majd a Jézus ellen zajló tárgyalást és annak ellentmondásosságát mutatja be, az ítéletvégrehajtó szemszögéből.

Könyvajánló

A könyv a polc.hu honlapon is megrendelhető, alig drágább 1000 forintnál.

Star Wars: Lázadók – Sabine, egy lázadó vázlatai

A nagyon népszerű Star Wars-sorozat szintén közkedvelt kötete.

„Sabine Wren vagyok. Lázadó, de egyben művész. Egy LÁZADÓ csapat tagja vagyok, és a BIRODALOM ellen harcolunk minden eszközzel. Az én esetemben ez festékszórókat, patronokat, és nagy teljesítményű robbanóanyagokat jelent.

Nézz bele a vázlatkönyvembe, és megtudod, miért harcolunk, és hogy a BIRODALOM miért nem lesz képes SOHA megtörni a lelünköt!”

Az izgalmasnak ígérkező kötet szerzője Daniel Wallace, 2100 forintot áron ugyancsak beszerezhető a világhálón, a polc.hu-n.

Jaj, az a felelés!

Mindenkivel megesik, hogy nem készül – az óbecsei Samu Mihály iskola diákjaival is

„Múlt kedden ellustálkodtam az időt. Mint minden kamasz, én is a Facebookon lógtam, és elüzeneteztem az időt.

Szerdán reggel jutott az eszembe, hogy biológiából felelünk. Magamban morfondíroztam: Most mit csináljak? Jelentsek beteget? Mintha meleg lenne a fejem. Lehet, hogy szerencsém lesz, és a tanár nem szólít fel. Ott vannak a szünetek is, majd átolvastatom, nem lesz itt gond. Különben is a biológiát nagyon szeretem. Egy karó most nem jönne jól.” – olvastam a múltkori Rügyfakadásban a zentagunarasi Csabai Márk fogalmazását.

Jól végződött a felése, mert ötöst kapott. Szinte meszeszerűen fejezi be a fogalmazását: „Ha Gergő nem lett volna, ez nem így történt volna”.

Értitek, ugye?

Az óbecsei Samu Mihály iskola magyar szaktantermében Józsa Zsuzsanna magyartanárnővel és diákjaival találkoztam, hogy elmeséljék a saját felelési élményeiket, közöttük a hetedikes **Varga Imola, Kovács Orsolya, Urbán Emőke, Bukli Orsolya és Tóth Alicia**. Mindannyian kitűnő tanulók, de velük is megesik, hogy néha nem készülnek.

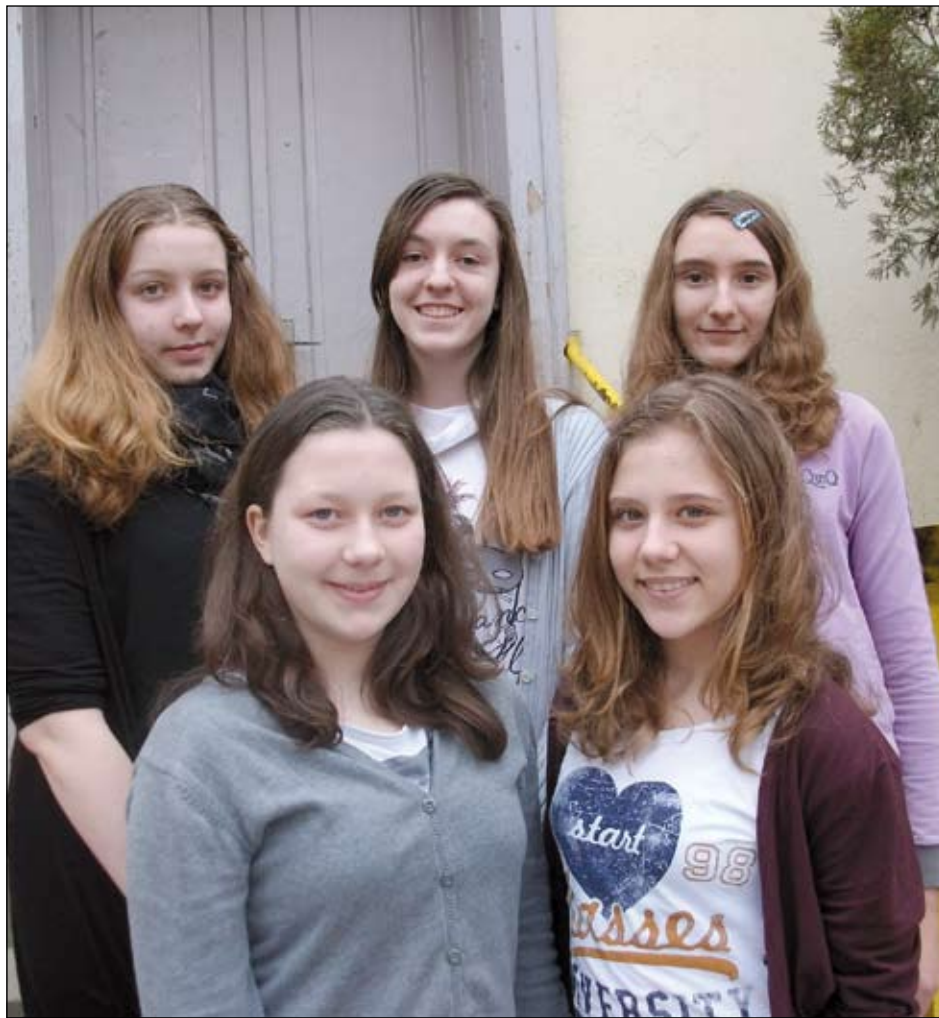
K. Orsolya biológiaórán nemrég felelt, illetve felelt volna, ha tudott volna.

– Az úgy volt, hogy én is szeretek a Facebookon üzenetkezni. Kérdeztem az osztálytársaimtól, hogy felelünk-e biológiából. Mindenki azt írta, hogy nem. Amikor odaértünk az iskolába, az egyik osztálytársunk, aki órán mindig odafigyel a tanárra, azt mondta, felelés lesz az órán. Ne is mondjam, minden szünetben csak a biológiát tanultam: a szemet és betegségeit. Csak a tanár úrnál nemigen lehet ám sügni, nagyon odafigyel. Így hát bezúgtam. Ma jelentkezek javítani. Megtanultam a leckét.

Emőke neve majdnem az utolsó a naplóban, s néha megtörténik, hogy ki tudja számolni, mikor felel.

– Szerdán volt a biológiaóra, s nemigen tanultam – vallja. – Egyre izgultam, fölszólit-e a tanár úr. Kár volt annyit idegeskedni, mert nem kerültem sorra. A következő órára sokat készültem, mert tudtam, hogy sorra kerülök, s felelek. Így is volt. Feleltem, és ötöst kaptam.

B. Orsolya meg a műszakira nem készült, meghozzá az ellenőrzőre.

– Szerintem senki sem szeret írásban felelni, ellenőrzőt írni, s legutóbb műszakiból éppen ellenőrzőt írtunk. Persze, nem készültem, de a barátnőm, Alicia segített, mert ő mindig mindent megtanul. Végül is ötöst kaptam, de mennyi izgalom árán!

– Igen, én mindig mindent megtanulok – jelenti ki Alicia. – Még a szerb ellenőrzőre is! El is ragoztam a szavakat, azt hittem, minden rendben, de amikor visszakaptam az ellenőrzőt, akkor láttam, hogy valami nincs rendben. Egyest kaptam. Kiderült, hogy én semleges nembem ragoztam, pedig hím nembem kellett volna. Annyit tanultam, s mégis egyest kaptam! Így vagyok más tantárgyaknál is. Tényleg mindig mindent megtanulok, de feleléskor annyira izgulok, hogy szinte reszket a kezem. Biztos, hogy ennél az ellenőrzőnél is idegességemben rontottam el a föladatot.

Imola nevével már találkoztatok a Jó Pajtásban, ugyanis szépen szaval, díjat is

nyert. Most is kiváló szerepléséről mesélt. Csak nem a szavalóversenyen, hanem feleléskor.

– Egy földrajzórára nem készültem, mert elfeledkeztem arról, hogy felelünk – emlékezik vissza arra a bizonyos órára. – Még időm sem volt átolvasni a tananyagot. Emlékszem, Afrikáról tanultunk. Csak nekem az a szokásom, hogy nagyon odafigyelek az órán, amikor új anyagot tanulunk, s mindenre emlékeztem, szépen elmondtam, ahogy az előző órán hallottam. Ötöst kaptam. De nem így történt a szerb órán. Emlékszem, első óránk szerb volt, s akkor tudtam meg, hogy ellenőrzőt írunk. Még csak időm sem volt átismételni a tananyagot, az eseteket („pádezsokat”). Egyest kaptam. Nem szeretem az ellenőrzőket, sokkal jobb szóban felelni. Mert ha valami nem jut az eszembe, számíthatok a segítségre, a sugásra.

Igazi sportszellem a medencén

Zentán a legfiatalabbak is vízilabdázhatnak

A tizenhárom éven aluli lányok a felnőttekhez hasonlóan másodikkak lettek az országban

A labdasportok közül kitűnik a vízilabda, annál az egyszerű oknál fogva, hogy vízben játsszák. Nemcsak jó erőnlétre, ügyességre, bátorságra van szüksége annak, aki vízilabdázik, hanem a víz „kemény törvényeivel” is meg kell küzdenie. Én talán ezért csodálom a sportágat, és a csupa izom, csupa erő művelőit.

Vajdaságban kevés a „vizes” klub, a vízilabda sem tartozik a gyakori sportegyesületek közé. Elsősorban víz és medence – lehetőleg fedett – kell hozzá, amelyből tájainkon sajnos igen kevés van. Zentán van víz is, van medence is, amivel azért inkább nem dicsekszenek, olyan rossz állapotban van. És van vízilabda klub is. Úszóiskolát szerveznek minden nyáron, és onnan kerülnek ki a későbbi sportolók, azok közül, akik a leginkább megkedvelik a vizet és a vízilabdázást. **Tóth László** edző **Kincses Krisztina** segédedzővel gondoskodik róluk, jelenleg is kb. 15-15 alsós és felsős fiatallal dolgoznak.

– Nyáron 200 fölötti létszámban járnak a klubunkba, télen azonban 50–60 főre csökken az érdeklődés – mondja az edző, aki idestova 30 éve végzi a klub körüli teendőket, bármit, amit kell. – Ha a feltételek jobbakk lennének, biztos vagyok benne, sokkal nagyobb lenne az érdeklődés. Medencénk 1972-ben épült, a körülmények sokakat elriasztanak, és lemorzsolódnak – mondja. Szavai szerint nem kellene félni, mert aki nyáron megkezdte az edzést, és folytatja a hideg beálltával is, olyan ellenállóképességre tesz szert, hogy nemcsak az edzéseket tudja folyamatosan csinálni, hanem kitartóbbá válik, és még a betegségek is jobban elkerülnek. Meggyőződése,

hogy azok a gyerekek, akiket a szülők a sportolás miatt hoznak el a klubba, kitartanak, és nem riadnak el a hidegtől, vagy más nem épp kényeztető körülménytől. – Valójában akkor döbbenek rá, hol edzenek, amikor összehasonlíthatják más, szerencsésebb klubokkal a sajátjukat – vallja **Tóth László**.

A vízilabda iránti rajongás egyébként már az 1930-as években jellemző volt Zentán. Ekkor néhány törekvő fiatalember elhatározta, hogy az

Tóth László edző

Atlétika Klub keretein belül egy vízilabda klubot alapít zombori mintára. A fiatalemberek az edző és a csapatkapitány, **Jámbor Elemér** vezetésével két csapatot alakítottak, a Fehér-kékét és a Zöld-sárgát...

A klub azóta is tevékenykedik, jelenleg is minden korosztállyal foglalkoznak: fiatal pionírokkal, pionírokkal, kadéttal, serdülőkkel, felnőttekkel és felnőtt lányokkal. Az eredmények változóak, de nem maradtak el az országos szintű sikerek sem. A legfontosabb mégis a lelkesedés és sportszellem megteremtése, ami ebben a klubban úgy tűnik, meg is van.

A szerénykedést félretéve azonban hangsúlyozni kell, hogy tavaly a felnőttek mellett a tizenhárom éven aluli játékosokból álló korosztályos vízilabda-együttes is alaposan kitett magáért, hiszen a belgrádi Taš mögött a második helyet szerezte meg az országos bajnokság zentai döntőtornáján. Tudni kell, hogy Szerbiában a Taš gyűjti maga köré a legjobb játékosokat. Más szóval: ez a korosztály is az országos élmezőnybe tartozik. Tehetségekből nincs hiány Zentán, gondoljunk csak a mostani szerbiai női válogatott játékosokra: **Pataki Zsóka**, **Rudics Boglárka** és **Kincses Krisztina** a felnőttválogatott-keret tagja, **Tóth Ágnes**, **Burány Andrea** és **Juhász Vivien** pedig az ifi-válogatottat erősíti.

Nem véletlen hát, hogy egy új medencéről álmodnak, mert hiszik, hogy a vízipóló megérdemelne egy olyan 33×25 méteres medencét, amelyet télen is használhatnánk. Akkor biztos még többen járnának le az uszodába.

Nagy Magdolna

Jótekonysági bál az adai diákokért és iskoláért

Aprilis 23-án az adai Park Hotelben jótekonysági bált tartanak, és az abból befolyt összeget a Cseh Károly iskola épületének felújítására, valamint a diákok tanulási körülményeinek javítására fordítják. A bál megtartását a diákok szülei kezdeményezték. A belépőjegy ára 1800 dinár, a jó hangulatról több zenekar gondoskodik.

– Az elmúlt időszakban felújították a Cseh Károly Általános Iskola kihelyezett tagozatainak épületeit Törökfaluban és Völgyparton. Megtörtént a nyílászárók cseréje, a vizesblokkok felújítása, a szigetelés, a padlózat cseréje és a külső-belső falak meszelése. A taneszköz-ellátottság is megfelel a mai modern idők követelményeinek – magyarázta Maksó Éva igazgató. – Adán a barparti iskolaépület tornaterme szintén fel lett újítva, az osztálytermek és a vizesblokkok állapota elfogadható. A nyílászárók cseréje pedig hamarosan megkezdődik. Az épületben tanuló diákoknak azonban elengedhetetlenül szükségük lenne egy számítógépes szaktanteremre, mert az informatikaórákra kénytelenek begyalogolni a központi iskolába. A központi iskolaépület van a legrosszabb állapotban. Az alsós tanulók az egykori zárda épületszárnyában nem rendelkeznek vizesblokkal, ami lehetetlen helyzetekkel jár. A tornaterem padlózata és a tetőszerkezet megsérült, beázik. A két újabb építésű épületszárny ablakait ki kell cserélni. Az említett épületszárnyak helyenként beáznak,

mert a hullámpala előregedett. Mostanában változtatások történtek a központi épületben is. Elbontottuk a megroggyant, az iskolaépülethez ragasztott vizesblokkot, amely már hosszú évek óta használhatatlan. Felújításra kerültek az újabb épületszárnyban lévő vizesblokkok. A németországi iskolák adománybútorzatával újítottuk fel a meglévő berendezést. Hamarosan megkezdődik a nyílászárók cseréje az utcai részen. Pályázati pénzből, adományokból igyekszünk újítani a taneszközeinket, amelyek sem számban, sem minőségben nem felelnek meg a mai kor technikai követelményeinek. Minden eddig elvégzett munka hatalmas előrelépés. Mindez azonban csepp a tengerben, és szükségét érezzük annak, hogy az adai iskolaépületekbe járó tanulók életminőségén javítsunk, erre biztatjuk támogatóinkat is, hogy a bálon való részvételükkel, adományukkal járuljanak hozzá a megmozdulás sikeréhez – mondta az iskolaigazgató.

Színek és formák harmóniája

A csendéletfestő díjazottjai

Aszínek és formák harmóniája – csendéletfestő verseny célja az esztétika, a térlátás, kompozíciók ábrázolása reális, de ugyanakkor művészi, egyedi látásmódon keresztül. A meghirdetett verseny első fordulójára 318 alkotás érkezett be Vajdaság számos intézményéből, melyet háromtagú szakmai zsűri értékelt. A legjobb alkotók meghívást kaptak a döntőbe. Pasztell-, tempera- és akvarellfestmények készültek a helyszínen színek, formák játékában a kis művészek keze alatt. A zsűri korosztályonként értékelt a munkákat. Íme az általános iskolások díjazottjainak névsora:

I. kategória (általános iskola 3-4. osztály)

1. Szalai Violetta (Petőfi Sándor Általános Iskola, Hajdújárás)
2. Gorotva Márk (Miroslav Antić Általános Iskola, Palics)
3. Német Klaudia (Id. Kovács Gyula Általános Iskola, Bácskossuthfalva)

II. kategória (általános iskola 5-6.) osztály

1. Kovács Tamás (Novak Radonić Általános Iskola, Mohol)
2. Papp Róbert (Arany János Általános Iskola, Orom)
3. Pajor Tímea (Novak Radonić Általános Iskola, Mohol)

III. kategória (általános iskola 7-8. osztály)

1. Hatala Réka (Hunyadi János Általános Iskola, Csantavér)
2. Lassú Ivett (Hunyadi János Általános Iskola, Csantavér)
3. Despotović Aleksa (Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola, Szabadka)

Ősszel újra lesz Fölszállott a páva

Az idén is gyerekek jelentkezhetnek a Fölszállott a páva című népzenei és néptánc tehetségkutatóba, amelyet a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) a Hagyományok Házával közösen negyedszer hirdet meg.

A Duna Televízión ősszel adásba kerülő műsorba a 6 és 14 év közötti gyerekek legfeljebb hétperces demófelvétellel és a kitöltött jelentkezési lappal nevezhetnek április 10-éig – hangzott el a budapesti sajtótájékoztatón.

Hokszt Attila, a Fölszállott a páva 2015-ös közönségszíjás néptáncosa és Parapács zenekar a Fölszállott a páva népzenei és néptánc tehetségkutató versenyen

Tojásfestés a könyvtárban

Igazán idejekorán megszervezték a hagyományos húsvét előtti tojásfestést Kishegyesen. Március első hetében már meg is ejtették a népszerű rendezvényt, több mint 40 gyermek vette ki részét az örömteli munkából. **Vörös Julianna**, a könyvtár igazgatónője elmondta, hogy a résztvevőknek **Kollár Ilona** népművész mutatta meg, eleink hogyan, milyen technikákkal festették a húsvéti tojásokat. Az egyszerű tojásfestés mellett bemutatta az írott és a gombostűfű tojástechnikákat is. A tojásfestésnek és a hasonló jellegű programoknak az a céljuk, hogy a fiatalok is megismerjék népi hagyományainkat, és ezek a folklórkincsek ne merüljenek feledésbe.

L. J.

FELHÍVÁS

Képzőművészeti előkészítő órák Újvidéken

Azok a nyolcadikos tanulók, akik az újvidéki Bogdan Šuput Formatervezői Középiskolába szeretnének beiratkozni, az idén is felkészítésben részesülhetnek. Az előkészítő órák márciusban kezdődtek rajzból, festészből és szobrászattól. A felkészítővel és a felvétellel kapcsolatos fontos tudnivalókat az érdeklődők megtudhatják Erős Bunyik Lilitől a 063/583-339-es telefonszámon. A sikeres felvételi érdekében ugyanezen a számon egyeztethetnek azok az osztályfőnökök, tanárok, akik osztályába tehetséges tanulók járnak, vagy azok a nem újvidéki tanárok, akik felkészítő órákat tartanak.

Két különdíj Szabadkára került

A lengyelországi Tychi városkában 13. alkalommal meghirdetett **Árvízszakok** című nemzetközi rajzpályázaton sikeresen szerepeltek a szabadkai EmArt Műhely növendékei. A 13 különdíj közül kettő Szabadkára került – **Viktoria Semi** és **Ivana Vojnić Zelić** kezébe. Alkotásuk helyett kapott a szervezők által szerkesztett naptárban. **Bulyovcsity Anna**, **Jurcsák Nikolett**, **Smiljana Vinčić** és **Nikolina Stančić** okelevelet kapott.

Magyarkanizsaiak a Zrínyi Ilona Matematikaversenyen

Sikeresen lezajlott az idei Zrínyi Ilona Matematikaverseny, melyet immár 11 helyszínen tartottak meg Vajdaságban, csaknem 1000 diák részvételével.

A magyarországi MATEGYE Alapítványtól (szervezők) kapott értékelés és rangsorolás után a vajdasági forduló korosztályn-

kénti legjobb 6 tanulója és felkészítő tanáruk kapott meghívást a megyei díjkiosztóra. Az ünnepségre 2016. március 9-én került sor a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és az InGenium Alapítvány szervezésében, Zentán.

A magyarkanizsai J. J. Zmaj iskola három 3. osztályos tanuló vehetett részt a díjkiosztáson. Ebben a korosztályban összesen 81-en mérték össze a tudásukat, s a kanizsai gyerekek nagyon szép eredménnyel büszkélkedhetnek, íme:

Apró Bogács Zsóka (3. c osztály, tanítónő: Cseszko K. Erika) II. hely,

Harmat Csongor (3. d osztály, tanítónő: Domonkos Izabella) III. hely, és

Orosz Gergely (3. c osztály, tanítónő: Cseszko K. Erika) V. hely.

Az elért pontszámaik alapján összesítésben ez a háromfős csapat szerezte meg az első helyezést a 3. osztályosok kategóriájában.

Cseszko Körmöci Erika

Szabad-e locsolni?

Nem csak a finom falatok jellemzik a húsvéti ünnepnapokat

A húsvéti locsolás története jó pár száz évre tekint vissza, s bár a hagyomány igencsak átalakult és megváltozott, lányként nem árt odafigyelned néhány dologra, ha locsolókat fogadsz.

Locsolás régen

Korábban a locsolás valósággal kihagyhatatlan program volt a vidéken élők számára. Összeverődtek a fiúk, legények, és meglátogatták a falu legszebb lányait, akik természetesen nagyon örültek érkezésüknek, hiszen úgy tartották, akit nem locsolnak meg, az elhervad, megöregszik. Persze a hölgyek kérték magukat, hiszen a vízbevető hétfőn (régén így hívták a húsvéthétfőt) nem kölnivel szembesültek, hanem vödörnyi vízzel, vagy éppen azzal, hogy szó szerint begyömöszölték őket egy vályúba.

Locsolás napjainkban

Manapság nem mindenütt él a locsolás hagyománya, sokan már átérték a humánusabb megoldásra, a kölnivízzel való megöntözésre. Bár a hagyomány megújult, nem szabad teljesen hátat fordítanunk neki, hiszen akkor végleg elvész. Még ha nem is rajongsz a locsolásért, ha valaki megtisztel azzal, hogy húsvéthétfőn meglátogat, illendő a következő előírásokat betartanod:

- A locsolást nem illik visszautasítani. Ha vízzel kívánnak meglócsolni, te pedig ezt mindenképpen ellenzed, megpróbálhatsz alkudozni, de nagy illetlenség szó nélkül otthagyni a vendégeket.

- Mindig fel kell készülnöd arra, hogy meglátogatnak, még akkor is, ha előzőleg nem jelentette be senki, hogy meg fog locsolni. A kellemetlenséget kerülendő az a legjobb, ha egy szép kis kosárába teszel apró ajándékokat (csokoládétojás, festett hímes tojás, különböző édességek), illetve az sem árt, ha van némi ital a hűtőben.

- A fiúknak kivétel nélkül illik locsolóverset mondaniuk, aminek a végén meg kell kérdeznük, hogy engedélyezi-e a hölgy a locsolást. Ha elhangzik a kérdés, az illem megengedi, hogy megmutasd, hova kéred a kölnit. A hajadat, nyakadat, de akár a csuklódat is felajánlhatod e célra.

- Fiatalon sokkal inkább a locsolás tényét kell megjutalmazni, mint a vendégeket, ezért felesleges pénzt adnod a látogatóknak. Ezt nyugodtan bízd az idősebb korosztályra, anyukákra, nagymamákra, nagynénikre. Te inkább kínálj helyet a látogatóidat, és vendégségeld meg őket egy kis finomsággal!

Tudod-e?

– Régen a legények a menyecskékhez vasárnap jártak locsolni, hétfőn csak a kislányok eredtek útnak, némi ajándék reményében. A lányok a kezdetekben a fiatalságot és termékenységet jelképező locsolásért cserébe virágot tűztek a fiúk zakójára, így a nap végére nemcsak az derült ki, vajon ki a falu legkelendőbb menyecskéje, hanem az is, ki a legkívánatosabb férfitársa. Akinek a legtöbb és legszebb virág díszelgett a zakóján, az nyerte el a hön áhított címet. A virág kitűzését a későbbiekben átváltotta a hímes tojás ajándékozása és az italköszöntő.

Kellemes húsvéti ünnepeket!

Kellemes húsvétot nemcsak szóban, hanem írásban is kívánunk rokonainknak, barátainknak, ismerőseinknek. Az azonban rég volt már, hogy képeslapokkal, üdvözlőkártyákkal tömött táskákkal jártak a postások. Nézd, milyen volt egykor egy alkalmi képeslap!

Hogyan ünnepelnek a nagyvilágban?

- Ausztriában levelekkel és virágokkal díszítik a húsvéti tojásokat, így ünnepelve a tavaszt.

- Nagy-Britanniában néhány vidéki városban a férfiak felvonulnak az utcákon, és narancsot kínálnak a nőknek egy csökört cserébe.

- Bulgáriában a templomba viszik a festett tojásokat a feltámadásra, és a falakhoz koccintják.

- Spanyolországban fesztiválokkal ünnepelik a nagyhetet.

- Az Egyesült Államokban elrejtik a tojásokat a házban, a gyerekeknek pedig minél többet meg kell találniuk, hogy ajándékot kapjanak.

- Svédországban nagycsütörtököt a Halloweenhez hasonlóan ünneplik, a gyerekek fura jelmezekbe öltöznek, édességekért kopogtatva a szomszédokhoz.

- Németországban nagy tüzet gyújtanak, mely a tavasz eljövetelet jelképezi. Bár régebben ezt a tüzet karácsonyfákból rakták, ma már egyszerűen csak kimennek grillezni a szabadba.

- Franciaországban a szabadban ünneplik a húsvétot a barátokkal és szomszédokkal, de olyan idegeneket is befogadnak, akiket érdekelnek a helyi hagyományok.

- Kelet-Európában (Csehország, Szlovákia, Magyarország) vízzel locsolják a nőket, lányokat és fűzfaaggal veregetik meg őket, hogy szépek és tiszták maradjanak egész évben.

- A spanyolországi Kanári-szigeteken létezik egy nagycsütörtöki „haláltánc” hagyomány, mely jellegzetes jelmezeket, valamint gyerekek és felnőttek által eljátszott bibliai jeleneteket foglal magában.

Mindig csak tiszta forrásból

Magyar zene és muzsikások az évszázadok tükrében

A legnagyobb magyar muzsikos maga a nép. A 80 millió Németországban például 6 ezer népdalt sikerült összegyűjteni. Nekünk 200 ezer népdalunkat jegyezték le. A magyar dal a magyar nyelvvel egyidős – vallja Kodály Zoltán. Sajátossága az ötfokú (pentaton) dallam. Páratlanul gazdag népdalkincsünk nemcsak a gyűjtőket, szakembereket ejti rabul, hanem a magyar és idegen zeneszerzők egész sorát, akiknek műveiben gyakran bukkannak fel magyar dallamok.

Tinódi Lantos Sebestyén históriás énekmondó várról várra járt, és megénekelte a csatákat, fontos eseményeket. Oly népszerű volt, hogy művészetéért nemesi rangot kapott. Címe-re elárulja hivatását.

Bakfark Bálint a reneszánsz kor európai hírnő lantvirtuóza (a páratlan ügyességű zeneszereket nevezzük virtuóznak) és zeneszerzője. A Báthoryak udvari zenésze volt, egész Európát bejárta.

Kájoni János, csíksomlyói ferences szerzetes, orgonista vallásos énekeskönyvében több népi dallamot is megörökített. A XVII. századi Kájoni-kódex a zenetörténet egyik legrégebb kincse.

A legjelentősebb protestáns énekeskönyv szerzője **Szenczi Molnár Albert**. Csaknem 400 éves zsolnárait ma is énekeljük. A szabadságharc, majd a bujdosás idején a *Rákóczi-nótának* olyan mozgósító ereje volt, hogy az osztrákok betiltották, akárcsak a kurucok jellegzetes hangszerét, a *tárogatót*. A Rákóczi-induló később Liszt Ferenc és a francia **Hector Berlioz** feldolgozásában világhírűvé, az 1848-as forradalom egyik gyűjtőszikrájává vált.

Esterházy Pál herceg Harmonia Caelestis című munkája az európai technikát magyar

A Bartók által megállapított négy magyar népzenei dialektusterület, a később megállapított ötödikkal: I. Dunántúl; II. Felvidék; III. Alföld; IV. Erdély (és Bukovina); V. Moldva

jelleget ötvözi. **Esterházy Miklós** kismartoni és fertői kastélyában európai rangú zenei élet folyt. **Joseph Haydn** 30 éven át volt itt udvari zeneszerző, karmester. Nem csoda, hogy szerzeményeibe gyakran szőtt magyaros dallamokat.

Beethoven többször vendégeskedett a Brunszvik család martonvásári kastélyában. Az *István király-nyitány* és a *Holdfény-szonáta* őrzi ennek emlékét. De **Schubert** és **Brahms** muzsikájába is belopakodtak a magyar dallamok. Ezt leginkább Brahms VI. *Magyar tánc* tükrözi.

A romantika korától a legerterjedtebb magyar tánc, a nemzeti érzés kifejezője a *verbunkos* volt. Maga a szó német eredetű, katonatoborzót

jelent. A verbunkos stílus koronázatlan királya **Bihari János**.

Liszt Ferenc csodagyermekként hagyta el hazáját. Bárhogy ünnepelte a világ, lélekben mindig magyar maradt. Ezt sugározzák művei és a magyar zenei életben vállalt szerepe. Jótékonyági hangversenyekkel támogatta az 1838-as pesti árvíz károsultjait, a Nemzeti Zenede létesítését, a tehetséges magyar muzsikuskokat, misét komponált és vezényelt az esztergomi székesegyház felavatására. Világszerte közkedvelt és ismert.

Legnagyobb operaszerzőnk, **Erkel Ferenc**, a *Bánk bán* és a *Hunyadi László* zeneszerzője. Erkel szerzte a *Himnusz*, **Egressy Béni** pedig a *Szózat* zenéjét. Erkel nemcsak zeneszerző, hanem kitűnő karmester, zongorista, pedagógus is volt. Ő indította el a magyar kóruséneklést, melyet akkoriban dalármozgalomnak hívtak.

Az operett bécsi gyökerekből nőtt ki, de leg-gazdagabban magyar földön virágzott. **Lehár Ferenc**, **Huszka Jenő**, **Kálmán Imre**, **Kacsóh Pongrác** operettjei ma is népszerűek.

Bartók Béla és **Kodály Zoltán** teljes gazdagságában feltárta, és egész életművének középpontjába emelte ősi népdalkincsünket. Bartók a zeneszerzésben,

Kodály a zenei nevelésben volt a XX. század lángelméje. Bartók szerzeményei megújították a komolyzene nyelvét, Kodály módszere meghódította a világ zeneoktatását.

Mindkettejük tiszta forrása a magyar népdal volt. Mindkettejük életműve korszakalkotó, sokszínű, gazdag és halhatatlan.

Zsigmond Emese

Kodály gyűjtés közben

Húsvéti mese

Hol volt, hol nem, a Zsámbék melletti zombékos réten élt három festőnyúl: Sára, Karcsi és Piroska. Sára sárga festőköpenyben sárga tojásokat festett, Karcsi kék köpenyben kékeket, Piroska piros köpenyben pirosakat.

Szorgalmasan dolgoztak, mert közeledett a húsvét. A zsámbéki tyúkok, nehogy odalegyen a becsület, kosárszám hordták nekik a tojást. A tyúkok mögött naposcsibék masíroztak. Apró csőrükkel ők is tojásokat görgettek.

A festőnyulak meg festettek, festettek és festettek.

Lassan az egész rét megtelt száradó színes tojásokkal. Minden állat gyönyörködve nézte. A zombékok alól békák bámulták boldogan, a füvek hegyéről csigák lesték lelkesen, az ég tetejéről röpködő madarak számlálták önfeledten.

– Hess innen! – kergette Sára a kíváncsiszódókat. – Meg ne lássam, hogy valamelyiktek hozzáér a tojásokhoz!

Nem is esett baja egyetlen tojásnak sem. Rendben ment minden – egészen addig, amíg Piroska csuklani nem kezdett.

Úgy kezdődött, hogy Piroska elmerülten dolgozott. Egyszer csak megállt a kezében az ecset, annyit mondott, hogy: „Hukk!” – és egy nagyot ugrott. Aztán visszahuppant, és akkor azt lehetett hallani, hogy: RECCS!

– Jaj, oda egy tojás! Egy szép piros tojás! – jajveszékelt Sára. Karcsi döbenten hallgatott.

Piroska mondani akart valamit, de csak annyit tudott szólni, hogy „Hukk!” – és ugrott egy újabbat. Megint visszahuppant, és megint csak azt lehetett hallani, hogy RECCS!

Aztán megint „Hukk!” – és megint RECCS! És „Hukk!” – és RECCS!

– Állítsd meg, Karcsikám! – könyörgött Sára. – Csinálj már valamit!

Karcsi rohant, és hozta Nyúl doktort.

A doktor máris vizsgálta volna Piroskát:

– Semmi baj, mondd szépen, hogy „á”! – ám Piroska egyre ugrált. Szegény doktor kénytelen volt együtt szökdécselni vele. Mikor Piroska azt mondta, hogy „Hukk!”, arra mind a ketten felugrottak. A levegőben a doktor megnézte Piroška torkát:

– Semmi baj, mondd szépen, hogy „á”! – Aztán mind a ketten visszahuppantak: RECCS-RECCS! RECCS-RECCS!

– Semmi baj – lihegte a doktor. – Csak egy kis csuklás! – és elszélt.

Piroska meg folytatta „Hukk!” – RECCS!... „Hukk!” – RECCS!...

– Jaj, nekünk, nem marad tojás! – siránkozott Sára. – Ilyen szégyent! Csinálj valamit, Karcsikám!

Karcsi a homlokára csapott: – Sót ide! – mert a nagymamájától hallotta egyszer, hogy a só jó a csuklás ellen.

– És citromot ide! – kapott észbe Sára is, mert a dédmamájától hallotta, hogy a citrom jó a csuklás ellen.

Karcsi elfutott a zsámbéki öregtemplomhoz. A harangzóótól kapott egy kis sót. Fordult, és nyargalt vissza máris a zombékos rétre.

Sára elrobogott a zsámbéki Lámpamúzeumba. A gondnoknénitől kapott egy fél citromot. Rohant vissza ő is Piroskához.

Piroska megnyalta a sót, és csak annyit mondott, hogy „Hukk!” – majd ugrott egyet: RECCS!

Aztán megkóstolta a citromot, és megint csak annyit mondott, hogy „Hukk!” – és megint ugrott egyet: RECCS!

– Ó, egek! – keseredett el Sára.

– Végünk van! – jelentette ki Karcsi.

Arra sompolygott a róka. Megérezte a nyúl szagot. Elrejtőzött a bokrok között, és bajszát nyalogatva figyelt.

– Melyik nyulat szeressem a három közül?... A kékét?... Az túl izmos! A pirosat?... Az túl ug-rálós! A sárgát?... Az az ijedségtől egészen el-gyöngült... Az jó lesz! – és kúszni kezdett Sára felé.

Sára éppen könyörgőre fogta a dolgot:

– Állj meg, állj meg, Piroskám! Állj meg, mert megesz a szégyen!

– Miért a szégyen? Inkább majd én! – vigyoro-dott el a róka. Abban a pillanatban Piroska minden addiginál magasabbra ugrott, és meglátta a rejtőzködő ravaszdit.

– Róka! Róka! – kiáltotta, és az ijedségtől menten elállt a csuklása.

– Menekülni! – kiáltotta Karcsi, mire mind-hárman futni kezdtek. Zsámbék felé vették az irányt.

A róka nem merte a városig követni őket, mert félt, hogy a zsámbéki polgárok kiporolják a bundáját.

– Illa berek, nádak erek, legjobb, hogyha ha-zamegyek! – gondolta, és sebtében eltakarodott.

Sára, Karcsi, a zsámbéki tyúkok meg a naposcsibék akkor vállukra ültették Piroskát, és úgy vitték vissza a zombékos rétre, mint a nap hőjét. Piroska már nem csuklott, csak örömeben szipogott egy kicsit.

Ha a Zsámbék melletti zombékos réten jár-tok, különösen húsvét táján, nézzetek jól körül: talán meglátjátok a három festőnyulat. De óva-tosan keresséjletek, nehogy egy száradó színes tojásra lépjete!

Döbrentey Ildikó

Szlovénia

Van egy közeli ország, mely rendszeretéről, magas hegyeiről, természeti szépségeiről híres. Szüleitek, még inkább nagy-szüleitek nagy valószínűséggel jártak ebben az országban, mivel az egykori Jugoszláviához tartozott. Szlovéniáról van szó, az egykori délszláv állam nyugati csücskéjéről, ahol közületek – azt hiszem – kevesen jártak. Pedig rengeteg felfedeznivalót rejt magában – írja a szeretekmagyarorszag.hu honlap, mellyel egyet kell értenünk.

Szlovénia az az ország, ahol összegyűrva találunk sok-sok lehetőséget: tengerpartot, síparadicsomokat, barlangokat, termálvizet és történelmi városokat, sőt a Magyarországgal határos részen, Lendva környékén magyarokat is.

A tengerparti Koper egy „ugrásnyira” van Velencétől és Triesztől. Ez Szlovénia egyetlen olyan kikötője, ahol óceánjáró hajók kötnek ki, nagy a forgalom, de a városka a nagyobb forgalmú napokon is megőrzi báját és egyedi utcái átláthatóságát. Ez a város gyakorlatilag jó száz éve még sziget volt.

A sókereskedelem és az összekötő földhidak azonban hamar egybeolvasztották a kontinenssel, a sekély tengerrészt nem volt nehéz feltölteni. Az egykori szigetrész ma a történelmi belváros, amit nehéz megkülönböztetni egy olasz várostól. Igazi mediterrán kaland részesei lehetünk a szűk utcáskákban bolyongva.

Kicsit beljebb, az ország északi részén még mindig a víz az úr, csak hogy a föld alatt. Itt található Európa egyik legnagyobb cseppkö-

Barlangi kisvasút Postojnában

barlangja, a Postojna barlang. Ez a hatalmas barlangrendszer 24 km hosszan terpeszkedik a föld alatt, már a XI. században felfedezték. Ezt a barlangban talált dátumok és szignók igazolják. A barlang méretei miatt már majdnem egy évszázada egy föld alatti kisvasút segítségével lehet körbenézni odabent.

Bled az a városka, amit különböző kirakókon, tájképeken, háttereken már láhattunk (városka egy tó körül, a tó közepén sziget, a szigeten templom), de sokunknak fogalma sem volt arról, hogy csupán pár órányi autózásra fekszik tőlünk. Bled aztán nem semmi! Van ott romantikusan túlfűtött kempingtől kezdve téli, szabadtéri úszóversenyen át a helyi ízletes édességekig minden.

Moravske Toplice szintén egy kisebb falu. Méret ide vagy oda, a közepén mégis van egy ötcsillagos szálloda és Európa negyedik legnagyobb wellness-központja. Itt különleges, fekete víz tör fel a

mélyből, amelyet egészen véletlenül, olaj helyett találtak. Ez a termálvíz annyiféle ásványi anyagot tartalmaz, hogy 25 percnél tovább nem is szabad benne maradni. Eleinte csak egy kis medencét építettek a feltörő víz felé, de bő 50 év alatt hatalmas fürdőkomplexummá nőtte ki magát, mai nevén a Terme 3000-ré. A forró vízben vagy a különböző szaunákban való tespedés mellett a fiatalabb generáció is megtalálja a szórakozását a fürdő területén található csúszdák tömkelegével, köztük van a Yellow Rocket, amely Európa-szerte egyedülálló adrenalinbombaként van elismerve.

Még nem is szóltunk a téli élvezetökről, Szlovéniában ugyanis sok remek sítérp van, a hegyek nem ritkán 2500–3000 méter magasak.

A szlovéniai magyarok ezzel szemben alacsony vidéken élnek, Szlovénia északkeleti részein, mely határos Magyarországgal. Lendva és környéke dombos, és évszázadok óta ad ott-hont a magyaroknak is.

Koper és a régi sziget

A Bledi-tónál

Lendva a szlovéniai magyarok központja

Terme – a wellness-üdülés egyik Mekkája

A természet ellensége, a műanyag

A tengerekbe került műanyag hulladék évente egymillió tengeri madár és százezer tengeri emlős pusztulását okozza

A műanyag kora a második világháború után vette kezdetét. Eleinte a nagy súlyú, nehezen kezelhető csomagolóanyagok helyettesítése volt a cél (fa, fém), de miután rájöttek, hogy a kőolajból készülő erős és tartós műanyag árucikkek előállítására olcsó, a termelésük ugrásszerűen megnövekedett. Olyan termékek tömeges gyártásánál is alkalmazni kezdték, melyek korábban természetes anyagból (fa, üveg, fém, kő, gyapjú stb.) készültek. 1950 és 2007 között a műanyaggyártás 1,5 millió tonnáról 270 millió tonnára emelkedett a világon, így a hulladéktermelés is sokszorosára növekedett. A feltételezések szerint 2050-re a globális műanyaggyártás mértéke a jelenlegi háromszorosára, 1124 millió tonnára fog nőni.

Szeméthegy az óceán kellős közepén

A világszerte megtermelt műanyagoknak alig 14%-a kerül újrahasznosításra, a nagyobbik rész pedig az ökoszisztémákban végzi. A baj az, hogy a műanyag **csak igen lassan, vagy egyáltalán nem bomlik le**. Levegőtől, fénytől elzárt közegben akár évszázadokig is állhat változatlanul. Nagy térfogata miatt sok helyet foglalnak a személerakók, a természetbe kikerülve pedig számos állat életét veszélyeztetik.

Mi is az az újrahasznosítás?

Az újrahasznosítás során a hulladékot nyersanyaggá alakítják át. Például, ha a használt papírt összegyűjtjük és újrahasznosítjuk, kevesebb

A Laysan-albatrosz étrendjébe bekerült a műanyag

fát kell kivágni. Az alumínium, az üveg, a műanyag zacskók, palackok, tejes és üdítő dobozok, újságok, magazinok összegyűjtésével és újrahasznosításával a természetbe kerülő hulladék mennyisége is jelentősen csökken.

Műanyag hulladék a tengeri madarak gyomrában

A Laysan-albatroszok a Csendes-óceán apró szigeteire járnak költeni, amelyek távol vannak az emberi településektől. Az elmúlt évek során ezeknek a mindenevő madaraknak az étrendjében mégis kimutathatóvá vált az emészthetetlen műanyag hulladék.

A tengeri madarak mellett a fókák, teknősök, delfinek fennmaradását veszélyezteti a vizek szennyezése. A sós víz hatására a műanyagból mérgező vegyületek oldódnak ki. A bomlás során keletkező apró darabkákat az élőlények a tengervízzel együtt lenyelik. Egyes vizsgálatok szerint az apró részeket még a mikroszkopikus élőlények, a planktonok is elfogyasztják.

Hogyan kerül a szemét a madarak gyomrába?

Az utcán eldobott hulladék az esővízzel együtt a lefolyókon keresztül a városi csatornarendszerbe kerül, ahonnan a folyókba, majd a tengerekbe ömlik. A Csendes-óceán felszínén is két hatalmas szemétsziget hömpölyög, melyek nagysága az 1950-es évek óta folyamatosan növekszik. Japánnál a *keleti*, a Hawaii-szigeteken pedig a *nyugati szemétfolt* található, melyek többnyire műanyag szatyrokból, palackokból és dobozokból tevődnek össze. A tengeri áramlatoknak köszönhetően összesűrűsödött sziget becsült tömege 100 millió tonna, átmérője 2500

kilométer, mélysége pedig helyenként a 30 métert is eléri.

A vízfelszínen lebegő hulladék az óceán allatvilágára van a legnagyobb hatással. A zacskó rátapad az állatokra, lassítja a mozgásukat, így képtelenek elmenekülni a ragadozók elől. Az állatok pusztulásához vezet az is, hogy az áttetsző műanyag zacskókat sok élőlény tápláléknak nézi, és lenyeli. Az ENSZ környezetvédelmi programja szerint a tengerekbe került műanyag hulladék évente 1 millió tengeri madár és 100 ezer tengeri emlős pusztulását okozza.

Tudj meg többet a műanyag szatyrokról!

A könnyű műanyagból készült zacskókkal mindennap találkozhatunk az utcákon, ahogy lebegnek, felakadva az oszlopokra, kerítésekre vagy a fákra. Csúnya a látvány, hát még a hulladéktelepeken, ahol se szeri, se száma a műanyagoknak!

Tudod-e?

A kutatók megerősítették, hogy az elhullott madárfiókák tetemeiben nagy mennyiségben található műanyag szemét: pillepalack kupakok, felismerhetetlenül roncsolódott használati tárgyak, de még öngyújtó is. A műanyag megreked a madár emésztőrendszerében, és felgyűlik a belső szervek között. Az állat egyre kevesebb táplálékot képes magához venni, miközben éheznek, majd elpusztul.

Érdekes, ha a gyártási folyamatot nézzük, a műanyag zacskók több szempontból is környezetkímélőbbek, mint a papír- és a vászontasakok. Előállításuk során ugyanis alacsonyabb a károsanyag-kibocsátás, kevesebb energiára és vízre van szükség, mint a papír vagy vászontásák előállításuk során. A lebomlásuk azonban egyszerű, a természetbe került műanyag és nejlonzacskók viszont károsítják az élővilágot, és veszélyeztetik a fajok fennmaradását.

Barna Emese

Legyél te is környezettudatos!

Vásároláskor vigyél magaddal egy erősebb szatyrot vagy kosarat, így nem kell minden alkalommal új zacskót kérni a pénztárnál! Jelentéktelennek tűnhet, pedig ezzel a cselekedettel több száz műanyag zacskótól kímélheted meg évente a természetet, és sok ártatlan állat életét mentheted meg.

Mit csalogat elő a márciusi napsugár?

A kora tavasz egyik jellemzője az árokpartokon és füves lejtőkön nyíló rengeteg virág. Egyik hétvégétől a másikig mindig újabb és újabb fajok tárják szét tarka szirmaikat. Ha a védett kopárosokon járunk, megcsodálhatjuk a lila szíromlevelekkel virító, messziről szembe-tűnő **leánykökörcsineket**. A kehelyszerű nagy virágokat méhek és poszméhek látogatják. Néha alig röpi odább az egyik, a másik máris a helyén csimpaszkodik. A leánykökörcsin vé-

Leánykökörcsin

dett növény, de rövid szára miatt egyébként is alkalmatlan arra, hogy csokrot készítsünk belőle. Ennek ellenére minden tavasszal tucat számra hevernek az út mellett a letépett, hervadó virágok. A kirándulók vagy inkább vandálok letépi, majd néhány lépéssel később elhajítják őket. Védett területen a védett virágokat, és sajnos minden következmény nélkül!

Ugyanott virít, de jóval ritkább és nem olyan szép, ezért kevésbé feltűnő a **fekete kökörcsin**. Valamivel később kezd nyílni rokonánál, s a virága kisebb, harang alakú, lefelé hajló. Talán viszonylagos ritkaságának és kevésbé feltűnő megjelenésének köszönheti, hogy jóval kevesebben gyűjtik. A dombokon maradvá érdemes megemlíteni az ugyancsak védett, foltokban tenyésző, liláspiros virágú **henye boroszlánt**. Szerencséjére jelentéktelen növényke, ezért nem csábít gyűjtésre.

Márciusban már a fű közözt lapulnak az idei első nyúlfiókák. Aki nyulakat tenyészt ott-hon, jól tudja, hogy a kicsinyek csupaszon, zárt szemmel születnek, s teljesen magatehetetlenül fekszenek az anyjuk hasi szőréből tépett puha fészekben. A **házinyulak** az **üregi nyúl**tól származnak, amelynek szintén ilyen a szaporulata, s a föld alatti vacokban a fiatalok viszonylagos védelmet élveznek. A **mezei nyúl** ugyanakkor a rét fűében vagy mezőgazdasági kultúrákban hozza világra kölykeit, ahol sokkal több veszély leselkedik rájuk, ezért szőrösen, nyitott szemmel születnek, s rövidesen futni is tudnak. A két-négy nyúlfióka egyenként lapul a fűben. Nem árvák! Ne nyúljunk hozzájuk, ha valahol elének kerülnek! Anyjuk körülbelül három hétig szoptatja őket, de kéthetesen már fűvet is rágszálal. Négyhetes korukban pedig teljesen önállóak. Kitűnő rejtőszíneiken kívül a termé-

Mezei nyúl

szet egyéb módon is gondoskodik az újszülött kisnyulakról. Az első napokban teljesen szag-talanok, így szőrmés ellenségeik anélkül járhatnak a közelükben, hogy észrevennék őket.

A kora tavaszi – márciusi, áprilisi – erdő titokzatos vándora az alkonyatkor szárnyra kelő, hol párosan, hol magányosan, püsszegve, korrogva húzó **erdei szalonka**. Néha hosszú időbe, akár órákba telik, amíg kiérünk arra az erdőreszre, ahol számítani lehet rá, s ha repül is, az élmény, a megfigyelés mindössze néhány másodpercig tart. De megéri! A szélcsendes, langyos estéken általában kényelmesen repül át a tisztás fölött, szeles időben azonban rendszerint gyorsan húz.

Sch. E.

Nem mindennapi!

Vándorló levelek

A vándorló levelek a rovarok osztályához és a borsáskák rendjéhez tartozó család. Ezek a rovarok az álcázás igazi mesterei: nem csupán kinézetükben, de mozgásukban is a levelekre hasonlítanak.

Az állatvilágban számos olyan egyeddel találkozhatunk, melyek remekül alkalmazkodtak környezetükhöz. Mind közül kiemelkedőek a vándorló levelek, amelyek kinézete pontosan olyan, mint egy falevél. Az álcázás segíti ezen rovarokat abban, hogy megvédjék magukat más rovaroktól. Mozdításuk is a falevélelhez hasonlít, amelyet a szél fúj. Egyes fajok testén még harapásnyomokra emlékeztető lyukak is vannak, hogy még inkább megtévezzék a ragadozókat. Az első tudós, aki dokumentálta ezeket a rovarokat, Antonio Pigafetta volt, aki együtt utazott Magellánnal a 15. században. A vándorló levél előfordulási helye Dél-Ázsia, Délkelet-Ázsia és Ausztrália.

Csókvirág

Hallottál már ilyenről? A latinul **Psychotria elata** néven ismert növény őshazája Kolumbia. A **növényt** az angol nyelvben csak Hot Lips Plants néven emlegetik, spanyolul Flor de Labios néven ismerik, míg magyarul **csókvirágnak** is szokták nevezni. A cserje legismertebb rokona az arab kávé. A növényt igazán látványossá a virágszirmokat borító fellevelek teszik. A **feltűnően piros**, dús ajkakra emlékeztető fellevelek feladata, hogy oda vonzzák a beporzó rovarokat, pillangókat és kolibriket.

Nyújtható áramkört fejlesztettek ki

Svájci kutatók eredeti méretének akár négyszeresére is nyújtható, rugalmas áramkört fejlesztettek ki folyékony fém felhasználásával. Mielőtt széles körben elérhetővé válnának az érintésre érzékeny robotbőrök és protézisek, a kutatóknak módot kell találniuk a robusztus és megbízhatóan rugalmas elektronika kifejlesztésére. Emre irányba tett most nagy lépést a lausanne-i egyetem kutatócsapata, amely hajlítható, és eredeti méretének négyszeresére kinyújtható áramkört fejlesztett ki.

A rugalmas áramkör folyékony fémből – arany és gallium ötvözetéből – áll. A galliumnak jók az elektromos tulajdonságai, és egy szuperhűtési folyamatnak hála szobahőmérsékleten is folyékony állapotában marad. Az arany pedig folytonos, homogén film állapotában tartja a galliumot, ezáltal lehetővé teszi az elektromos áram akadálytalan haladását. Az arany nélkül a gallium különálló cseppekre válna szét.

Az áramkör így eredeti méretének négyszeresére nyújtható minden irányban anélkül, hogy zavar keletkezne a működésében. Emellett összehajtható és csavarható.

A nyújtható áramkört alkalmazni lehet majd mesterséges bőrökben protéziseken vagy robotokon; integrálható szövetekbe, ezáltal okosruhák részét képezheti.

Izgalmas telefont mutatott be az LG

Több vállalattól is várhattuk a világ első moduláris telefonját, végül az LG lett a befutó. A G5 érdekes színnek ígérkezik az androidos csúcskészülékek kissé ellaposodott mezőnyében.

A Google már régóta mutogatja a Project Ara néven futó, modulokból felépülő készülékét, de még mindig nem egy bárki által megvásárolható telefonról van szó. AG5-ös, új androidos mobilban 5,3 colos, 1440x2560 pixel felbontású képernyő van, a teljesítményről a high-end Qualcomm Snapdragon 820 chipset és 4 GB RAM gondoskodik, a (bővíthető) tárhely 32 gigás, kamerából pedig egy optikai képstabilizátorral segített 16 megapixeles van az eszközben. Nem maradt le az ujjlenyomat-leolvasó és a 4G-s mobil internet sem. Ezek a jellemzők (vagy legalábbis nagyon hasonló) szinte minden androidos csúcstelefonról elmondhatók, na de még csak most jön az LG G5 legérdekesebb tulajdonsága. A telefon alja ugyanis könnyen eltávolítható, és cserélhető: mindenki azt helyez bele, amire szüksége van. Ilyen modul például az LG Cam Plus, amely betolása után egyrészt stabilabban tartható a telefon, külön gomb van a videófelvétel indítására, kézzreosó tárcsa a zoomoláshoz...

Ezzel már kétségtelenül ráléptünk a moduláris mobilok útjára, innen főleg a felhasználókon múlnak a továbbiak: a jövőjük attól függ, hogy elegendő mutatnak-e igényt az ilyesmire.

Az Android 6.0 Marshmallow operációsrendszer-futtató LG G5 áprilisban jelenik meg. A készülék ára egyelőre nem ismert.

Ezt biztos nem tudod!

A földkéreg tektonikus lemezei olyan sebességgel mozognak, mint amilyen gyorsan az emberi köröm nő.

*

A Földön minden nap 0,00000002 másodperccel hosszabb az előzőnél, a Föld forgási sebességének lassulása miatt.

*

A földrengések erősségének mérésére szolgáló Richter-skála növekvő mérőszámai 32-szeres szorzót jelentenek egymáshoz képest. Tehát egy 6-os erősségű rengés ereje a 32-szerese egy 5-ös erősségűnek. Bár a 10 a maximum, a becslések szerint egy 9-es erősségű rengés teljes tektonikus pusztulást jelentene. A legkisebb, műszerek nélkül is érzékelhető rengés a 2-es.

*

A lézersugár feltalálása után egy ideig a sugár erejét Gillette-ben mérték, ami azt mutatta, hogy hány Gillette borotvapengét volt képes átlukasztani.

*

A testen belül a fájdalom kb. 110 m/s sebességgel terjed.

*

Az első e-mailt 1972-ben továbbították az interneten keresztül. (Nem mellékesen Ray Tomlinson, az elektronikus levél feltalálója, a hónap elején hunyt el.)

*

Az ollót Leonardo da Vinci találta fel.

*

Az USA államok közötti autópályáit úgy építették, hogy minden 5 mérföld útból legalább 1 mérföld egyenes legyen. Ezek az egyenes útszakaszok repülőgép-leszállópályaként használhatók háború vagy egyéb vészhelyzet esetén.

*

Az Apollo-11 űrhajó (a képen) landolásakor már csak 20 másodpercre elegendő üzemanyaggal rendelkezett.

Van Gogh nem tudhatta

A neves festő valóban nem sejtette, hogy egy új algoritmus gyakorlatilag az összes nagy festőt képes leutánozni, így őt is. A németországi Tübingen egyetem kutatói ugyanis létrehoztak egy algoritmust, mely képes utánozni a legnagyobb festők stílusát, átalakítva egy tetszőlegesen választott képet. Mondhatjuk persze, hogy innen már tényleg csak egy lépés a Skynet, de ha belegondolunk, hogy hamarosan az Instagram Hefe vagy Nashville szűrője helyett választhatunk Picassót, Rembrandtot, vagy akár Van Goghot, akkor a dolog kezd ijesztő lenni. A legfontosabb kérdés mégis az, hogy vajon mit kezd ezzel a jelenséggel, ezzel az új technikával maga a művészet?

Íme a példa, döntések el, melyik jobb!

PROGRAMOZÁS

Fiatal magyar programozók sikere a NASA-nál

Két fiatal magyar programozó megnyerte az amerikai űrkutatási hivatal egyik, a Robonauta-2 köré épülő pályázatát modellezés kategóriában. A testvérpár, a 21 éves Szatmári Balázs és a 17 éves Szatmári Gergő nemrégiben kapta meg munkájáért az elismerő oklevelet, amelyet a NASA egyik vezetője személyesen írt alá.

A NASA még 2015 augusztusában, ausztrál közvetítőn keresztül írt ki pályázatot, amely 17 millió szakmabeli felhasználóhoz jutott el, ők pályáztak is. A pályázat kiírása szerint a Robonauta-2 szimulációba kerestek külső és egyben az adott területhez (modellezés, programozás) hozzáértő embereket, hogy a szimulációban használt robotnak elkészítsék környezetét, illetve használati eszközeit – írták a fejlesztők e-mailben feltett kérdésünkre válaszolva.

A sikeres projektumért olyan háromdimenziós modelleket kellett elkészíteni és bevinni a szimulációba, amelyek külleme és mérete ugyanakkora, mint a valóságban. A pályázat átadása után néhány órával a NASA felvette a kapcsolatot a magyar fejlesztőkkel: „Beautiful work! This will be hard for anyone to beat!” (Szép munka! Nem lesz könnyű felülmúlni!) A két fiatalnak mindez hatalmas elismerés volt, már ekkor sejtették, hogy az átadott anyag megfelel az előírásoknak. Szatmári Gergő, a Radnóti Miklós Gimnázium diákja első, a Budapesti Műszaki Egyetemen tanuló Balázs pedig harmadik helyezést ért el a pályázaton.

Balázs újságíróknak kifejtette, több éves játékfejlesztő tapasztalatuk nagy segítségükre volt a pályázatban, elkészítéséhez 3D-s modellező, illetve mérnöki programokat használtak a pontos leképezésért. A NASA által átvett anyagot máris beépítették a Robonauta szimulációjába. Testvérével és barátjával, a 21 éves zeneszerző Juhász Előddel egyébként főként a játékfejlesztés területén dolgoznak saját stúdiójukban. (hirado.hu)

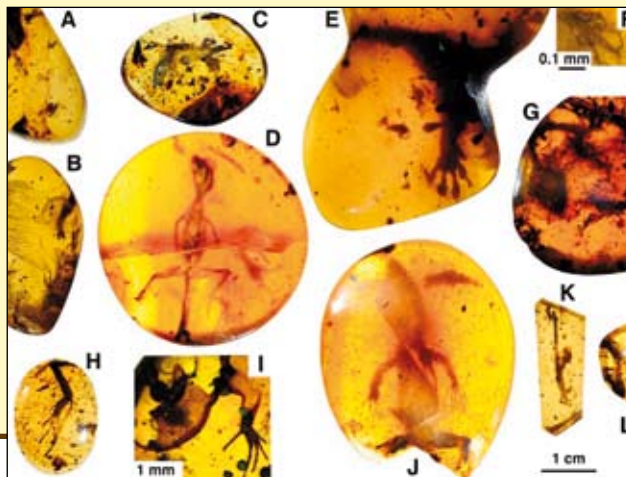
TUDOMÁNY

Borostyánkőbe zárt kilencvenkilencmillió éves gyíkok

Borostyánkőbe zárt gyíkok 99 millió éves, Délkelet-Ázsiából származó kőüveget azonosították amerikai tudósok – számolt be róla a napokban a BBC hírportálja. A fossziliákat leíró amerikai kutatók szerint a kőületek olyan jó állapotban maradtak fent, hogy a bőrpikkelyek, egyikük nyelvének hegye és a parányi karmok is jól láthatók.

Az ősi gyíkok a mai Mianmar területén éltek a középső kréta földtörténeti időszakában, két kőület a mai kaméleonok és gekkók hajdani rokonáé, másoknak már nincs mai megfelelője.

A borostyánba zárt maradvány azt mutatja, hogy a kaméleon villámgyors, hosszú nyelve igen régi jellemzője a faj felmenőinek, a faágakba kapaszkodó lábak azonban később alakultak ki. A kőbe zárt leleteket több évtizede találták meg egy bányában, majd magángyűjtőkhöz kerültek, végül amerikai múzeumok vásárolták meg őket. Tudományos leírásukat a frissen megjelent tanulmány szerzői készítették el elsőként.

„Mama, kérlek, meséld el nekem...”

Egy esős napon az ágyamban feküdtem, és néztem a tévét. Nagyon unatkoztam, így hát felhívtam a mamát.

Ő azt ajánlotta, hogy menjek el hozzá egy kicsit beszélgetni. Biciklire patantam, és elindultam. Útközben észrevettem, hogy egy kisfiú a járdán elesett, és a nagytatája nagy törődéssel segítette neki felállni. Ezt boldog pillanat volt nézni. Nekem is eszembe jutott, hogy kiskoromban vajon én is ilyen kétballábás lehettem?! Gondolkozás közben megpillantottam mama házát. Csengettem, és hosszas várakozás után mama ajtót nyitott. Bementem a szobába, és leültem a kanapéra. Mama azt mondta, hogy hoz teát, addig nézzem a tévét. Nekem a tévé már unalmas volt, így hát néztem ki az ablakon. Az ablak mellett található egy kis polc, amire figyeltem a nézelődés közben. A polcon megpillantottam egy albumot. Levettem, és kinyitottam. Az első lapon ez állt: „Kis unokánk, Anett”. Kíváncsi lettem, és elkezdtem bogarászni az albumot. Közben a mama is behozta a teát, és furcsa tekintettel ezt kérdezte:

– Te meg mit találtál? Egy albumot?

– Igen, és ebben az albumban én vagyok benne és a sok szép emlék kiskoromból – feleltem vidáman.

Mama letette a teát az asztalra, és odaült mellém. Elkezdtek nézegetni a képeket.

– Mama, meséld, milyen voltam én kicsiként? – kérdeztem.

– Óóóóó, hát te kis unokám, nagyon kíváncsi és csintalan voltál. Bármit is mondtam, mindig faggattál, hogy mi az, és néztél rám a nagy barna szemekkel. Én mindig csak azt feleltem, hogy aki kíváncsi, hamar megöregszik. Neked ez nem volt elég, és annyit mondtál: „nem baj, én akkor is kíváncsi vagyok”. Sok-sok csintalanságot követtem el.

– Miket csináltam? – faggattam szokásosan.

– Egyszer kint az udvaron elővetted a locsolócsövet, majd elkezdted locsolni a tyúkokat és a kutyát.

– Jajj, igen, erre emlékszem. A tata ezért mérges is volt.

– Na, de még mennyire. Volt olyan is, hogy amikor én sütöttem a kedvenc süteményed, te közben annyira türelmetlen voltál, hogy néha belenyaltál a csokoládémasszába.

– Erre nem igazán emlékszem, de még most is nagyon szeretem azt a süteményt. Emlékszem, még egyre a sok közül. Például, amikor születésnap volt, akkor mindig kisétáltam a konyhába úgy, hogy senki se vegye észre, és megnéztem, hogy milyen süteményeket készítettél. Néha-néha meg is kóstoltam őket.

– Igen, igen, valamikor még most is kilopódozol, és megnézed.

– Lehetséges. No, jó, igen, igazad van – mondtam nevetve.

– Képzeld, volt egy olyan is, hogy meg akartál viccelni engem. Amikor megcsináltam a vaníliás süteményt, kivettem az asztalra, és miközben én nem figyeltem, te mindig elrejtettél egyet valahova. És egyszer csak arra lettem figyelmes, hogy a tányér üres, és te a fotelban huncutul kuncogsz – mondta mama nevetve.

Mindketten kacagtunk, és miközben ő ezeket mesélte, nézegettük a képeket. Találtunk egy olyan fotót, amelyen épp a földön fekszem az utcán. Innen jutott eszembe, hogy én kétballábás lehettem-e. Ezt megkérdeztem tőle. Erre ő ezt felelte:

– Húúúú, te kiskorodban csak estél-keltél.

– Ez megszokott, hiszen még ma is csak esek-kelek – szóltam.

– Mindent lelőktél, hiszen egész nap csak járkáltál. Este is alig tudtál elaludni. Hiperaktív kislány voltál, és még ma is az vagy – mondta.

Én nevetve és mosolyogva bólogattam.

– Néha nem tudtalak megérteni, hiszen olyan gyorsan beszéltél.

– Igen, mama, és ez még ma is így van, és te ezért mindig rám szólsz, hogy lassítsak a beszédeddel – feleltem.

Mindketten mosolyogtunk. A képek csak jöttek egymás után, és mi vidáman nézegettük őket.

– És milyen volt magadról és a gyerekkori csínytevéseidről hallani? – kérdezte.

– Boldogsággal töltötték el ezek a régi emlékek, és ha lehetne, újra átelném őket. Neked pedig nagyon köszönöm, hogy ennyi mindent meséltél, és ezeket jó volt hallani – válaszoltam örömmel.

Mama csillogó zöld szemével nézett rám és mosolygott. Lassan az album végére értünk, és ekkor vettem észre, hogy mennyi az idő. Este fél 8 volt. Rohannom kellett, mert másnap iskola volt. Mamának adtam egy nagy-nagy puszit, a teát lehörpintettem, és mentem is. Felszálltam a biciklire és elindultam. Messziről hátrapillantottam, és láttam mama örömteli arcán a mosolyt, ahogyan vidáman integetett. Küldtem neki egy puszit, és hajtottam tovább a kerékpárt a gondolataimon eltöprengve.

Varsi Anett, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Bence, aki megneveltette a királykisasszonyt

Élt egyszer egy özvegyasszony, akit Bözse néninek hívtak. Volt neki három fia: Hunor, Lazi és Bence.

A legidősebb Hunor volt. Olyan kövér volt, hogy az már túlzás. Lusta volt, és egész nap csak evett és ivott. A középső fiú Lázár volt. Olyan sovány volt, mint a kisujjam. Ő is, mint a testvére, lusta volt, és egész nap csak henyélt. Még ahhoz is lusta volt, hogy odamenjen az asztalhoz, és egyen. A legkisebb Bence volt, egész nap csak dolgozott, és küzdött a családjáért. Csak az az egy baja volt, hogy nem tudott rendesen beszélni. Egyszer kiment az erdőbe fát vágni, és vele szembe jött egy nagy melák. Kérdezi tőle:

– Jó napot! Nem kell itt egy kis segítség?

Mondja Bence:

– Tő tapot kívátok! Tehet feigikeni! At én tevem Benfe! Tot hívták tatát?

– Tessék? – kérdezi az ember.

– Tő tapot kívátok! Tehet feigikeni! At én tevem Benfe! Tot hívták tatát? – mondja Bence.

– Ah! Nem is tudsz beszélni! – mondta mérgesen a nagy óriás, azzal elment. Mikor hazaért a legfiatalabb fiú, otthon már várták egy hírrel. Azt mondja az anyja a fiának:

– Jó napot! Van egy hírünk. A király kihirdette, hogy aki megnevelteti az ő lányát, annak odaadja az egész vagyonát. Most elmegy Hunor és megpróbálkozik. Aztán Lázár megy, és végül te. De vigyázz, mert ha nem sikerül, szíjat hasítanak a hátadból, és borsot meg sőt tesznek a seb helyére. Azzal el is ment Hunor. Amikor odaért, vagy tíz esztendeig kellett ott ácsorogni, mire végre sorra jutott. Próbálkozott mindenféleképpen, de a királykisasszony nem nevelte el magát. Mikor hazaért, a királyi örök már várták, hogy szíjat hasítsanak a hátából, és borsot meg sőt tegyenek a hátára. Ez megvolt. Aztán Lázár próbálkozott, de ő is úgy járt, mint a bátyja. Végül Bence indult el. Ő vagy száz esztendeig várt. Mikor beért köszönt a lánynak:

– Fő fapot kíváhok! Tót hap fent? Töttem tál kérőte –ahogy ezt meghallotta a királylány, úgy elnevette magát, hogy a könnye folyt tőle. Avval a király odaadta a fiúnak a vagyonát.

Ma is élnek, ha meg nem haltak.

Cserevics Skolasztika, 5. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

Az én királylányom

Mindenkinek van egy elképzelése, hogy milyen lehet az igazi királylány, így nekem is.

Az én gondolataimban a királylánynak huncut, kék szemei vannak. Hosszú, szőke haja egészen a karcú derekáig ér. Ami még vonzó benne, hogy mindig mosolyog, és sohasem rosszkedvű. Fontos tudni róla, hogy az állatokat is szereti.

Ha egyszer megtalálnám azt a lányt, még a három próbát is kiállnám érte.

Bajusz Ákos, 4. osztály, Csokonai Vitéz Mihály iskola, Felsőhegy

Így vigyázok a környezetemre – Pece Teodor, 1. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

Fiúk

A fiúk, hát a fiúk változnak,
Lökdelőznek és vitatkoznak.
Viccesek és okosak.
Látunk rajtuk zöld és kék foltokat.

Lassan most már változnak,
És tetszeni akarnak a lányoknak.
Igaz, hogy jó fejek,
De néha igazán tökéfelek.

Van köztük kivétel,
Ki tereli a témát beszédével.
Okoskodni is szeretnek,
Néha az agyunkra mennek.

Rác Noémi, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A lányok

Mi van véletek, lányok
Ti csak a sok virágra vágytok?
Hiába vagytok ti okosak és szépek,
Hiába a szerelmes levelek és képek.

Várunk a visszahulló dalra,
Szívünk miattatok összetört 100 darabra.
Ti, lányok örök rejtély maradtok,
Minálunk királynők maradtok.

Rózsa Vilmos, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Levél egy állathoz

Kedves Bodri!

Nem valami élménydús az életem, mióta odaajándékoztalak a barátomnak.

Remélem, jól etet, és éjjelente meleg, kényelmes ágyban aludhatsz. Azt hallottam, hogy az új gazdád sokat foglalkozik veled. Ha megkérhetlek, ne bántsd a szomszédja macskáját. Ajándékot is küldtem, pár nap múlva meg fog érkezni. Jó szórakozást kívánok a holnap esti kutyakoncertre. De jó nektek, kutyáknak, ingyen jegyeket kaptok a koncertekre! A csomagban, amelyet küldtem néhány kupon van egy kutyaszalonba és egy oldalas. Remélem, örülni fogsz neki. Azt hallottam, csodálatos körömapólosi módszereik vannak. A bundád is fényleni fog, miután kijöttél a szalonból. Mondd meg a gazdádnek, hogy ne adjon neked halat, mert arra allergiás vagy! Az oltásod költségét én állom, szóval neked nem kell aggódnod.

Nagyon hiányzol nekem, remélem, még találkozunk.

Üdvözlöl téged öreg barátod, Szabi

Balla Szabolcs, 6. osztály, Ivo Andrić iskola, Budiszava

Kávai Rita és Savović Mila húsvéti tojása –
J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Így felelünk mi

– Szóval kivágta a hisztit és elment? – kérdezem tágra nyílt szemekkel.

– Igen. Még azt is mondta, hogy ezt megkeserüljük. Nagyon vicces volt – mondja Zsófi vigyorogva, mint a vadalma, miközben a tegnapi születésnap részleteit ecseteli. Kémiaóra van. A tanárnő most választja ki a naplóból a szokásos „áldozatot”. Úgysem én fogok felelni, hiszen kilencedike van. A tanárnő felnéz a naplóból, körbekémsel, és játszik az idegeinkkel azzal, hogy mindenkin hosszasan elidőz a tekintete. Mi Zsófi-val nem zavartatjuk magunkat, tovább folytatjuk a beszélgetést.

– De kb. fél óra múlva felhívott minket az anyja – meséli padtársam sut-togóra fogva hangját.

– Kata! – hangzik el a tanárnő szájából a felelő neve. Az én nevem. Mint a villámcsapás, úgy érkezik belém a felismerés, hogy ma én vagyok a felelő. Riadt tekintetű vetek Zsófi-ra, átlapozom a füzetem (bár már nem sokat segít rajtam), majd szépen kimegyek a tanárnőhöz. Pontosabban kívánszorgok. Megnézem a naptárat. Nyolcadika van. A fene esne ebbe a szemüvegbe! De most már hiába zsörtölődöm. Amíg a tanárnő egy pillanatra nem figyel rám, gyorsan odavetem Fedrának:

– Még ha a pokol tornácán járnak is, nem félek a gonosztól! – Majd színpadiasan a szívemre teszem a kezem. Fedra a nevetéstől fuldokolva majdnem kiesik a padból. Ettől nekem is jobb kedvem lesz egy kicsit. Ám azonnal elkomorodom, mikor meglátom a tanárnő szigorú arcát, a tábla vádló fehérségét, és azt a bizonyos naplót, amelyben katonás sorrendben minden osztálytársam neve megtalálható.

– Kata! Mesélj nekem a foszforról! – mondja a tanárnő.

Nekem se kellett kétszer mondani, csak beszéltem, beszéltem és beszéltem, be nem állt a szám. Eszembe jutott egy-két ábra, reakciógyenlet. Épp kezdtem belemelegedni a folyamatos beszédbe, mikor szólt a tanárnő:

– Elég. Látom, tudod az anyagot, de kérlek, legközelebb jobban figyelj ide az órán. Ötös.

– Persze tanárnő, köszönöm szépen – mondom, s szinte ugrálok örömmében, s úgy megyek a helyemre.

A következő óra magyar, de az még a jövő rejtelve. Ráérek azon később is aggódnod. Előbb hadd fejezze be Zsófi a történetét...

Dudás Kata, 8. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

A kék pöttyös pizsama

Egyszer volt, hol nem volt, még az Óperenciás tengeren is túl, volt egy kis földrészen egy kunyhó, melyben magányosan élt egy kék pöttyös pizsama.

Unalmasan teltek, múltak napjai. Egyszer nagyon elgondolkodott magában, és az jutott eszébe, hogy elindul barátokat szerezni. Ahogy ment-mendegélt, egy tisztásra ért. Észrevette, hogy két mókus vidáman ugrándozik a fán, és dobálják egymásnak a mogyorót. Felszólt nekik a pizsama:

– Hé, mókusok! Nem volna kedvetek idelelt velem játszani?

Azok kaptak a dolgon, hipp-hopp lent termettek. Elkezdtek játszózni. Mire este lett, úgy elfáradtak, hogy eldőltek és elszenderültek. A reggeli napfény ébresztette fel őket. Úgy ébredtek, hogy ők már elválaszthatatlan barátok. Úgy gondolták, elmennek együtt vándorolni. El is indultak, és ahogy mentek-mendegéltek, egy kis faluba értek. Megbeszélték, hogy szolgálatot keresnek. Találtak is munkát, egy nagyon-nagyon öreg néninél. Ott három esztendeig dolgoztak. A néni, mielőtt meghalt, kiadta a fiúk bérét. Amikor megkapták a sok aranyat, nagyon megörültek, mert annyi pénzt kaptak, amiből királyok lehettek. Nagyon nagy volt annak a híre, hogy egy kék pöttyös pizsama és két mókus az uralkodó. Mikor a régi király megelégedte, hogy ilyenek vették át a helyét, akkor katonákat bérelt, és megparancsolta nekik, hogy vessék a trónbitorlókat börtönbe. Ez sajnos sikerült is. Ezután a király kiadta azt a parancsot, hogy aki varr még kék pöttyös pizsamát, az börtönbe megy. Egy nagyon szép holdvilágos estén egy öreg ember kiszabadította őket. A mókusokat elvitte a kertjébe a mogyorófái közé, és a híres kék pöttyös pizsamát egy öreg karosszékre ültette a teraszon.

A mi híres pizsamánk azóta is ott ül a karosszéken.

Kormos Edina, 3. osztály, Cseh Károly iskola, Völgypart

Húsvéti népszokások

Az ünnepkör virágvasárnapon, templomi barkaszenteléssel kezdődik

A húsvét Jézus Krisztus feltámadásának ünnepe, de a hozzá kapcsolódó magyar népszokások egy része a természet megújulását életető, pogány gyökerekből táplálkozik. Maga az elnevezés arra utal, hogy ekkor ér véget a hústól való tartózkodás, vagyis a negyven napig tartó böjt. Időpontját 325-ben a niceai zsinat határozta meg: eszerint a tavaszi napéjegyenlőséget követő holdtölte utáni vasárnapon kell tartani.

Az ünnepkör virágvasárnapon, templomi barkaszenteléssel kezdődik. Ekkor emlékezik meg az egyház Jézus diadalmas jeruzsálemi bevonulásáról. A megszentelt barka a hagyományok szerint megvédi a ház lakóit a hidegleléstől, a rontástól és az elemi csapásoktól. Régen egyes vidékeken a gyerekek énekelve, színes papírszalagokkal díszített ágakkal a kezükben jártak házról házra ezen a napon.

A nagyhéten a családok rendet tettek a ház körül. A néphit szerint az épület körbesperése nemcsak ragyogó tisztaságot varázsol, hanem elkergeti a boszorkányokat is. A nagyböjt hete sajátos étkezési szokásokkal járt. Csütörtökön friss zöld ételt, spenótot, sós káposztát, többnyire tojással. A péntek szigorú böjttel telt. Szombaton, a feltámadást jelző harangszó után kalács, sonka, tojás került az asztalra. A húsvéti étrendben szerepelt a bárány, a keresztény egyház legrégebbi jelképe is. A kalács arra utal, hogy Jézus az utolsó vacsorán megáldotta a kenyeret, a tojás pedig a feltámadást jelképezi. Az ünnepi ételeket a 8-9. század óta megszentelték a templomokban, hogy az-

Barkaszentelés valahol a Kárpát-medencében

tán varázsoljanak velük. A kalács morzsáját például tűzbe vetették, abban a hitben, hogy megvéd a villámcsapástól. A megszentelt sonka csontját a szőlőtőkék közé, a földbe szúrták, ezzel védve a szőlőt a növénybetegségek és a jégverés ellen. A szentelt tojás héját pedig elszórták a káposztaföldön, hogy segítségével távol tartsák a hernyókat.

Húsvéthétfőn elmaradhatatlan a locsolkodás, illetve egyes vidékeken a „sibálás”, azaz a lányok megcsapkodása fűzfavesszőből font,

felpántlikázott korbáccsal. Mindkét esetben hímes tojás a legények jutalma. A tojás itt a termékenységet, az újjászületést jelképezi, piros színe pedig – a hiedelmek szerint – bajelhárító, szerencsét hozó erővel bír. A rábaközi fiúk hajdanán peracet is kaptak a tojás mellé. A híres perac térszóját a férfiak verték hólyagosra a fejze fokával, a sütese viszont már az asszonyok dolga volt. Mondták is akkortájt, hogy a fehérnépnek húsvétkor mindig van sütnivalója.

S. J.

Nézzük együtt!

Michelangelo: Pietà

Több mint ötszáz éve babonázza meg a világot Michelangelo Pietája*, a hatalmas márványtömbből faragott szobor, mely több mint ötszáz éve hirdeti az anyai fájdalom földöntúli szépségét. Fél évezrede tekint ránk Mária gyönyörű, fiatal arca, fél évezrede fejezi ki ruhája minden redője, fia pehelykönnyű teste a fokozhatatlan emberi szenvedést. A huszonkét esztendőes Michelangelo éhezve, fásva, beteg, egy ócska padlásszoba mélyén harcolt két éven át a márvánnyal, közben minden pénzt hazaküldte a családjának Firenzébe, s fogalma sem volt arról, hogy a művét évszázadokon át csodálni fogják az utódok. Ahogy azt sem tudta, hogy néhány évvel később világra hív egy Dávidot, egy Mózeszt, hogy a Sixtusi-kápolna freskóit is ő készíti el... Bár azt örömmel tapasztalta, hogy 1500-ban – melyet szent évnek nyilvánított a pápa – zarándokok ezrei csodálták a Pietáját. A feljegyzések szerint akkora tömeg áramlott a szoborhoz, hogy sokan attól tartottak, a rettenetes tolongásban az óvatlanabb zarándokokat agyontaposzák. Egész Róma a szoborról beszélt. Amikor a művész meghallotta, az irigyei azt terjesztik, hogy a szobrot nem ő, hanem a milánói Cristoforo Colari szobrász készítette, egy éjszaka betegesen kitámaszkodott a nyomorúságos lakásból, és elrejtőzött a régi Szent Péter templomban. Megvárta a kapuzárást, majd meggyújtott néhány gyertyát, és a Szűzanya palástját átfogó szalagra a következőket véste: „Michael Angelus Buonarrotus Florent faciebat” (=A firenzei Mi-

chelangelo Buonarroti készítette). Ez az egyetlen műve, melyen feltűntette a nevét.

* pietà = a keresztről levett Krisztust ölében tartó és fiát sirató Mária képzművészeti ábrázolása (a szó jelentése: szánalom)

T. A.

Az aerobik gyerekeknek is ajánlott

Se szeri se száma azoknak az új sportoknak, melyeknek nem a versenyzés a célja, hanem az erőnlét javítása, az egészség megőrzése, nem utolsósorban a jó testalkat kialakítása. Egyik legismertebb ezek közül az aerobik, mely sokáig női sportnak számított, ám most már nem az. Férfiak is szívesen mozognak zenére, és a gyerekek is könnyen elfogadják.

Az aerobik név alapvetően kétféle sportágat takar: egyfelől lehet színpadi versenysport erőteljes edzésekkel, másfelől pedig laza fitness-, azaz szabadidősport, mely esetében az erőnlét megőrzésére, javítására törekszünk, és nem arra, hogy mással összemérjük képességeinket. A szakemberek bárkinek ajánlják a szabadidős, tehát a fitness-aerobikot, aki szeretné fejleszteni a fizikai képességeit, aki javítani akarja a közérzetét. Sokan talán versenyszerűen is fitneszelnének, ám kevés az egyesület, mely ilyen téren is felkarolná a fiatalokat. Pedig már akár 5 éves korban is megkezdhetőek az edzések. Jó, hogy fiúk-lányok együtt edzhetnek, gyakorolhatnak, akár egymás ellen versenyezhetnek is. A fitnessaerobik-edzések bemelegítéssel kezdődnek, majd az alapképességek fejlesztése következik.

Versenysport esetén természetesen szükség van bizonyos adottságokra, jó testi képessé-

gekre. Kíváncsok az átlagos, vagy inkább annál alacsonyabb testmagasság, a gyors, rugalmas, nyújtható izomzat, a ritmusérzék és a jó mozgáskoordináció. És még valami. Miután a verseny-aerobik színpadi sport, feltétlenül számítanak az esztétikai szempontok is. Ne feledjük, itt pontozzák a versenyzőket, akár a tornában, vagy éppen a műkorcsolyában. A pontozóbírák

sem tudják magukat függetleníteni a látványtól, eleve jobb benyomást tesznek rájuk a szép, arányos testalkatú versenyzők.

Egyébként különösebb befektetés sem kell ehhez a sporthoz: az internetről letölthetőek a gyakorlatok, és önállóan, akár otthonról is végezhetőek. Az eredmény: jobb egészség, kiváló alak! Csábító, igaz?

2016 – OLIMPIAI ÉV

A megállíthatatlan Hajós

Rio de Janeiróban rendezik meg az idén nyáron az olimpiai játékokat. Hatalmas siker eljutni oda, mint ahogyan százhusz évvel ezelőtt, 1896-ban is óriási bravúr volt. Akkor óriási sikert jegyzett minden idők egyik legnevesebb magyar sportolója: Hajós Alfréd.

Hajós 1878. február 1-jén született Budapesten. Szegény családban nőtt fel, édesanyja egyedül nevelte testvérével együtt. A vékony dongájú fiú a gimnáziumban már az első órán

felsült: nem tudott felmászni a rúdon. A kudarccal azonban nem kedvetlenítette el, inkább ösztönözte.

– Nem lesz mindig így – határozta el, s néhány hét múlva meglelt a titkos edzések hatása: fölmászott a tornaterem mennyezetéig. Később a Műgyetemre járt, tanulmányai mellett tornázott, futott és úszott – a kor ideálja a sokoldalú sportember volt. 1896-ban Athénban az első újkori olimpián a 18 éves egyetemista két gyorsúszó számban, 100 és 1200 méteren is elsőként ért célba: ezzel ő szerezte meg a magyar sport első olimpiai győzelmét. A versenyeket április 11-én Pireuszban tartották, a tengerből 12 fokos nyílt vízben. 100 méteren 13 versenyző indult, 1:22.2 perces idővel Hajós ért elsőként célba. Nagyon fázt, de újból bebiztosította magát, s a sűrű program miatt az 500 méteres távot kihagyva 1200 méteren indult újra. Úgy nyert vagy hatvan méteres előnnyel, hogy körülötte sorra adták fel a riválisai a versenyt, egyszerűen „kifagytak” a vízből. Hajós Alfréd két alkalommal, 1895-ben és 1896-ban is megnyerte Bécsben a nem hivatalos úszó-Európa-bajnokságot, majd 1897-ben 19 éves korában

Hajós Alfréd aratta a magyar sport első olimpiai győzelmét

befejezte a hároméves úszópályafutását. Áttért a tornára, majd a labdarúgásra, a Millenáris pályán 1897. május 9-én lejátszott első labdarúgó-mérkőzésen a BTC csapatában szerepelt. Ott volt az együttes első nemzetközi mérkőzésén is, 1901-ben és 1902-ben pedig tagja volt a bajnokcsapatnak, valamint 1902-ben az első magyar labdarúgó-válogatottnak. 1904-ben visszavonult az aktív sportolástól, s építészeti mérnökként dolgozott tovább. Életútja tökéletesen példázta hitvallását, mely a test és szellem közti harmóniát állította középpontba. 2002-ben Magyar Örökség díjat kapott, nevét iskolák, uszodák, utcák, emléktáblák, emlékművek őrzik.

Hol tanult meg úszni?

A görög vendéglátók hatalmas ünnepelésben részesítették 1896-ban az első újkori olimpián az úszósport első bajnokát. A görög király a fogadáson megkérdezte tőle, hol tanult meg ilyen jól úszni. Erre ő mi más válaszolhatott volna „a vízben” – mondta, és nagy derűsget keltett.

Oravecz Imre

Hopik könyve

(Részletek)

*Én nem mozgok én hússommal,
Teremtőnek húsa mozgat,
Én nem forgok én erőmmel,
Alkotóm ereje forgat,
Én nem szólok ennen számmal,
Szólok Isten szája által...*

(Kalevala, Vikár Béla fordítása)

ELŐSZÓ

1973 tavaszán a San Francisco melletti Palo Alto-ban baráti javaslatra egy könyvesboltban egyebek között megvettem Frank Waters Book of the Hopi című könyvét. A szerzőről azelőtt sosem hallottam. És fogalmam sem volt, hogy eszik-e vagy isszák a hopikat. De ahogy így utólag visszagondolok, még ha lett volna is, akkor sem nagyon ajzották volna fel a képzeletemet. Ez a tudatlanságom jellemző módon olyannyira nem zavart, hogy hazatérve Magyarországra, a könyvet felületlenül becsúsztattam a többi könyvem közé. És csak négy évvel később, amikor újból megjártam Amerikát, vettem kezembe ismét. De akkor sem azért, hogy ismereteimet bővítsen, hanem azért, mert egy magánéleti válság kellős közepén felismertem annak a közhelynek az igazságát, hogy nem az életet kell alárendelni a műnek, hanem a művet az életnek. És mivel így állt a dolog, mohón vettem rá magam mindenre, ami az ősi társadalmakkal

kapcsolatos – a könyvborító azért sejtetni engedett valamit –, mert valahogy azt reméltem, hogy azok tanulmányozása megerősít ebben az új hitemben.

Kezembe vettem tehát végre a könyvet, és olvasni kezdtem. Már az első fejezetek után nyilvánvaló volt, hogy nem úgynevezett néprajzi szakmunkával állok szemben, hanem olyan belső szükségszerűségből fakadt, szenvedélyes hangú vallomással, amelynek hatása alól aligha vonhatom ki magam. Hogy a szerző olykor inkább beleérző, semmint a jelenségeket értelmező módszerének varázsa tette-e, vagy az a körülmény, hogy a kis lélekszámú, magát kiválasztottnak tekintő, földművelő (Kolumbusz Kristóf téves megjelölésével élve) indián nép, vagyis a hopik mítoszaiban, szertartásaiban, érzés- és gondolatvilágában egyszerűen otthon éreztem magam – már nem tudnám megmondani. De tény, hogy egy április eleji napon egyszer csak váratlanul letettem a könyvet, és mintegy ötesztendő írásszünet után ugyancsak váratlanul papírt, tollat vettem elő. És rám addig nem jellemző jó érzéssel verset írtam. A vers több tekintetben elütött addigi verseimtől. De főleg abban különbözött tőlük, hogy – én legalábbis akkor úgy éreztem – elemi erejű kifejezése volt annak a jó érzésnek, amely írása közben hatalmába kerített. Ettől először egy akkor még helytelenül értelmezett folytonosság-fogalom jegyében megrémültem. Azután valamelyest lehiggadva újból szemügyre vettem a verset. És nem annyira az alkalmazott motívumok, hanem inkább az említett jó érzés okán úgy döntöttem, hogy hopi verset írtam. Olyanfajta, éneklésre szánt, alkalmi szöveget tehát, amilyent Frank Waters könyve – talán mert nem maradtak fenn eredeti hopi énekek, talán mert nem gyűjtötték össze őket (ezt melleleg máig sem tudom) – nem tartalmaz. Ezen felbuzdulva, és engedve a csábításnak, hogy ha, úgymond, nincsen (legalábbis elérhető közelben nincsen) hopi költészet, megpróbálkozzam létrehozásával, eleinte inkább a magam kedvére újabb és újabb darabokat írtam. Igaz, jóval később egy amerikai kiadású indián költészeti antológiában rábukkantam két hopi énekre, amelyek egy cseppet sem hasonlítottak az én énekeimhez. Az azonban furcsa módon nem ingatott meg abbéli meggyőződésemből, hogy amit elkezdtem, azt folytatnom kell. Sőt még attól sem riasztott vissza, hogy azt továbbra is hopinak nevezzem.

Nagyjából így született ez a könyv, amelynek még a címét is Frank Waterstől kölcsönöztem. És körülbelül az első húsz vers elkészülte után – és voltaképpen ezért éreztem, hogy tartozom ezzel az előszóval az olvasónak – egy történelem előtti kultúra segítségével így jutottam el,

helyesebben érkeztem vissza oda, ahová mindig is vágytam: tulajdon fajtám azóta felbomlott, de eszméletemben, idegeimben, mozdulataimban örökre elraktározott paraszti kultúrájához, vagy ha úgy tetszik, tulajdon történelem-előttiségemhez. És így ébredtem rá arra is, hogy újabb verseim közvetlenül a hopikról beszélnek ugyan, de közvetve arról a közösségről szólnak, amelynek eleim tagjai voltak, és amelynek gyermekkorom végéig tagja voltam magam is. Még akkor is, ha olykor olyan látszólag rejtélyes dolgokra történnik bennük utalás, mint példának okáért a kiva, amely földbe süllyesztett, henger alakú szertartási kamrát, vagy a páho, amely földbe szúrandó imavesszőt jelent.

Hol a határ a két kultúra között? Nem tudom. De talán-talán nem is fontos. Csak azt tudom, hogy szeretném, ha nem volna határ. Ha egybe mosódna a kettő. Ha az ottból itt, a régmúltból közelmúlt, a fennsíkos arizonai sivatagból – ott különben sosem jártam – dimbes-dombos Mátarán túli táj, ha a hopi földművesből magyar paraszt lenne és viszont. Magából Oraibiből, ebből a valóságos és jelképes faluból pedig Szajla, ahol születtem, és amely nélkül számomra Oraibi elképzelhetetlen. Szeretném pedig azért, mert úgy látom, hogy a különbözőségek ellenére mind anyagi, mind szellemi tekintetben egységes a világ, és ez az egységesség bennünk ölt testet, bármely pontján élvezzük vagy szenvedjük is azt a megismételhetetlen, egyszeri és rövid földi valamit, aminek közönségesen és egyszerűen élet a neve.

A FÖLDRŐL, TÚZRŐL, VÍZRŐL, LEVEGŐRŐL

Föld az, ami föld alakját ölti,
és a föld rendjéhez igazodik a mindenségben, tűz az, ami a tűz alakját ölti,
és a tűz rendjéhez igazodik a mindenségben, víz az, ami a víz alakját ölti,
és a víz rendjéhez igazodik a mindenségben, levegő az, ami a levegő alakját ölti,
és a levegő rendjéhez igazodik a mindenségben.

AZ ELSŐ VILÁG TEREMTÉSE

És elhatározásra jut Taiova,
és parancsot ad helytartójának, Szotuknangnak,
és földet vesz ki Szotuknang a mindenségből,
és a földből megteremti az első világot,
és törvényeket ültet az első világba,
és nevet ad az első világnak, és a mindenségbe helyezi,
és földet vesz ki Szotuknang az első világból,
és a földből megteremti a növényeket,
és szívósságot ültet a növényekbe,
és nevet ad a növényeknek,
és az első világba helyezi őket,
és földet vesz ki Szotuknang az első világból,
és a földből megteremti az állatokat,
és alázatot ültet az állatokba,
és nevet ad az állatoknak,
és az első világba helyezi őket,
és földet vesz ki Szotuknang az első világból
és a földből megteremti az embereket,
és bölcsességet ültet az emberekbe,
és nevet ad az embereknek,
és az első világba helyezi őket
és szemügyre veszi Szotuknang az első világot,
szemügyre veszi
    az első világ törvényeit,
    az első világ növényeit,
    az első világ állatait,
    az első világ embereit,
és a törvények közül kiválasztja a megértést,
és megteszi az első világ törvényének,
és a növények közül kiválasztja a négylevelet,
és megteszi az első világ növényének,
és az állatok közül kiválasztja a kígyót,
és megteszi az első világ állatának,
és az emberek közül kiválasztja a halászt,
és megteszi az első világ emberének.

A TEREMTÉS RŐL

A Teremtés ajtó;
amely a semmiből a valamibe nyílik,
és sarokpántján öröktől fogva jár.

Kedves Olvasó Tanulók!

Oravecz Imre (1943) harmadik verseskötete, a *Hopik könyve* (1983) a finn ősmondák és a Biblia mítoszi alapjaira hivatkozva teremt egy történelem előtti idők világtapasztalatát idéző lírai versnyelvet. Nagyon tanulságos a kötethez fűzött előszava, amelyben a könyv keletkezéstörténetét meséli el, rámutatva a történelem előtti kultúra, a hopik (észak-arizonai nép) (itt és általa: elképzelt) világa és a mindenkori közösségi „eredetérzés” hasonlóságaira.

Hogy honnan jutott eszembe rovatszerkesztéskor ez a viszonylag régen megjelent Oravecz-könyv? Egy 2015-ös tanulmánykötetet lapozgattam a napokban; Toldi Éva *Önértésváltozatok, identitástapasztalatok* (zEtna, Zenta) című könyvét, s egyik tanulmányában a magyar irodalom úgynevezett „indianreprezentációi”-t vizsgálja, többek között a vajdasági Varga Zoltán (1936–2000) *Indiánregény* című, 1992-ben napvilágot látott regényét is.

Három érdekes könyvet is figyelemtekbe ajánl tehát mai rovatunk! Nézzetek utána!

Bence Erika

A TEREMTÉS FOKOZATAI

Elhallgat a lágyságokban a cuppogás,
megszólal a keménységekben a zengés,
véget ér a zártságokban a zsugorodás,
elkezdődik a nyitottságokban a tágulás,
elfogy a ritkulásokban a nyugvás,
megnő a sűrűségeken a mozgás,
megszakad a szögletekben a hegyesség,
elterjed a hajlatokban a gömbölyűség,
elapad a szűkületekben a torlódás,
megerősödik a bővültekben az áramlás,
megáll a gyűrődésekben a ráncosodás,
megindul az egyenletességekben a kisimulás,
megakad a mélységekben a süllyedés,
kiszabadul a magasságokban az emelkedés,
megtorpan a közelségekben a maradás,
nekilendül a távolságokban a haladás,
csökken a dermedésekben a hidegség,
megsokszorozódik a hevületekben a melegség,
elhal a törekvésekben a zűrzavar,
megszületik az alakulásokban a rend.

Szakállat viselni tilos!

I. Nagy Péter cár Oroszországa

Oroszország évszázadokra visszamenőleg a világ egyik legnagyobb és legerősebb állama volt. Vetélytársai számára legyőzhetetlen, ez a nagy ország egy időben három földrészre terjedt ki. Hosszú évszázadokon át, az első világháborúig császárságként a Romanov-dinasztia volt az élén. A leghíresebb orosz cár mindenképp I. Péter, akinek uralma alatt Oroszország nagyhatalommá nőtte ki magát és egyre közelebb került Európához. Nevéhez érdekes reformprogram fűződik, amellyel nemcsak politikai, katonai és gazdasági, hanem egyben társadalmi és erkölcsi normákat határozott meg.

I. Péter cár

Péter 1672-ben született Moszkvában, a Romanov uralkodóház sarjaként. Édesapja Alekszej orosz cár, édesanyja Natália cárné volt. Apja halála után trónviszályokra került sor, amelyben a még gyermek Péternek is kockán forgott a feje. Végül 1689-ben győztesként átvette a trónt a nagy, de fejletlen országban. Minden ellenfelével kegyetlenül leszámolt, még közeli hozzátartozói-val is, ha kellett. Az új uralkodó teljes mértékben rászorgált a „Nagy” jelzőre. Magas, erős megjelenése tiszteletet váltott ki mindenütt. Elvetette a cár titulust és imperátornak nevezte magát. A nagyhatalmi politikát folytató Péter jó politikus és diplomata volt, hosszú távon gondolkodott és tervezett. Ha sok mindenben járatos is volt, jelleme olykor kicsit kellemetlennek bizonyult. Hirtelenharagú és bosszúvágyó személyként jellemzik kortársai. Más orosz cároktól eltérően néha mindennapi ruhában sétált az utcán. Kétszer nősült, Eudokiával és Katalinnal. Összesen tizenegy gyermeke született, akik közül többen nem érték meg a felnőttkort. Alekszej nevű fia az első házasságból, aki Péter apjáról kapta a nevét, mikor veszélybe sodorta apja trónját,

1718-ban ki lett végezve. Le kellett számolnia a korábban feloszlott sztrelecek lázadásával is 1699-ban.

Az elmaradt feudális rendszer nagy problémát jelentett, a modern európai mozgalmak, mint a reformáció és a reneszansz nem honosodtak meg az orosz császárságban. A tudomány és a művészetek alacsony ágakon tengődtek. Az új cárt érdekelték a nyugat-európai folyamatok. Hosszú és tanulságos utazást tett Nyugat-Európában, álcázva magát mindenféle munkát is vállalt, hogy minél több tapasztalatot gyűjtsön. Megfordult Angliában, Hollandiában, Portugáliában. Az ott szerzett ismereteket saját országában igyekezett felhasználni. Határozottan és energikusan nekilátott országának korszerűsítésének. A törököktől eltérően belátta, hogy a Nyugat vívmányait a Keletnek is követni kell, ha

A Romanov-dinasztia címere

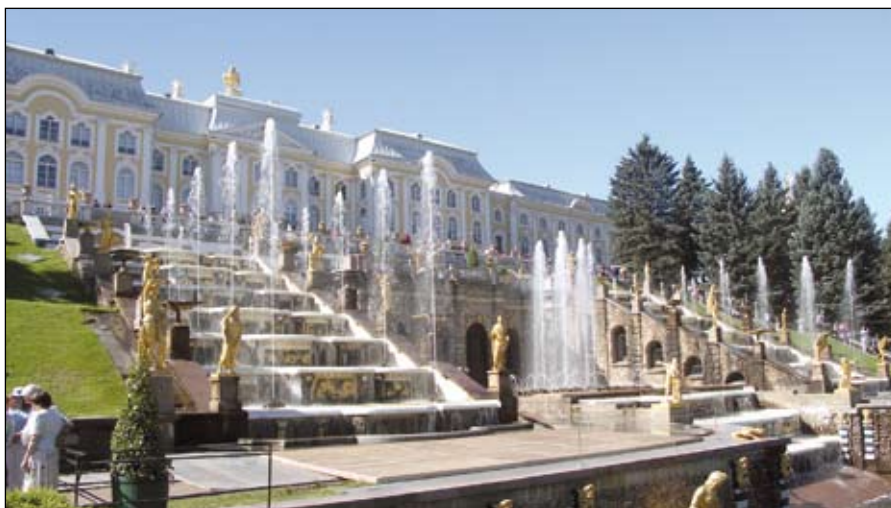
versenyben akar maradni. Kétségtelenül nagyon szerette hazáját, és tudta, mi a hasznos számára. Tevékenységei nagyrészt a polgárság erősödésére irányultak. A városiasodást az ipar és a kereskedelem fejlesztése segítette előre. Új fővárost

A cári család

alapított, Szentpétervárt, amely érthetően magáról a cárról kapta nevét. Főleg kőből készült építményekkel látta el, az alapanyagot messzi térségekről szállíttatta. Az új székhely kapcsolatot kellett, hogy teremtsen Európa és Oroszország között. Gyönyörű építészetének köszönhetően a mai napig a legszebb orosz városok közé tartozik. Moszkva is modern várossá épült, a munkálatokra tömegesen hurcolta a parasztokat földjeikről, sőt elítélteket is dolgoztatott. A fiatalokat jó belátással sűrűn küldte a magához hasonló európai ismeretszerző utakra.

Az országnak erős katonaságra volt szüksége, hogy felvehesse a versenyt más nagyhatalmakkal. E célból a fegyvereket korszerűsítették, és rengeteg fegyvergyárat működtettek. Jelentős hajóhadat hoztak létre. A cár nagyobb szerepet igyekezett teremteni Oroszországnak a tengeren. Erős katonaságra mindenképp szükség volt, mivel az ország több ellenféllel is háború-

A cári palota Szentpétervárott

ban állt: a törökökkel szembeni küzdelmekben délen kijáratot biztosított a Fekete-tengerre, de csak ideiglenesen, illetve a svédek, élükön XII. Károly király elleni háborúban Dánia és Szászország szövetségeseiként előbb 1700-ban vereséget szenvedett Nárvánál (kissé alulbecsülte erejükét), de később, 1709-ben győzedelmeskedett Poltavánál. Ennek a sikernek eredményeként I. Péter megszerezte a mai Finnország, Észtország és Lettország térségeit, egyben kijáratot a Balti-tengerre.

A háborúk és költséges reformok az adók növelését, illetve új adók bevezetését követelték. Még kisebb, sikertelen lázadások is előfordultak, amelyek sorban le lettek verve. Amellett az imperátor a merkantilizmus híve volt, és igyekezett minél nagyobb bevételeket biztosítani a külföldi áru árúsításából. A termelésben európai szakembereket szerződtetett. Véleménye szerint nem lehet kifogás Oroszország elmaradottságára, mivel óriási földekkel, és kimeríthetetlen mennyiségű természeti kincsekkel rendelkezik. Ebben igaza is volt.

Péter népének mindennapi szokásait és viselkedését is igyekezett korrigálni. A férfiaknál betiltotta a szakáll viselését. Állítólag pénzbüntetés járt viseléséért, pontosabban évi engedélyt kellett vásárolni annak, aki mégis szakállat akart viselni. Ezt „szakálladónak” nevezték. Az öltözködést illetően is a néptől európaiasabb stílust várt el. Kívételt képeztek a papok és az egyszerű földművesek. A kávé és dohány is ebben az időben terjedt el Oroszországban. Az arisztokrácia, a gazdagabb rétegek új, nyugatias szokásokat vettek fel.

Jelenet a narvai ütközetből

Még egy jelentős lépése a hagyományos ortodox egyház átszervezése volt. Az egyháznak csökkent a befolyása. Bevezette a Julián naptár szerinti időszámítást, amelynek következménye az lett, hogy a nyilvánosság bírálni kezdte. Hogy újabb pénzforrásokhoz jusson, egyes kolostorokat becsukott, földjeiket pedig elvette.

Nagy Péter 1725-ben halt meg Szentpétervárott, súlyos tüdőgyulladás következtében. Egy finnországi jeges tóban történt hajótörtek mentése következtében betegedett meg. Ekkor már más egészségügyi gondjai is voltak. Ez a tette sokat árulkodik bátorságáról. 52 évet élt, annak nagy részét Oroszország uralkodójaként, de korai halála meggátolta abban, hogy kiválassza

utódját. Így egy rövid időre felesége, Katalin vette át önállóan a hatalmat. A litván származású nő már 1724-től az Oroszország cárnője címet viselte, és egyike volt a keveseknek, aki tudott bánni a temperamentumos férjével. A korát jóval megelőző I. Pétert a történelem a legnagyobb orosz cárként jegyezte be lapjaira. Az óriási birodalmat új útra vezette, és nagy hatással volt a következő évszázadokra nézve. Utódai számára erős országot hagyott.

Magyar szempontból sem jelentéktelen, mivel a Rákóczi-féle szabadságharc idején jó kapcsolatot ápolt II. Rákóczi Ferencsel, akinek segítséget ígért a Habsburg-ellenes harchoz.

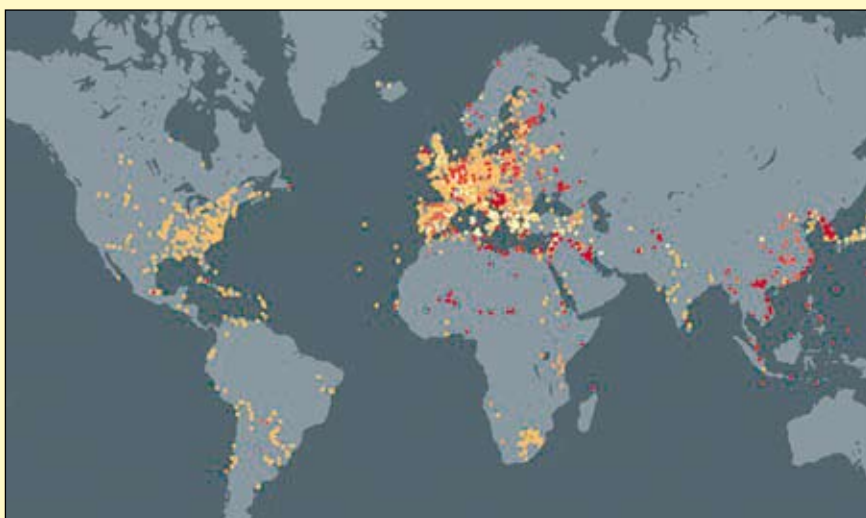
Gyarmati Balázs történész

Interaktív világtérképen a történelem

Egy interaktív, kereshető és nagyítható világtérképre került fel a történelem elmúlt négy és félezer évének összes katonai konfliktusa. A holland LAB1100 nevű fejlesztő cég által elkészített „erőszak földrajzi atlasza” nem történelmi forrásokból, hanem a Wikipédia bejegyzései alapján dolgozott, így hagy maga után némi kívánnivalót, a csaták és háborúk interaktív földjére történő utazás azonban garantált. Csak rá kell kattintani a következő honlapra: <http://battles.nodegoat.net>

A térképen a legrégebbi összecsapásként az i. e. 2500 körül zajló csolui csata van feltüntetve, amely a mai kínai Hopej és Liaoning tartományok határainál zajlott le. Bár a készítőik közel jártak hozzá, a hagyomány szerint a legrégebbi kínai csata nem ez, hanem a hasonlóan 4500 éve zajló pancsüani összecsapás volt. A történészek szerint a világtörténelem legrégebbi, régészeti és írott dokumentumokkal is alátámasztott, időben pontosan behatárolható katonai konfliktusa i. e. 1457. április 16-ra tehető, amikor Megiddó környékén a III. Thotmesz fáraó vezette egyiptomi seregek csaptak össze a kánaáni törzsekkel.

Az őskorban, valamint a korai ókorban számtalan háborúra kerülhetett sor, ám eze-

ket képtelenség lenne időben és térben pontosan behatárolni, így ezt nem is lehet felróni a térkép készítőinek. A későbbi korokban már lehet hiányosságokat találni. Például a magyar történelem néhány katonai konfliktusára véletlenszerűen rákeresve a következőket láthatjuk: a muhi és mohácsi csata, az 1664-es szentgotthárdi ütközet, valamint Buda 1686-os visszavétele jól jelenik meg, de az 1456-os

nándorfehérvári ütközet hiányzik, a 907-es pozsonyi csata pedig fel van tüntetve, ám rossz helyen.

A készítőik elmondása szerint a Balkánról sokan érdeklődtek a térkép iránt (az 1990-es évek délszláv háborúi viszonylag jól láthatók); terveik szerint az interaktív atlaszt a tanórákon tökéletesen lehet használni a földrajzi és történelmi tudás elmélyítésére.

Jön A dzsungel könyve és Anasztázia

Léteznek történetek, amelyeket nem kell átadni a porosodásnak. Amint rájuk rákódik egy kis porréteg, azt máris le kell fújni. Az új nemzedékeknek is érdemes bemutatni azt, ami hatással volt a korábbiakra, ami örök érvényű. Ilyen A dzsungel könyve vagy épp Anasztázia története, amelyek, úgy tűnik, továbbra is lázban tartják a filmalkotókat, hiszen mindkettőből élőszereplős filmprodukció készül.

Visszatérnek Maugliék

A Disney régi kedvencekkel hozakodik elő. A dzsungel könyvéből először 1967-ben készítették filmet Rudyard Kipling azonos című, 1894-es regénye nyomán. Maugli története azóta sokféleképpen lett bemutatva, készült belőle film, rajzfilm és magyar musical is, amelynek szövegét Békés Pál, a dalszövegeket Geszti Péter írta, a zenéjét pedig Dész László szerezte.

Ezúttal ismét élőszereplős film készül A dzsungel könyvéről, az ötvenedik alkalommal megrendezett Super Bowl amerikaifutball-bajnokságon mutatták be az előzetesét. A filmben Neel Sethi alakítja a főszereplő Mauglit, az állatokat pedig CGI-technikával varázsolják a filmvászonra a készítőik. Az állatok szinkronhangját sztárok kölcsönzik, egyebek közt Idris Elba (Sir Kán), Giancarlo Esposito (Akela), Scarlett Johansson (Ká), Ben Kingsley (Bagira), Bill Murray (Balu), Lupita Nyong'o (Raksha) és Christopher Walken (Lajcsi király). A Maugli életre keltő Neelt több ezer

gyerek közül választottak ki a szerepre. Egy interjúban a kis színész arról szólt, hogy nagyon élvezte a forgatást, annak ellenére is, hogy korábban nem volt még semmi hasonlóan sem része. A film április 15-én kerül az amerikai mozikba, azután pedig a világ többi részén is elkezdik vetíteni. A filmalkotást Jon Favreau rendezte.

Ismerd meg Anasztáziát

A néhai orosz nagyhercegnő, Anasztázia történetéről leginkább talán a történelemórán

lehet hallani, de a 20th Century Fox 1997-ben rajzfilmet készített az utolsó orosz uralkodócsalád tragikus történetéről, Anatole Litvak rendező 1956-ban bemutatott filmalkotása alapján. A rajzfilm története szerint Anasztázia egy ifjú hercegnő, aki a pompás paloták és fényes estélyek varázslatos világában él. 1916-ot írnak, és a legendás Romanov család a dinasztia uralkodásának háromszázadik évfordulóját ünnepli. Az ünnepi esemény tiszteletére a cár nagyszabású fogadást rendez, a bál legfényesebb csillaga épp Anasztázia. Az estélyen a hercegnő Párizsban élő nagyanyja, Mária is részt vesz. Anasztázia kéri őt, hogy ne utazzon vissza Franciaországba, maradjon a családdal. Mária, hogy megvigasztalja unokáját, megajándékozza őt egy zenélő dobozzal, amely kettejük titkát, közösen énekelt altatódalukat játssza. A dobozka kulcsára vésett felirat azt ígéri, hogy Anasztázia és nagyanyja hamarosan találkoznak Párizsban. A cári palota fölött azonban sötét felhők gyülekeznek. A száműzetéséből Szentpétervárra visszatért Raszputyin bosszút forral. Gyűlöletből megmérgezett lelkét eladta a sötétség erőinek, cserébe hatalmat kapott, hogy elátkozza a cári familiát. Az országban nemsokára kitör a forradalom, és pusztító tüzeknek áldozatul esnek a Romanov család tagjai is. Csak Anasztázia és nagyanyja menekülnek meg – őket ugyanis egy Dimitrij nevű bátor konyhás fiú az utolsó pillanatban kiszókteti a palotából.

A Freeform nemrég jelentette be, hogy újraéleszti a nem mindennapi történetet, és sorozatot készít a nagyhercegnő állítólagos megmeneküléséről. Úgy tudni, a széria forgatókönyvét Daniel Mackey és Seth Fisher írja majd, a producerek pedig McG és Mary Viola lesznek.

Feloszlik a Kara, visszatér a Ladie's Code

AK-pop, avagy a koreai popzene, még nincs túlzottan köztudatban térségünkben, de Ázsiában, Amerikában és Nyugat-Európában nagyon is népszerű. A legváratlanabb popzenei sikert a dél-koreai PSY könyvelheti el magának, a Gangnam Style című zeneszáma ugyanis sorra döntötte meg a rekordokat. Dél-Korea viszont számos fiatal együttesel dicsekedhet, néha úgy tűnik, valóságos zenei inváziót indítottak. Az alábbiakban két lánycsoporttal foglalkozunk.

Szólókarrierbe kezdenek

Múlt év végén keltek szárnyra a híresztelések, miszerint a Kara feloszlik. A rajongók többsége merte remélni, hogy csak egy újabb pletykáról van szó, de mégis bebizonyosodni látszik az, amitől mindenki tartott. A lánycsoport ügynöksége ugyanis megerősítette, hogy a hír igaz, megszűnik a Kara, a lányok pedig minden bizonnyal szólóban folytatják karrierjüket. Goo Hara, Park Gyuri és Han Seungyeon és Heo Youngji szerződése januárban járt le, és mivel nem került meghosszabbításra, ezért a feloszlás mellett döntöttek. Han Seungyeon nyílt levelet írt a rajongókhoz, amelyben köszönetet mond eddigi támogatásukért és azt ígéri a jövőben sem feledik el a tőlük kapott szeretetet.

A Kara egyébként kilenc évvel ezelőtt debütált a Break It című r&b dallal, első lemezük a The First Blooming 2007 márciusában jelent meg, de a várakozásokkal ellentétben nem aratott különösebb sikert. Első nagy sikerüket a

Honey című dalukkal aratták 2009-ben, azóta pedig óriási változásokon és több tagcserén esett át a csapat. Az eltelt évek alatt nagy népszerűsége tettek szert, nemcsak Dél-Koreában, hanem más ázsiai országokban, Japánban is adtak ki lemezeket, de a világ más részein is megismerték őket. Mindig tudtak újat mutatni közönségüknek a Mister című dal koreográfiája láttán sokan érezték a táncoláshoz, de filmekhez, sorozatokhoz is készítették zenét, például a Naruto animéhez.

A feloszlás kapcsán több pletyka is terjed arra vonatkozóan, hogy ki milyen projektekkel

foglalkozik majd a jövőben. Egyelőre viszont csak annyi bizonyos, hogy a lányok nem tűnnek el teljesen, és reményteli tervekkel néznek a jövőbe.

Hárman folytatják tovább

A Ladies' Code egy fiatal dél-koreai lánycsoport, debütáló minialbumukat 2013-ban adták ki. A 2014-es kislemezük, a Kiss Kiss megjelenése után azonban úgy tűnt, hogy derékba törik az öttagú együttes karrierje, hiszen a lemez népszerűsítési turnéja közben súlyos autóbalesetben szenvedtek, amely során elvesztették két tagjukat, EunB-ot és RiSe-t. Nemrég viszont új fejezetet nyitott a Ladies' Code. A baleset után először jelentkeztek új zenei kiadványokkal, valamint az is kiderült, hogy Ashley, Sojung és Zuny trióban folytatják tovább. Második kislemezük MYST3RY címmel múlt hónap végén jelent meg, akárcsak új videoklipjük is, amelyet a Galaxy című zeneszámaukhoz forgattak. A Galaxy egy lassúbb tempójú jazz és r&b elemekkel fűszerezett dal, amelynek dalszövege a csapat jelenére és múltjára utal. A klipet Jo Bum Jin rendezte, aki nagy hangsúlyt fektetett a jelképekre: a videóban megjelenik a hármas szám, valamint két üres szék. A lemezen további két új dal is helyet kapott, a My Flower és a Chaconne.

A tragédia óta egyébként Ashley, Sojung és Zuny folyamatosan járnak terápiára, és habár jó úton haladnak afelé, hogy felépüljenek testileg és lelkileg is, még nem szívesen jelennek meg szórakoztató műsorokban. Mint mondták, jelenleg zenei karrierjükre szeretnének fókuszálni.

Jön a Bad Boys 3.

Évek óta téma Hollywoodban a Bad Boys folytatása, de egészen mostanáig csak terv volt a harmadik rész leforgatása. Nemrég azonban a film két sztárja, Martin Lawrence és Will Smith megerősítették a hírt, miszerint újra összeállnak a rosszfiúk. A filmsorozat első része 1995-ben került a mozikba, a második 2003-ban. A régóta várt harmadik rész forgatókönyvét előreláthatóan Joe Carnahan írja, és az előzetes tájékoztatások szerint minden esély megvan arra, hogy a rendezői székben is ő foglaljon helyet. A filmkészítők 2017 elejére tervezik a megjelenést, és megerősítették, hogy gondolkodnak a negyedik részen is.

Nyáron jönnek a Szellemirtók

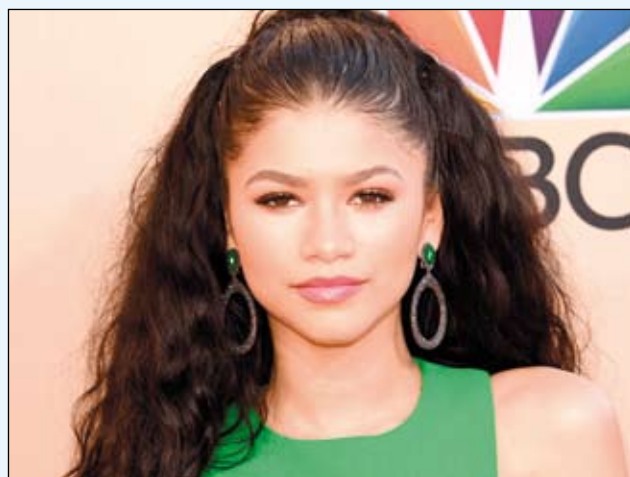
Bill Murray, Dan Aykroyd, Harold Ramis és Sigourney Weaver főszereplésével, 1984-ben került a mozikba a Szellemirtók, amely egy csapásra meghozta a világhírnevet szereplőinek. A filmből ezek után tévésorozat és rajzfilmek is készültek, a második részét pedig 1989-ben mutatták be. Azóta jó sok év eltelt, de 2016 júliusában visszatérnek kísértetvadászok. Érdekesség, hogy az eredeti szereplőgárda mellett, napjaink hírességei is szerepet kapnak. Főbb szerepekben jelenik meg például Melissa McCarthy, Chris Hemsworth, Kristen Wiig, Kate McKinnon, Cecily Strong és Leslie Jones. Az első rész után eltelt harmincadik évben veszi fel a film a fonalat, és megismerkedhetünk a Szellemirtók új nemzedékével, akik izgalmas bevetésekre indulnak a kísértetek elhárítása érdekében. A forgatókönyvet a dr. Raymond Stantzot alakító Dan Aykroyd jegyzi, a rendezői székbe pedig az a Paul Feig ül, akinek a nevéhez fűződnek például a Reszketek, repülők!, a Koszorúslányok és A kém című filmek.

Visszatér a Bűbájos boszorkák?

Holly Marie Combs, Alyssa Milano, Rose McGowan és Sherry Doherty főszereplésével futott igen nagy sikerrel a Bűbájos boszorkák című fantasysorozat 1998 és 2006 között, ami azt jelenti, hogy az idén van a tizedik évfordulója annak, hogy a széria véget ért. Az idei év köztudottan a régi kedvencek felfrissítésének az éve – gondoljunk csak a Jóbarátokra vagy a Szívek szállodájára –, így felvetődött, hogy visszatérnek a Bűbájos boszorkák is. A sorozatban Phoebe-t alakító Alyssa nemrég egy interjúban arról szölt, hogy már mindannyian készen állnak a visszatérésre, de erre nem biztos, hogy sor kerül. A filmkészítők talán nem az eredeti karakterekkel élesztenék újra a boszorkányos sorozatot, hanem a Halliwell-lányok gyerekeivel, akikkel esetleg egy új korosztályt céloznának meg.

Zendaya a Pókemberben

Zendayát a nézők Disney-sztárként ismerhették meg, de úgy tűnik, hogy ezúttal nagyobb filmszerepben is kipróbálhatja magát, ugyanis az új Pókember-filmben játszhat. Egy újabb történetről van szó, amelyben Peter Parker különleges életét kísérhetjük végig. A főszereplőt Tobey Maguire és Andrew Garfield után Tom Holland alakítja majd. A filmkészítés még csak a kezdeti fázisánál tart, a készítőik jövő év júliusára ígérnek egy film bemutatását a mozikban. Zendaya korábban a Megkutyulva, a Bar/átok, és az Indul a risza! alkotásokban jelent meg, mostanában pedig a főszereplésével futó K.C. a tinikém-ben láthatjuk.

Amy Lee szólóalbumot készít?

Habár néhány hónapja ismét színpadra állt az Evanescence, az idei év során pedig újabb fellépéseket terveznek, még sincs kilátás arra, hogy új albumot adnának ki. Az együttes frontembere, Amy Lee viszont ezalatt sem tétlenkedik. Tavaly ősszel kezdett el feldolgozásokat készíteni kedvenc dalairól, amelyekkel nagy sikert aratott rajongói körében. Sokak örömeire viszont úgy tűnik, hogy Amy nem fog leállni más előadók dalainál, és hamarosan saját szerzeményeivel jelentkezik. Követői örömeire az énekesnő számos posztot tett közzé, amelyekből kiderült, hogy stúdióba vonult, így a rajongóknak jó okuk van remélni, hogy a közeljövőben új dalokat hallhatnak Amy-től.

A hegyekben ünnepelt

Március 1-jén ünnepelte 22. születésnapját Justin Bieber, és míg a korábbi években a születésnapozás számára méregdrága éttermezést, majd pedig éjjeli klubban való mulatozást jelentett, az idén egy sokkal meghittebb programmal is meglepte magát és a legszűkebb baráti körét. Az énekes ugyanis összehívta a haverjait, felpakoltak egy hétre való cuccot, és nekivágtak a hegyeknek, hogy némi snowboardozással és szánkózással töltsenek fel. Justin több felvételt is megosztott izgalmas utazásukról, így a rajongók is láthatták, hogy a havas fennsíkron való önfeledten eltöltött délután után az énekes kimerülten dőlt le a kanapén, és álomba szenderült egy közös filmnézés est közben.

Az Ossian új albuma

Tavaly jelent meg az Ossian 20. stúdióalbuma, a Lélekerő, amely hatalmas sikernek örvend a rajongók körében. A magyar metaltzene egyik legkiemelkedőbb képviselői néhány hónapja jelentették be, hogy már lázasan dolgoznak új lemezükön, amely egyben a Lélekerő folytatása is. Nemrég nyilvánosságra került az is, hogy az album a Fényárban és Félhomályban címet kapja és már azt is tudni, hogyan néz ki a borítója. Az album még április elején megjelenik, ezt pedig egy többállomásos turné követi. Az Ossian ezzel a lemezzel ünnepli meg a 30 éves fennállását, így több szempontból is különleges a zenekar karrierjében.

Ismét triót alkotnak

A Union J rajongóit meglepte a hír, miszerint a fiúcsapat legfiatalabb tagja, George Shelley kilép az együttesből, és külön utakon folytatja tovább. A hírt az együttes osztotta meg a rajongókkal egy tartalmas üzenetben, amelyben azt is írták, hogy a legjobbkat kívánják volt csapattársuknak. A fiúk egyébként 2012-ben jelentkeztek az X-Faktorba, akkor még a Triple J néven futottak, és pont az a három srác alkotta a csapatot, akik a jelenlegi felállásban is szerepelnek: Jaymi Hensey, JJ Hamblett és Josh Cuthbert. George később csatlakozott hozzájuk, és így alakult meg a ma már Union J-ként ismert formáció. Úgy tűnik, ezek után a Triple J elnevezés ismét értelmet kap.

Az én nagytatám

Az én nagytatám nagyon kedves. 67 éves, a haja őszes, a testalkata magas, sovány. Sokszor megkérdezi, hogy milyenek az iskolában az osztályzataim. Amikor anyukám és apukám nincs otthon, akkor rá bármikor számíthatok. Jön, és vigyáz rám. Régen gépeket javított, most már nyugdíjas. A nagymamám meghalt rákban, sajnos. Én és a családom nagyon sajnáltuk. Ő volt a legjobb nagyfi. A tatámnak öt unokája van. Ő külön él. Van egy Blöki nevű kutyája. Minden vasárnap nálunk ebédel.

Én nagyon szeretem a tatámat. Remélem, még nagyon sokáig együtt lehetünk.

Takács Flóra, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Kedves Naplóm!

2016.01.23., szombat

Ma volt a legjobb barátnőm születésnapja. Tegnap még nem volt kész az ajándék, azért nem adtam oda, ma meg nem találkoztunk. Nem is csoda, hiszen alig voltam itthon. Először busszal elutaztam Szabadkára, aztán onnan vissza Csantavérre, plakátot készíteni matematikából egy osztálytársnómmal, közben egy ebéd és egy forró csokoládé is belefért az időbe.

Onnan egy gyermektáboros megbeszélésre és végül énekpróbára kellett sietnem. Nem viccelek, tényleg ennyi minden belefér egy napba. Csak jól kell beosztani az időt.

2016.01.24., vasárnap

Mint minden vasárnap, ma sem hagyhattam ki az imaházat. Ez olyan, mint egy templom, de mégis más. Bonyolult lenne elmagyarázni.

Először nem is bántam, hisz azt hittem, ott lesz a születésnapos. Bár egy pár hete már nem jött. És tényleg. Most sem. Pedig ott lapult a táskámban a meglepetés. Nem baj, végültem, amit kellett, majd kimentem énekelni, amikor kellett. Délután sem változott semmi a várt lánnyal kapcsolatban. Mintha tudná, hogy őt várom, és épp azért sem jönne el.

2016.01.25., hétfő

Egy újabb hét kezdődött az iskolában. Bár azt nem mondhatom, hogy eseménytelenül.

Ma végre odaadtam a becsomagolt titkot a barátnőmnek. Nem is engedtem a „karmaim” közül, amíg ki nem bontotta. Három csomagolás volt rajta. Nem igazán örült neki. De legalább engem szórakoztatott a látványa. A legjobb rész mégis az volt, amikor kiderült, hogy jó ajándékot készítettem. Nagyon örült a tappancsos és a feliratos, festett dunsztos üvegeknek. A csokoládénak pláne. Műszaki órán kiszakadt a pulóverem munka közben, ráadásul le is vagyok maradva a többiekől. Kémián pedig feleltünk, fél osztály. Nem túlzok! Legalább én nem vagyok a pórul jártak között.

Farkas Naomi, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Legkedvesebb játékom

Amikor hat hónapos baba voltam Svájcban kaptam egy plüss kutyát.

Elneveztem Zsútyónak. Nagyon szeretem. Vele alszok. Beszéltem is hozzá, de egy idő után rájöttem, hogy mégsem érdemes. Zsútyó rongyból készült. A színe barna és fekete. Játsszra, alvásra használom.

Ez a játék a kabálám is, hiszen biztonságot nyújt számomra. Jó vele aludni.

Tóth Réka, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Már néha gondolok a szerelemre

A szerelem engem még vár,
mert Cupido bizony el nem talál.
Várom az én hercegem,
ő lesz a szerelmem.

Egyszer eljön az én napom,
ha meglátom őt, boldog leszek, tudom.
Az idén a Valentin-napot egyedül töltöm,
és az asztalnál a versem költöm.

Beretka Karina, 7. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Kedves Pajtások!

Nem kellett csalódnom, az idei tavasz is jócskán meghihletett beneteket – erről tanúskodnak a küldeményeitek. A dicséret nemcsak azért kívánczik ide, mert SOK fogalmazás, vagy rajz érkezett volna, hanem azért is, mert műfajilag, tematikailag is nagy a sokszínűség. Ez azt jelenti, hogy sok helyről, sokféle témára írt, különböző műfajokba öntött munka került a szerkesztő asztalára. Különösen a beküldött versek száma nőtt meg örömdetesesen, ám ezen nem csodálkozunk, hiszen a tavasz mindig is sokakból előhívja a költői ihletet.

Mai számunkban négy oldalt szenteltünk munkáitoknak, reméljük, minden korosztály talál tanulságos, szép írást benne! Nekünk sikerült.

Nagy Magdolna

Az én életem

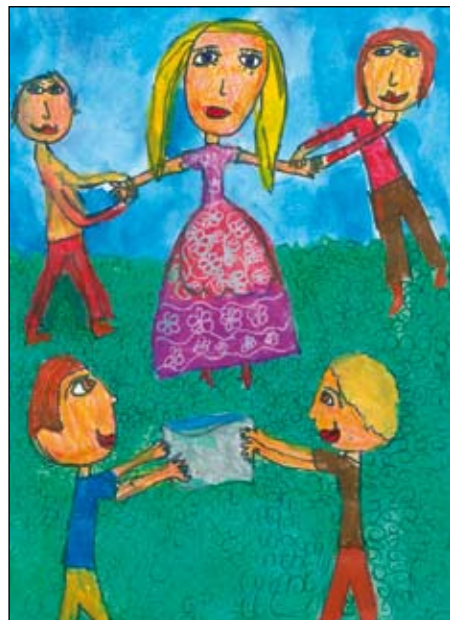
Szabadkán születtem 2001. július 28-án, a család első és egyben az utolsó gyermekeként. Édesanyám Vörös Ilona, édesapám Csuka László.

Nem sokkal a születésem után különváltak útjaik, ezért anyukám védő karjai neveltek fel. Anyukám nagyon szerette volna, ha megtanulnék valamilyen hangszeren játszani, ezért már kiskoromban beíratott a zeneóvodába, ahol furulyázni, majd később zongorázni tanultam. Idővel otthagytam a zeneóvodát, mert engem sokkal jobban vonzott a néptánc, ami nagyon a szívemhez nőtt, egészen mostanáig. Édesanyámnak ez a tervem nem nagyon tetszett, de ő sosem erőltette rám az akaratát. Az általános iskolát a szabadkai Ivan Kovačić iskolában végeztem el. Az osztálytársaimról kevés jó emlékem maradt, mivel nem sok emberrel jöttem ki jól az osztályban. Felső koromban nagyon megkedveltem a történelmet, ezért az általános iskola elvégzése után a szabadkai Svetozar Marković Gimnázium társadalmi szakán folytattam további tanulmányaimat. Az itt eltöltött idő alatt jól megbarátkoztam a tanárokkal és az osztálytársaimmal. Jó eredménnyel elvégeztem, majd a szabadkai pedagógiai főiskolára iratkoztam be. Itt megszereztem a kellő tudást ahhoz, hogy jól tudjak bánni a gyerekekkel. Nagyon kemény munka és rengeteg tanulás kellett az egyetemi diploma megszerzéséhez, de végül a sok tanulás meghozta a gyümölcsét, és ennek nagyon örültem. Szabadkán sajnos nem kaptam állást, ezért külföldön kellett munkát vállalom, ahol később megismerkedtem életem párjával, akivel már 5 éves boldog házasságban élek.

Úgy gondolom, hogy sikeres életem van, és jól döntöttem, amikor ezt a szakmát választottam. Remélem, az életem további része is virágzó lesz, és boldog családi életet fogok élni.

2036. január 30.

Vörös Euridiké, 8. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

Locsolkodás régen
– Szakáll Edina,
J. J. Zmaj iskola,
Szabadka

Könyv

Jaj, olyan jó,
mikor új könyvet olvasok.
Én vagyok az olvasó
A könyv lapjain mondatok.

És beleolvasok,
fejemben játszódik a történet.
A reglénben vannak gondok:
szerelem, árulás, önérzet.

Tovább folytatódik az iromány,
Egyre érdekesebb,
Döcögős az irány,
Elolvasni érdemes!

Szerelem is van benne,
Néha olyan, mintha valóság lenne!
Azt kívánom, hogy soha ne legyen vége!
Tudniillik: szerelemben sosincs béke!

És eljön az utolsó oldal,
Szomorú egy idő,
Mikor megbirkóznak minden gonddal,
S tudom, jöhet a következő!

Hévízi Regina, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A tavasz, a nyár, az ősz és az ember

Életünk, mindannyiunk élete a természet egy icipici részecskéje. Beletartozunk, mint emberi lények, a természetbe. Több költő is versében szépen leírta ezt. Hasonlítva életkorainkat a természet változó évszakaihoz: ifjúkorunkat a tavaszhoz, életünk termékeny részét a nyárhoz, és életünk gyümölcsét az őszhez hasonlíthatjuk.

Jánosházy György Tavasz, ifjúság című versében röviden leírja az élet ezen részét:

„Tegnap tavasz volt még, rügyek fakadtak,
és az utcákat langyos szél söpörte,
március új erőt adott a Napnak,
és zuhogott a fény a szomszéd földre.

Tegnap még reggel iskolába mentem,
tankönyvvél teli táskát nyomtam a hátam,
vagy kamasz-vággyal az utcán csellengtem,
egy kislányt les-tem vén ház ablakában...”

Szépen, érthetően összehasonlíthatja a természetet és az ifjúkort. Tudunk-ra adja, hogy a természettel ellentétben az életben minden csak egyszer történik, és nem újra meg újra, mint a természetben. Mégis az ifjúkor, a tavasz a legszebb, mert egy új erő fakadása, új ébredés, új kikelet, amely gyorsan elmúlik, ahogy a vers második részében le van írva:

Játékkországban – Kalmár Leóna,
4. osztály, Csokonai V. Mihály iskola, Felsőhegy

„Tegnap tavasz volt, ifjúság, öröm.
Ma úgy tengődöm, mint sarkkőrön,
jégcsapok lógnak az égről s szívemben.

A madarak se térnek vissza többé.
Szétemlik minden nyúlós, ronda köddé,
s elmerülök a dermedt téli csendben.”

A nyár a természet legtermékenyebb időszaka, legtarkább. Akár az életben a középkor. Ez az időszak a családról, a szeretetről, a barátságról szól. Az embernek ilyenkor kell, hogy legyenek céljai, akárcsak a természetnek nyáron. Az ember, ha öregként visszanéz az életére, akkor az megelégedéssel tölti el. Az pedig csak akkor bír úgy lenni, ha lesz mit ősszel, az élet vége felé betakarítani és élvezni az élete gyümölcsét. Dsida Jenő ezt így írta meg:

„Hallgasd meg mit sutog az élet,
Élni hív, újra meg újra téged.
Ne nézz vissza a sáros útra,
legyen előtted minden tiszta.

Emeld fel fejed, lásd meg a szepet,
Szemed fényében égjen a fényed.

Ne keresd mindig, hogy hol tévedtél,
Ne sírjon azon mit meg nem tettél.
Gyere velem, én hívlak élni.
Vérző szívvel remélni.”

Az ősz szintén sok munkát igénylő évszak. Akárcsak az élet ősze. De ilyenkor a munka az élet gyümölcsét látva szintén boldogság tölti el az embert. Akár a falevelek sokszínűsége, olyan sokszínű lehet az élet ősze is. Az életben minél erősebb, találegyesebb, ügyesebb az ember, annál több szint lát életében és a családjában. Erre is találtam egy ideillő verset, amelyet Pete László Miklós írt Októberi létvarázs címmel. A versből részletet írtam ki:

„Fogy az Élet,
Fogy az év,
Október havában,
Ezüst szálak gyarapodnak
Isten szakállában.

Hull a sárga
Falevél,
Jó kedv vész a sárba;
Októberben, ősz derekán
Minden Élet árva.

Mégis,
Mégis
Szép az Ősz,
Színes a ruhája,
Ha megfázunk, jó meleget
Ad a kicsi kályha.”

Az ember élete egyszeri és megismételhetetlen. Soha nem volt és soha nem lesz olyan ember, mint az adott egyén. Mindenki egyedi és értékes, akárcsak a természet.

Gulyás Viktória, 7. osztály, Sonja Marinković, Szentmihály

Ella és Beni

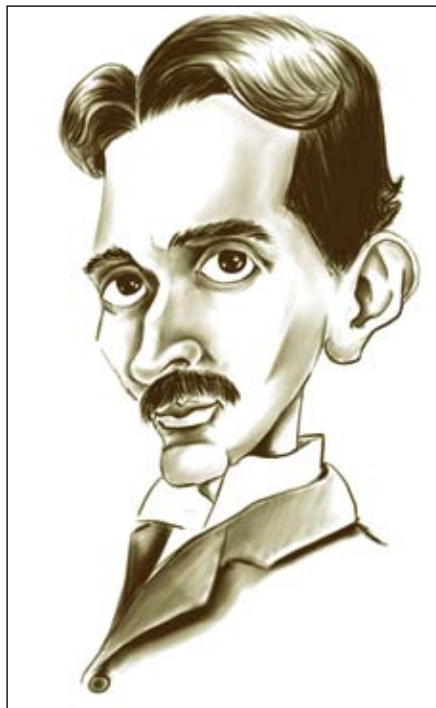
Mi vagyunk Ella és Beni,
hangulatunktól függően szeretünk enni.
Mind a ketten járunk táncra,
nem vernek bennünket az ősök láncra.
Unokatestvérek vagyunk,
Doroszlón lakunk.
Amíg a többiek játszanak,
tudásuknak ártanak.
Amerikába ment ükapánk,
rengeteg pénzt keresett ám.
Bár csak most is élne,
ajándékot hozna télre!
Rengeteg szép ajándékot hozott volna,
ha életünkben láttuk volna.
De sajnos nem láttuk,
az ajándékot meg nem találtuk.

Szabó Ella és Bugadzsia Benjamin, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

Az anekdota rövid, prózai alkotás, jellemzően csattanóval, illetve erkölcsi tanulsággal végződő történet, amely az adomával ellentétben létező történelmi személyekhez kapcsolódik. A történet lehet valós vagy kitalált, de mindenképpen hihető. Egyes tudósokról, írókról kifejezetten sok anekdota maradt fenn.

„Meg kell gyógyulnod!”

Nikola Tesla 1870-ben (más források szerint '71-ben) súlyosan megbetegedett: elkapta a kolerát, s több hónapig ágyban feküdt. A kór hullámokban tört rá, s olyan súlyos tüneteket produkált, hogy többször is lemondtak róla. Egyszer – félálomban – fültánúja volt, amint a kezelőorvosa azt mondja az apjának:

– Goszpodin Tesla, az orvostudomány sajnos nem tud ennél többet tenni; most csak Nikolán múlik minden, de úgy látom, hogy a fiú már feladta. Kellene neki egy cél, amiért harcolhat, amiért úgy gondolja, mégis érdemes élni...

Az apja erre elgondolkodott, majd ezt válaszolta:

– Tudja, doktor úr, én erőszakkal papot akartam faragni belőle, ő meg mindig is mérnök akart lenni. Maga szerint, ha ebben engednék neki, az segítene?

– Veszíteni nem veszítünk semmit – válaszolta a doktor. – Próbálja meg...

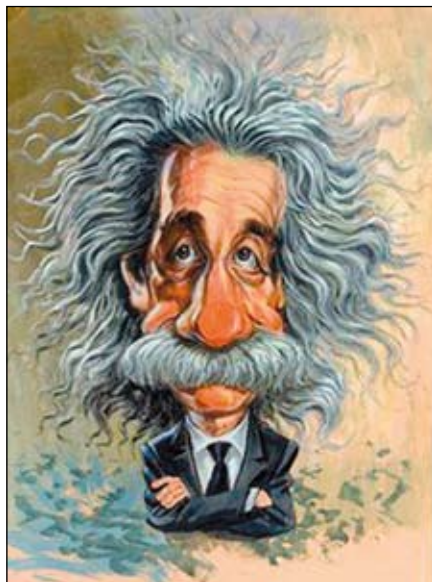
Milutin Tesla odalépett a fia betegágyához, a kezét annak lázas homlokára tette, és ezt súgta a fülébe:

– Fiam, ha annyira akarod, nem bánom, mérnöknek tanulhatsz. És tudom, hogy te leszel a világ egyik legnagyobb inzellére! De ehhez meg kell gyógyulnod! Nikola, kérlek...

Soha nem fogjuk megtudni, hogy mindez valóban hozzájárult-e a felépüléshez, de tény: napok múlva már fel tudott kelni és Mark Twaint olvasott; további két hét elteltével pedig

ismét iskolába járhatott, ahol újult erővel vetette magát a fizikára, s azon belül is az elektromos jelenségek tanulmányozására.

A tavalyi kérdés

Tudományos és laikus körökben egyaránt a legnagyobb 20. századi tudósnak tartják **Albert Einstein**et, az elméleti fizikust. Anekdoták sora szól arról, hogy bohókás egyéniségét többször felvillantotta.

Einstein vizsgáztatott, és a hallgatóknak szánt tételeket átadta az asszisztensének. A tanársegéd egy pillantást vetett a papírra, majd döbbenten megszólalt:

- Professzor úr, ezek még a tavalyi kérdések! Erre Einstein:
- Tudom, de én közben átírtam a válaszokat!

A kezdet és vég

Niels Bohrt meglátogatta az egyik tisztelője, és meglepődve vette észre, hogy az ajtó fölé egy lópatkó van felszegezve. „Bohr professzor, ön hisz ebben a babonában?” – kérdezte megdöbbenve. Bohr erre a következőt válaszolta: „természetesen nem hiszek, de azt mondják, hogy annak is szerencsét hoz, aki nem hisz benne.” (Nem ez a hiteles történet. Bohr hallotta ennek egy változatát, és úgy megtetszett neki, hogy

Mi az anekdota?

maga is gyakran mesélte el. Egy idő után pedig már a leírt formában terjedt tovább.)

Bohr szerette a paradoxonokat, akkor volt elemében, amikor ezeket magyarázta a hallgatóságának. Szeretett arról is beszélni, amihez vajmi keveset ért, de hosszú mondandójának mindig lett valami értelme. Mondatai azonban hosszúak és tekervényesek voltak. Barátja és kollégája, Dirac egyszer megkérdezte tőle: „Nem tanultad az iskolában, hogy mielőtt elkezdesz egy mondatot, kell valamelyes elképzelésnek lenni róla, hogyan fejezed be?” Bohr a hallgatósághoz fordult, és megjegyezte: „Dirac bizonyára azt hiszi, élni sem volna szabad elkezdni, amíg nem gondoltuk ki, hogyan fejezzük be.”

Az Aranytoll

Mikor **Tömörkény István** megválasztották a Petőfi Társaságba, az összes szegedi író egyetértett abban, hogy ezt meg kell valahogy ünnepelni. De hogyan?!

Tömörkény minden küldöttség elől elszaladt, bankettre nem ment el, cikket, ódát, amit róla írtak, el nem olvasott. Valaki azt találta ki, hogy vegyenek neki egy arany tollat, vésessék bele a nevét, és küldjék el postán, mint ismeretlen tisztelői. Ez elől nem lehet elutazni, sem visszaküldeni, mert az ismeretlen tisztelők nincsenek elkönyvelve a bejelentőhivatalban. Meg is vették a tollat, el is küldték Tömörkénynek, szereztek is vele nagy örömet. Meg is mutatta néha Móra Ferencnek, ha jókedvében találta. – Látod – húzta elő a bársonyokban lakó tollat az üvegalmáriumból –, erre az egyre büszke vagyok, azért, mert ismeretlen tisztelőkötől kaptam. Később aztán nem látta Móra a tollat egész Tömörkény haláláig. Akkor odakerült a szegedi múzeumba a többi Tömörkény-relikviával együtt. Benne volt ám a bársonyokban az ékszerész számlája is, amit a szegedi írók elfelejtettek kifizetni. Az ékszerész várt egy-két esztendeig, az alatt ő is elfelejtette, hogy kik rendelték a tollat, s mivel Tömörkény-toll címen volt nála elkönyvelve, prezentálta az egy-kétszáz koronás számlát Tömörkénynek. (Cultura Magazin)

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Elhúzza a nótáját

Ha tudjuk, hogy népünk tudatában a nóta és a tánc fogalma igen szoros kapcsolatban áll egymással, mar csak a megtáncoltat ígé-
re kell gondolnunk, amelynek átvitt értelemben a jelentése: megver.
Ennek nyomán megérthetjük a címado szólást. Akit ütnek-vernek, az
kinjában kapkodja a lábát, ugrál, mintha táncolna. Számos régi nyelvi
és tájnyelvi szólásmondás valamely tánc nevével utal arra, ha gúnyo-
san azt akarja kifejezni, hogy valakit megvernek, elfenekelnek. Egy
másik mozzanat is közrejátszhatott abban, hogy a megverést a címbe
említett szóval fejezzük ki. Ez pedig az, hogy bizonyos hasonlóság
van a hegedű vonójának a húzása és a pálca mozgatása között, ha az
utóbbit valaki nadrágjának az alapos kiporolására használják. Amikor
megtáncoltatnak valakit, azaz elhúzzák a nótáját, nem valami kímé-
letesen bánnak az ugrálásra készítő pálccal: úgy mozgatják, hogy
akinek a bőrén csattan, az táncoljon, meg fújja is az ilyenféle táncolta-
táshoz illő keserves nótát.

ÖVEGES PROFESSZOR KÍSÉRLETEI

Nyers tojás vagy főtt tojás?

Elfordul, hogy főtt tojást is betesszünk a hűtőszekrénybe. Néha
összetéveszthetjük a nyerssel.

Most kiveszünk két tojást. Kívülről semmi sem árulja el, hogy me-
lyik a nyers és melyik a főtt. Hogyan lehet eldönteni anélkül, hogy
feltörnénk? (Rázni nem szabad!)

Mindkét tojással pörgető kísérletet végzünk. Pörgessük meg a
sima asztallapon az egyik tojást, majd érintsük meg egy pillanatra, és
állítsuk meg! Gyorsan vegyük el az ujjunkat: ha a tojás tovább pörög,
akkor akkor nyers. Ha az érintés után megáll, akkor főtt.

Magyarazát:

A tojás pörgetésekor mozgásba jön a belseje is. A nyers tojás be-
seje a pillanatnyi megállás után is tovább mozog, így tovább pörgeti a
tojást. A főtt tojás kemény belseje a héjával együtt megáll.

Sz. K.

Kolumbusz tojása

Egy másik, tojással kapcsolatos történet sokak számára ismerős
lehet. A történet főszereplője Kolumbusz Kristóf, Amerika (le-
gismertebb) felfedezője, aki heves vita során azt állította, hogy meg
tud állítani a hegyén egy tojást. Hogy bizonyítsa is ezt az állítást,
nyomban oda is csapta az asztalra a tojást a hegyével, és az így meg
is állt.

A tojás megállt a hegyén. Mégis érzünk némi kételyt, vajon va-
lóban ugyanaz-e ez a tojás, mint amit a kezében fogott Kolumbusz?
Nem, hiszen ez már nem az eredeti alakú, mert a hegye behorpadt.

Ha a tojást a hossz tengelyén átmenő tengely körül ügyesen meg-
pörgetjük, akkor a tojás „megáll” a hegyén. A mi megoldásunk alap-
ja ugyanaz a fizikai jelenség, amit a cirkuszi mutatványosok használnak.
A pörgő tányér, abroncs, vagy akár egy pörgő kalap is megtartja
forgási síkját, ugyanúgy, ahogy a mutatványokban láthatjuk. Minél
gyorsabban forog, minél nagyobb a sebessége, annál szilárdabbnak
tűnik a mozgása. Ha elég nagy külső erővel hatunk rá, akkor a ten-
gelye kissé megdől, mintha ki akarna tért a külső hatás elől.

Ejtsük tisztán!

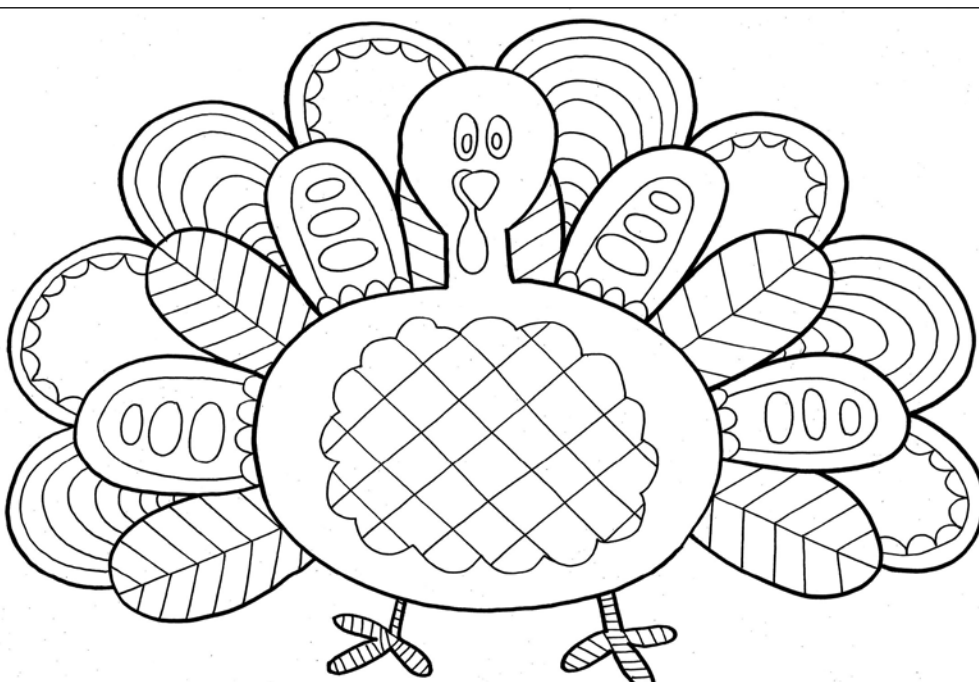
Megtapasztalhatod, mennyire
fontos a magánhangzók színe-
zésében a szájnnyitás, az áll ejtésé-
nek mértéke – valamint a nyelv
függőleges mozgása a száju-
regben. Csak akkor világosak ma-
gánhangzóink, ha nem takarítja
meg az ember a szájnnyitogatást
és a nyelv kellő mozgatását. Jól
különyt el a következő szava-
kat magánhangzóik képzésével!
Felülről lefelé kell haladnod az
olvasással!

bált falt hája hált tál tart
balt folt haja halt tol tart
bolt fült hója holt túl tort
huja hullt túrt
belt fölt telt tölt tört
bált fült télt túlt túrt
tilt

Olvasd az oszlopokat alulról
fölfelé haladva is!

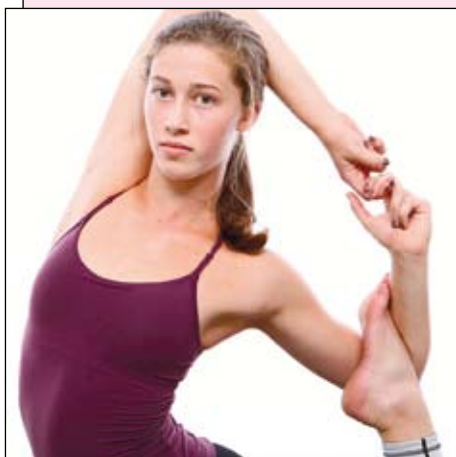
Nem mindegy

Nem mindegy, hogyan szóla-
tad meg a szópárokat:
szétterel vagy szétszerel
szórúha vagy szórúsuha
toppan vagy torpan
szétüttet vagy szétültet
támasszal vagy támaszfal
tapasszal vagy tapaszfal
szünettel vagy szünetjel
tannak vagy tanszak
tűzzel vagy tűzdel.

Elő a színes ceruzával!

Nemcsak fizikai terhelésnek van kitéve az ember, hanem érzelmileg is sok stressz érhet a mindennapokban. Éppen ezért fontos, hogy megtaláljuk azt vagy azokat a módszereket, melyekkel sikerül leküzdeni a feszültséget. Jó példa erre a jóga.

Szánj időt a nyugalomra

Heti néhány alkalommal lazulj el! A stresszoldásnak rengeteg módja van, és embere válogatja, hogy melyik megoldás a legmegfelelőbb.

Az érzelmi és fizikai stresszoldás egyik legjobb módja a jóga. Azok, akik rendszeresen jógáznak, sokkal könnyebben kezelik a mindennapok gondjait, és ellenállóbbak mind fizikailag, mind lelkileg. Ez a remek sport segít összehangolni a tested, a lelked és a szellemed.

Jóga stresszoldáshoz

Több mint egyszerű nyújtás

A jóga több mint nyújtó gyakorlatok sorozata, és a legtöbb ember azt hiszi, hogy lehetlenség megcsinálni a sok fura pózt. Ám a valóságban a jóga könnyebb, mint aminek látszik. Persze vannak benne nehéz gyakorlatok is, ám az egyszerű gyakorlatokat könnyű elsajátítani.

A jóga gyakorlatok segítenek ellazítani az izmaidat, ilyen például a nyak, a váll és a hát (hiszen ezekben az izmokban raktározódik a legtöbb stressz). A gyakorlatok során ne csak az egyes pózok megtartására figyelj, hanem a helyes légzésre és a nyugalomra is. Csak így lehet igazán hatékony egy óra.

Hozd ki magadból a legtöbbet!

Amikor jógázol, figyelj arra, hogy a tested, a lelked és a szellemed összhangban legyen! Figyelj oda a légzésedre, és üzz el minden rossz, negatív gondolatot magadtól. Ne hagyj, hogy a gondolataid elkalandozzanak. Él a pillanatnak, és hozd ki a legtöbbet abból a gyakorlatból, amit éppen csinálsz! Meglátod, az óra végén a stresszt mintha elűzték volna.

A légzésedre ne csak az órán, a gyakorlatok közben figyelj! Ha a hétköznapiak során stresszesnek, idegesnek érzed magad, ülj le egy pillanatra, és csak lélegezz. Figyelj oda minden egyes levegővételre, és vedd észre, ahogy a tested percről percre ellazul. Stresszhelyzetekben ez remekül megnyugtató, utána tisztán tudsz majd gondolkodni.

Mikor jógázz?

Próbáld meg rendszeresen jógázni, ha teheted, hetente többször foglalkozz vele. A jógát rengeteg helyzetben használhatod, például ha kicsit levertnek érzed magad. Néhány jóga gyakorlat napközben is végezheted.

Dolgozat előtt: Csinálj néhány légzőgyakorlatot, majd lazítsd el a vállad és a nyakad néhány egyszerű nyújtással. Koncentrálj és üzz el minden negatív gondolatot magadtól.

Tanulás közben: Néha állj fel egy kis szünetre, járkálj, igyál sokat, és csinálj pár egyszerű jóga gyakorlatot. Frissülj fel, így újult erővel tudsz majd nekiállni a tananyagnak. Elavulás előtt: Mielőtt beugrasz az ágyba, néhány lazító gyakorlat végzése hasznos lehet. Segít a napi stresszhatásokat semlegesíteni, és az izmaidat ellazítani. Lélegezz lassan és egyenletesen!

Te és a jóga

A legjobb a jógában, hogy segít közelebb kerülni saját magadhoz. A gyakorlatok segítségével sokkal nyugodtabbá és összeszedettebbé válhatsz. Természetesen egy-két gyakorlat után még nem fog gyökeresen megváltozni az életed, de a folyamatos gyakorlás mellett meg fogod tapasztalni a jóga pozitív hatásait. A legfontosabb, hogy rendszeresen gyakorolj, és végezd a gyakorlatokat, így mindennapi rutinná válhat, amivel segítheted a stresszkezelést a hétköznapiak során.

Mivel a mai kamaszok már a mosdóba sem mennek az okostelefonjuk nélkül, különösen fontos dolog ismerni a randi előtti, utáni vagy éppen randi alatti mobil-etikettet. Íme a legfontosabb tudnivalók.

Randevő előtt

– Amikor valakit randira hívsz, és nincs alkalmad arra, hogy ezt személyesen tedd meg, akkor mindenképpen telefonálj, és ne SMS-ben próbálkozz! Még akkor sem, ha nem vagy benne biztos, hogy csak közös lógás vagy valódi randi lesz a dologból.

Okostelefon-etikett a randin

– Tervezd meg előre az estét, és mondd el a másinak is, hogy mire számíthat, hova mentek és mit fogtok csinálni. A lányok szeretik előre tudni, hogyan öltözzenek az alkalomhoz legmegfelelőbben, illetve sokat jelent nekik, ha érzik, neked is fontos ez az alkalom, hiszen készültél rá, megtervezted. Ha egy új helyet szeretnél kipróbálni, ahol még sosem jártatok, azt is tudasd, így ha kellemetlen meglepetés ér benneteket, együtt nevethek az egészen, hiszen nem rajtad múlott a dolog.

– Ne tedd ki a Facebookra a randi felkérést, mert azt mindenki láthatja és kellemetlen érzéseket, előítéleteket kelthet.

Randevő alatt

– Ha az asztalon van a telefonod vacsora közben, százszázalékosan fókuszálj partneredre, és ne az internetes magánéletedre, ami előtted hever. Ha felvillan egy szöveg, mert valaki küldött neked valamit, kapcsolj ki a telefont, hogy a párod láthassa, csak rá koncentrálsz!

– Soha ne készíts a párodról fotót, csak akkor, ha megkér téged rá. Ha elkészítetted a fotót, akkor semmiképpen se tedd fel a Facebookra még kedvességből se, mert a lá-

nyokat érzékenyen érinti, ha előnytelen képet készítenek róluk. Ezért mindig mutasd meg az elkészült fotókat, és csak azt hagyd meg, amihez jóváhagyását adta – a többi szigorúan törlendő!

– Ha kapsz egy fontos hívat, akkor kérj elnézést a párodtól, vonulj félre, de úgy, hogy szem előtt maradj. Próbáld meg minél hamarabb lerendezni a hívat.

– A különféle videók, képek és alkalmazások jó beszélgetés indítók vagy feszültségoldók lehetnek, de csakis abban az esetben élj velük, ha partnered őszintén érdeklődik!

– Ne jelöld be a helyszínt Facebookon! Nincs szükség arra, hogy a többi ismerősöd tudjon róla (vagy ne adj isten, kíváncsiságból megjelenjen), hol vagy és hol próbálsz élvezni a randevúdat, amelyből egy kapcsolat is szület-

Randevő után

Csak semmi blogolás vagy élménymegosztás a találkozóról az interneten, még abban az esetben sem, ha csak pozitív benyomásaid vannak! Hidd el, minél később tudnak az ismerősök minden részletet, annál szebbek az együtt töltött órák!

Belegondoltál, mi történik, ha lenyomsz egy kilincset, vagy a buszon megfogod a kapaszkodót? Nap mint nap baktériumok milliói leselkednek rád, ezért a higiénia, de legfőképpen a kézmosásra nagyon oda kell figyelned.

Bacilustelepek

A kézmosás fertőzésmegelőző hatása már régóta ismert, de nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy ez a pár pillanatig tartó procedúra a kórokozók elleni harc egyik legfontosabb fegyvere. Talán nem is gondoltál még bele, hogy a baktériumok milyen sok helyen jelen vannak: olyan tárgyak felületén „pihennek”, melyekkel naponta többször is érintkezhetsz.

A kézmosás fontossága

Alapvető szabályok

– Ha tömegközlekedéssel utazol, ügyelj arra, hogy ne tüsszents/köhögj rá senkire, feltétlenül tedd a kezed a szád elé!

– Napközben „csak úgy” ne nyúljál az arcodhoz (főleg ne piszkáld a pattanásokat!), mert a bacilusok a szádon, az orrodon, de még a szemeiden keresztül is hamar bejuthatnak a szervezetbe.

– Ne menj iskolába, ha beteg vagy! Megfertőzheted az osztálytársaidat, zavarhatod őket a koncentrálásban, ráadásul így nagyobb az esélyed rá, hogy később szövődmények lépnek fel.

Mikor kell kezet mosni?

- Főzés és ételek elkészítése előtt
- Étkezések előtt
- Mosdó használata előtt és után
- Hazaérkezéskor
- Ha beérsz az iskolába

- Tömegközlekedés használata után
- Betegek látogatása előtt és után
- Köhögés és tüsszentés után
- Minden alkalommal, amikor a kezeden szemmel látható szennyeződés van

Hogyan moss kezet?

- Mindig meleg, tiszta folyóvízben moss kezet! Szappant kivétel nélkül használnod kell.
- Alaposan szappanozd be az egész kézfejet, ügyelve arra, hogy a tenyeredet, az ujjbegyeidet, a csuklódat és a hüvelykujjadat se hagyj ki!
- A körmök alatti területekre is ügyelj!
- Alaposan öblítsd le a kezeidet!
- Ügyelj arra, hogy a törölköző mindig tiszta és száraz legyen!
- A kézmosásnak minimum 20 másodpercig kell tartania.

Tipp: Ha nincs lehetőséged kezet mosni, akkor használhatsz tubusos kézfertőtlenítőt is.

A testmozgás kreatívabbá tesz

Szeretnéd felpezsdíteni a kreativitásod? Lehet, hogy csak egy sétányira vagy az életedet megváltoztató ötlettől. No, de hogyan is érdemes kezdeni?

A testmozgás előnyei

Mindannyian ismerjük a testmozgás tucatnyi előnyét. Jókedvűvé tesz minket, megvédi a szív- és érrendszerünket a betegségektől. De ki gondolt eddig arra, hogy az egyszerű mozgás a kreativitás megélésének közvetítője is lehet? Pedig így igaz: friss ötleteket, inspirációkat kaphat az, aki sportol.

Mi történik testmozgás közben?

Amikor edzel, a tested hormontermelése megváltozik, például megnő a szervezet kortizolszintje. Ez a hormon az, amely stresszhelyzetben segít kiváltani bennünk a „támadj vagy menekülj!” viselkedést, ezzel összhangban pedig támogatja a kreatív és problémameg-

oldó gondolatok előtérbe kerülését. Testmozgás közben a vérben több lesz az oxigén, ami ugyancsak segíti az agyműködést.

Nem kell szuper fittnek lenned ahhoz, hogy a mozgás előnyeit megérezd. Vegyük például Beethovent, aki nem volt igazi sportember, mégis minden reggelét kiadós sétával kezdte, és a séta közben a fejében felmerülő dallamfoszlányokat minden esetben feljegyezte a jegyzetfüzetébe. Ki tudja, hány remekmű született a reggeli bandukolások közben. Persze maga a séta nem elég – zeneszerzőnk hazatérve rögzest szorgos munkához látott.

Készen állsz az ötletbörzére?

Válassz egy olyan sportot, ami nem igényel különösebb koncentrációt, ilyen például a séta, a kirándulás, a futás vagy az úszás. A tenisz és a legtöbb csapatsport túl sok pillanatnyi koncentrációt igényel.

Legalább 30 percet tölts mozgással!

Érdemes egyedül végezni a testmozgást, kivéve, ha társaddal közösen kell ötletelnetek.

Vihetsz magaddal füzetecskét vagy diktafont, hogy rögzíteni tudj az ötleteket.

Hazaérkezés után azonnal láss munkához, addig, amíg még aktív benned a kreatív erők!

A kedvenc illatod elárulja ki vagy

Lássuk, az egyes illattípusok milyen személyiségű lányoknak tetszenek, és mit árulnak el viselőikről!

Virágos

Olyan lányok között népszerű, akik vozódnak a nőiesség klasszikus irányához, vagyis akik kedvelik a romantikus filmeket és ruhákat, visszafogottak és kifinomultak. Megjelenésük harmóniájára nagyon sokat adnak, akár katasztrófának is képesek néha megélni, ha valami épp nem tökéletes rajtuk. Nem szeretnek a középpontban lenni, de szeretik nélkülözhetetlennek és a család összetartójának érezni magukat. Szeretteik körében gondoskodók, általában kifejezetten házasok. Imádják a romantikus nyaralásokat, utazásokat.

Fás

A fás illatok néhány jegyükben emlékeztetnek a férfi illatokra. Így nem csoda, ha elsősorban fűsább típusú lányok körében elterjedt, hogy ilyen illatot fűjnek magukra. A kedvelőikre általában jellemző, hogy az aktív pihenést részesítik előnyben a nyugodt nyaralással szemben, imádják, ha mindig van valamilyen programjuk, és ha folyamatosan változnak a helyszínek körülöttük. A fás illat egyben a csábítás egyik jellegzetes illata, amit sokan különösen szó-

rakozóhelyre választanak érzéki jellege miatt.

Fűszeres

Erősen egzotikus illat. Viselőjére jellemző, hogy érdekli a távolkeleti kultúra, szeret jógázni és meditálni. Az illat karakteres jellege miatt érett személyiség illik hozzá, ezért általában idősebb korban szokták megkedvelni. Viselője finom, nem toladó, de magabiztos személyiség, aki hatékonyan tud kiállni az igazá mellett.

Gyümölcs

Jellemzően nyáron használjuk, frissességet, vidámságot kölcsönöz viselőjének. Leginkább azok választják, akik vidámak, energikusak, és ezt személyiségük kiemelkedően fontos részének tartják. Egyben figyelemfelkeltő, finoman flörtölő típusok is szeretik, akik frissességükkel, vidámságukkal és lelkesedésükkel fegyverzik le az ellenkező nemet.

Az egykék világa

A testvéri kapcsolat meghatározó szerepéről korábban, az idei iskola-év első felében olvashattatok. Ahogy arról már szó volt, a testvérek közötti kapcsolat befolyásolja a másokhoz és önmagunkhoz való viszonyunkat. Ám az egykeség is meghatározó állapotot jelöl, ami szintén nagy hatással van a személyiségfejlődésre.

Az egyke kétségtelenül a család szemefénye, és valójában mindenki rá figyel, ami egyben lehet előny is, de hátrány is. Már születése előtt több odafigyelést kap, amikor is a szülők jóval többet aggódnak, mint amikor a második, vagy esetleg a harmadik gyerek érkezik a családba. Vajon miért is fontos ez? Természetes, hogy a szülők az első gyerek születésénél bizonytalanok, hiszen ez az állapot számukra is még új. Azonban ha a trónörökösnek nem születik kistestvére, ez a szülői bizonytalanság sokszor az egyke további fejlődése során is megmarad. A szülői aggodalomból eredő bizonytalanságot a gyerek is elsajátíthatja, aminek következményeként lassul az önállóodás folyamata. Az egykék így sokszor bizonytalanabbak, mint azok, akiknek van testvérük. A szülők kizárólagos figyelmének pozitív következménye, hogy az egyedül cseperedő gyermek magas intelligenciával rendelkezik, hiszen már kiskorától számítva intenzívebben foglalkoznak vele. Ez később magas teljesítményben nyilvánul meg, amikor is folyamatosan igyekszik magas eredményeket elérni és jól teljesíteni.

Ami az egykék másokhoz való viszonyát illeti, az egyedül felcseperedő gyermek később sajátítja el a társas kapcsolatokra jellemző viselkedésformákat, azaz az együttjátszás, az osztozkodás és a beilleszkedés képességét. Így érthető, hogy a konfliktusokat is egyéni, sajátos módon oldja meg, illetve a közös megoldási módszereket csak később sajátítja el. Az oktatási intézményekben lassabban találja meg a helyét, kortársaihoz képest gyakran úgy érzi, hogy ő komolyabb. Könnyebben érteti meg magát a felnőttek, vagy az idősebb gyerekek társaságában, ami azért lehetséges, mert kiskorától kezdve sok időt töltött felnőttekkel. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy az egyke nem szeret másokkal, vagy kortársaival közös programot szervezni, az ezekhez vezető út viszont kissé lassabban fejlődik ki. Ami a szakembereket illeti, különböznek a vélemények, viszont azt megállapíthatjuk, hogy semmivel sem jobb, vagy rosszabb, ha valakinek nincs testvére. Egyke lévén mindig is foglalkoztatott ez a kérdés, hiszen azokhoz képest, akik testvér társaságában nőttek fel, én másképpen éltem meg a világot. Az egykék tapasztalatai egyszerűen csak különböznek azokétól, akiknek vannak testvéreik. Fejlődési helyzetükből kifolyólag eltérően zajlik, és ennek következtében másképpen ismerik és élik meg az őket körülvevő világot.

Kis Laura

Mennyire bízol önmagadban?

Néha azért szalasztjuk el a nagy lehetőségeket, mert nem bízunk eléggé önmagunkban. Csak az tudja kihasználni az adódó alkalmakat, aki tisztában van az erősségeivel. Te tudod, miben lehetnél még jobb?

1. A barátaid elhívnak túrázni a természetbe. Hogy reagálsz?

- a) Nagy kihívás, de miért is ne? (1 pont)
- b) Előbb minden részletről kifaggatom őket, utána döntök. (2 pont)
- c) Nemet mondok, tudom, hogy csak feltartanám őket. (3 pont)

2. Ha tanácsot kérnek tőled...

- a) ...félek, hogy nem tudok megfelelő segítséget nyújtani. (3 pont)
- b) ...örülök a bizalomnak. (2 pont)
- c) ...azonnal van egy okos tippem. (1 pont)

3. Fellépsz valamilyen előadáson. Mivel nyugtatod magad az esemény előtt?

- a) Most mindenkinek megmutatom, mire vagyok képes. (1 pont)
- b) Ők is csak emberek, mint én. (2 pont)
- c) Mindenki volt már ilyen helyzetben. (3 pont)

4. Azokat, akik túl sokat képzelnek magukról...

- a) ...eleve ellenszenvesnek találok. (2 pont)
- b) ...szerintem nem szabad komolyan venni. (1 pont)
- c) ...mindig csodálattal nézem. (3 pont)

5. Megdicsérik a jó ízlésed vagy saját készítésű süteményedet. Mire gondolsz?

- a) Biztos valami hátsó szándékuk van, ezért bókolnak. (3 pont)
- b) Egyáltalán nem találok rendkívülinek azt, amit ők igen. (2 pont)
- c) Jó érzés, hogy észreveszik, ha valamiben jó vagyok. (1 pont)

ÉRTÉKELES

5-8 pont:

Tisztában vagy az erősségeiddel, és bízol önmagadban. Az új kihívásokkal magabiztosan megbirkózol, ám rögtönzéseid és hirtelen döntéseid közben hajlamos vagy kicsit túlértékelni a képességeidet.

9-12 pont:

Te pontosan tudod, miben vagy jó, és felismered a saját hátraidat is. Ezért vagy képes úgy kihasználni a lehetőségeket, hogy közben nem vállalod túl magad.

13-15 pont:

Nem nagyon bízol önmagadban, mert nem tudod igazán, mire elegendőek a képességeid. Próbáld ki magad gyakrabban azokban a helyzetekben, amelyek örömet szereznek neked, így megtapasztalhatod, hogy a tudásod sikerre is vezethet!

„Kedves Bizalmas sorok!

Nyolcadikos lány vagyok, és egy éve beleszerettem egy fiúba, akit 4-5 éve ismerek. Nyugodt, magabiztos, ártatlan különc fiú volt, amikor beleszerettem, de az utóbbi hetekben nagyon megváltozott. Elkezdett bulikba járni, inni, cigizni. Nem kedvelem a cigiző személyeket, de mégsem tudok kiseretni belőle, mert nagyon a szívemhez nőtt. Szinte minden nap sírtam emiatt. A barátja is próbálta visszarántani, aki-vel már 15 éve a legjobb barátok. Elvesztették egymást, összeveszték. A szüleinek is mindig hazudik. Meg akartam próbálni sírva könyörögni neki, hogy fejezze be, de én úgy érzem, semmit sem jelentek neki, még barátként sem. Eléggé lenéz, meg tulajdonképpen semmibe vesz. Mit tegyek azért, hogy változzon meg, és hogy kibéküljenek a barátjával? Kérlek, segíts minél előbb!

Irritophobia”

Válasz:

Kedves Irritophobia!

A leírtak alapján nyugodtan mondhatom, hogy a barátod serdülőkori változásai javában folynak, és megtesz mindent, hogy a környezetében lévő felnőttként megélt fiúk nyomdokaiba lépjen. Azok, akik nem ugyanazokat az értékeket képviselik, és nem támogatják a „menő” viselkedését, kiesnek a baráti köréből. Lassan nincs közös beszélgetési témák, hisz nem ugyanazok a dolgok érdekelnek benneteket. Serdülőkorban a benneteket végbemenő nagy változások és azok különböző lefolyása és tempója miatt (nem mindenkinél egyformán és ugyanakkor történnek) elhidegülnek egymástól a gyerekkori barátok/barátnők, közben belső igény is jelentkezik, hogy bővítsék a baráti köröket, és más emberek is elfogadjanak benneteket, ne csak pl. az óvodáskor óta mellettek lévő barátnő. Az ilyen destruktív, „felnőtt” viselkedés számára a menő, te és a volt barátja nem sokat tehetnek ez ellen. A szülei és a családja kell, hogy orvosolja a gondot. Ha úgy érzik, hogy ez a viselkedés veszélyt jelent a fiatal lelki és testi épségre nézve, szakember segítségét kérik.

Szóval, te ennek a fiúnak nem lehetsz a megmentője. Azt nézzed, hogy veled mi történik, mi az, ami számodra jó. Ebben az esetben, bármilyen nehéz „kiseretni” belőle, pontot kell tenned a történetre, hisz magad is leírod, hogy „semmibe vesz”. Foglald le magadat más, számodra örömteli tevékenységekkel, összpontosíts az előtted álló dolgokra, a tanulásra, a záróvizsgára való felkészülésre, az osztálytársakkal barátkozásra, a balagási előkészületekre, táncra, mozgásra, az előttünk álló tavasz szépségeire!

„Kedves Bizalmas sorok!

Tizenkét éves csokoládéimádó lány vagyok. A barátnőm nemrégiben egy lapban olvasta, hogy a csokoládétól pattanásos lesz az arc, és ezért jobb lenne, ha nem enném. Igaza van? Imádom a csokit és, nem tudok nélküle élni. Mit tegyek?

Marcipános csokiszív”

Válasz:

Kedves Marcipános csokiszív!

Az az igazság, hogy igen gyakran olvassuk és halljuk, hogy a csokoládétól pattanásosak lehetünk, és vannak személyek, akiknél ez így is van, de vannak, akiknek semmi sem történik az arcukkal, bármennyit is esznek belőle. Mivel serdülőkorban igen gyakori a problematikus arc- bőr: zsíros, mitesszeres, pattanásos, ami sokkal inkább a hormonális

egyensúly hiányának az eredménye. Az izgalom, a stressz, a felborult lelki egyensúly is egyaránt serkenti a faggyú termelését, és idézi elő a bőrproblémákat lányoknál-fiúknál egyaránt, de a felnőtteknél is. Ugyanakkor a csokoládé evésekor a szervezetben boldogsághormon szabadul fel, és néhány kocka csokoládé után sokkal jobban érezzük magunkat, vidámabbak vagyunk. Sajnos más káros hatása is lehet a szervezetünkre, persze ha túlzásba vesszük, vagy ha egészségügyi problémáink vannak. Gyarapodik a testsúlyunk tőle, mert több kalóriát viszünk be, mint amit elhasználunk a mindennapi tevékenységeink alkalmával. Ezért, ha mér-

téssel eszed, a csokoládé a bőrödnek sem fog ártani, és boldogabb is leszel. Mindemellett rendszeresen mozogjál, tornázzál, táncoljál, és többszörös hasznod lesz belőle! Ha pedig pattanások jelennek meg a bőrödön, inkább bőrgyógyászhoz, vagy kozmetikus szakemberhez forduljál bőrápolási tanácsért!

„Kedves Bizi!

Tizenhárom éves vagyok, és minden este 10-kor ágyban vagyok. A gondom az, hogy nem tudok elaludni. Csak forgolódok, és közben mindenféle gondolok. Már ittam lefekvés előtt meleg tejet is, hogy „kikapcsoljam” az agyamat, de nem sikerült. Mit tegyek, hogy a megszokott időben el tudjak aludni?

Álomtündér,,

Válasz:

Kedves Álomtündér!

Hiszem, hogy gondot okoz az elalvás, mert sok veled egykorú küzd hasonló problémával. A jó, pihentető alvás pedig az emberi lét alapfeltétele, és egyaránt fontos a túléléshez, az egészség megőrzéséhez, mint a légzés az egészséges étkezés és a megfelelő mozgás. Jó tudni, hogy általában a stressz és a szorongás az, ami kiváltja az álmatlanságot. Ilyenkor át kell gondolni, van-e valami, ami az utóbbi időben nyomaszt, ami gondot okoz, valamilyen nagy változás az életében?

Nagyon hatásos, ha azokról a dolgokról, amelyek aggasztanak, amelyek a fejedben motognak, beszélgetsz valakivel, pl. a barátnőddel, testvéreddel (ha jó köztetek a viszony), de jó hatással van akkor is a beszélgetés, ha a számodra közeli felnőttekkel beszélgetsz, pl. ha bizalmas viszonyban vagy a nagymamáddal, nagypapáddal, szüleidde, de lehet ez a személy az iskola pszichológusa is. Általában, amint megfogalmazzuk és kimondjuk a dolgokat, könnyebb lesz, csökken a bennünk felgyülemlett feszültség. Ha azonban úgy ítéled meg, hogy nem a stressz az álmatlanság oka, akkor más dolgokat is kipróbálhatsz: pl. este ne igyál olyan italt, amely koffeint tartalmaz! Ilyenkor inkább nyugtató hatású kamilla-, levendula-, citromfű- vagy rozmaringteát ajánlanak a szakemberek. Lefekvés előtt szellőztessd ki a szobádat, igyekezzél nyugodt légkört teremteni magadnak! Ha tévézel ne izgalmas, akció- vagy rémfilmeket nézzél! A tv és a számítógép képernyője is izgatólag hat az agyközpontokra. Sőt még a lefekvés előtti torna is „felébreszti” a szervezetedet. Inkább légzés- és relaxációs gyakorlatokkal próbálkozzál az ágyadban. Emellett még a szobádat is átfésülheted: milyen a megvilágítás, mekkora a zajszint, vagy esetleg túl meleg, vagy túl hideg van-e. Ha semmi más nem segít, még mindig marad a klasszikus „birkaszámolás”: helyezd magadat kényelembe, csukd le szemedet, igyekezz egyenletesen lélegezni, képzelj el egy gyönyörű rétet, egy kerítést vagy bokrocskát, és persze birkákat vagy bárányokat, és számold őket: egy..., kettő..., három..., négy...

Kérdéseitekre válaszol Bori Mária pszichológus

A három citrom

Élt egyszer egy király, aki egyetlen fiát nagyon szerette. Egy napon magához hívta, és így szólt:

– Édes fiam, a hajam őszbe borult már, s mielőtt örökre lehunynám a szemem, látni szeretném, hogy boldogságban hagylak magadra. Házasodj meg, válassz magad mellé egy szerető feleséget!

A fiú nem felelt semmit, csak erősen gondolkodóba esett. Mert ugyan szeretett volna megházasodni, de nem találkozott még olyan lánnyal, aki kedvére való lett volna.

Egyszer, mikor a palota kertjében üldögélt, váratlanul megjelent előtte egy idős néne.

– Tudom én, mi nyomja a szívedet – mondta a hercegnek. – Menj el az üveghegyre, találssz ott három citromot. Szakítsd le őket, és meglásd, olyan feleséged lesz, akit szívedből tudsz szeretni! – ezzel a néne el is tűnt.

A herceg azonnal elhatározta, hogy bármi is történjen, elmegy az üveghegyre a három citromért. Mindent elmondott az édesapjának, aki adott a fia alá egy jó lovat, a testére erős páncélt, a kezébe meg egy kiváló kardot, no meg az atyai áldását – és a herceg még aznap el is indult.

Erdővel borított hegyeken, napégette síkságokon át vezetett az útja, és már nagyon messze járt az otthonától, de az üveghegynek nem volt se híre, se hamva. Igencsak fáradtan lepihent egy széles lombú hársfa árnyékába. Ahogy leheveredett a földre, megszorrent a kardja az oldalán, mire tucatnyi rémült holló reppent fel a fáról.

Mínthogy a herceg egy teremtet élő lékekkel sem találkozott már jó ideje, a madarakat égi jelnek tekintette, és úgy döntött, arra folytatta az útját, amerre a tollasok repülnek.

Már három nap, három éjjel úton volt, amikor végre megpillantotta a távolban egy magas vár tornyát. Remélte, hogy ott valahára el tudják neki mondani, merre találja az üveghegyet.

Mikor odaért, a hollók a vár felett repkedtek, s a herceg ekkor vette észre, hogy a vár csupa ólomból van. A bejáratnál egy vasorrú bába fogadta.

– Miért jöttél ide, fiam, hová még emberi lény sosem tette a lábát? – kérdezte vészjóslóan. – Menj el, ha kedves az életed, mert ha a fiam itt talál, elevenen felfal téged!

– Nem addig az, öreganyám! – szólt a herceg. – Azért jöttem, hogy megtudakoljam, hallottál-e valaha az üveghegyről és a három citromról?

– Még sohasem, édes fiam, de maradj itt. Elrejtelek a fiam elől, talán ő tudja, merre találod őket. De te csak akkor gyere elő, ha szólítalak.

Egyszeribe a hegyek visszhangzani kezdtek, a vár megremegett, s a boszorkány odasúgta a hercegnek, hogy ez azt jelenti, hogy a fia már közeledik feléjük.

– Emberszagot érzek! – kiáltott a boszorka fia, amint belépett a várba. – Nyomban felfalom, bárki legyen az!

– Nyugodj meg, nincs itt senki – csitította az anyja. – Csak járt erre egy ifjú legény, aki szeretett volna kérdezni tőled valamit.

– No, ha így áll a dolog, akkor álljon elém!

– Meg is tenné, de csak ha megígéred, hogy egy haja szála sem görbül!

– Ígérem, nem teszek kárt benne, csak kérdezzem bátran!

A herceg a boszorka hívására félve előmerészkedett a rejtékből, de csak még jobban reszketett, mikor látta, hogy a boszorka fia egy akkora óriás, hogy ő még a térdéig sem ér fel.

– Na, te parányi emberfia, halljam, mit akarsz tudni?

A herceg elmondta, hogy az üveghegyet keresi, de az óriás sem tudta, hol találhatná meg.

– Menj el a bátyámhoz, aki az ezüstvárban lakik – tanácsolta az óriás. – Talán ő tud neked segíteni.

A herceg már indult volna, ám az óriás nem engedte el.

– Maradj még egy kicsit! Nem mehetsz el üres hassal! – mondta, majd a boszorkához fordult: – Anyám, hozza a finom gombócokat!

A boszorkány az asztalra tett egy jókora tál gombócot.

– Gyere, és egyél – mennydörögte az óriás.

A herceg boldogan nekilátott, mert már igen éhes volt, de alig harapott bele az első gombóca, menten kitört két foga. Mert akárcsak a vár, a gombócok is ólomból voltak.

– Hékás, miért nem eszel? – kérdezte az óriás. – Talán nem ízlik?

– De, nagyon finom – felelte a herceg –, csak most éppen nem vagyok éhes.

– Akkor vágj zsebre néhányat, és ég áldjon!

A herceg kénytelen volt búcsúzóul pár ólomgombócot zsebre tenni, aztán elbúcsúzott, és továbbment.

Három nap, három éjjel kóborolt, míg el nem ért egy sűrű erdőbe. Ott lefeküdt egy fa tövébe, s ahogy levetette magát a földre, a kardja jókorát csörrent az oldalán.

A zajra tucatnyi holló reppent fel a lombkoronából, s a herceg ezt ismét jó jelnek találta, hát tüstént madarak nyomába eredt.

Követte őket, míg végül egy csodaszép ezüst vár tárult a szeme elé, aminek a falai már mesziről csillogtak. A bejáratnál egy hajlott hátú boszorkány állt.

– Miért jöttél ide, fiam, hol még emberi lény sosem járt? – kérdezte a banya. – Menj el, ha kedves az életed, mert ha a fiam itt talál, szöröstül-bőröstül felfal téged.

– Nem fog megenni, öreganyám – mondta a herceg –, mert a testvérbátyja üdvözlét hozom az ólomvárból.

– Ha így áll a helyzet, akkor gyere bátran, és mondd, mi járatban vagy!

– Az üveghegyet keresem és a három citromot.

– Én aztán nem tudom, merre vannak – mondta a banya –, de várd meg a fiamat, talán útba tud igazítani.

A föld hamarosan remegni kezdett a herceg talpa alatt, és nagy robajjal megérkezett a boszorka fia, egy hatalmas óriás.

A herceg átadta a bátyja üdvözlését, majd elmondta, mi járatban van, de az óriás nem tudta, merre lehet az üveghegy.

– Menj el a testvéremhez az aranyvárba, ő talán tud segíteni! Hanem nem engedlek el korgó gyomorral! – szólt az óriás. – Egyél velem egy kis gombócot!

A boszorka az asztalra tett egy tálat tele gombóccal. A herceg látta, hogy azok mind ezüstből vannak, ezért okulva a korábbi lakomából, azt mondta, hogy most nem éhes, de szívesen elvisz néhányat a zsebében. Így is tett, aztán búcsút intett az óriásnak.

Három nap, három éjjel vándorolt, s halálisan kimerülten lepihent egy fa tövébe. Ahogy leült, a kard megzörrent az oldalán, mire egy seregnyi holló repült fel ijedten az ágakról. A herceg tudta, már, hogy ez mit jelent, követte a madarakat, míg azok el nem vezették az aranyvárba. A bejáratnál ott is egy boszorka állt:

– Tán elvesztetted az ép eszedet, édes fiam, hogy ide jössz, ahol még emberfia sosem járt? A fiam élve felfal, ha itt talál!

A herceg elmondta, hogy az óriás testvérenek az üdvözlését hozza az ezüstvárból, ezért a boszorka beengedte. Hamarosan megérkezett az óriás is, és a herceg tőle is megkérdezte, hogy tudja-e, merre van az üveghegy, meg a három citrom.

– Látod azt a nagy fekete hegyet? – kérdezte az óriás, miközben az ablakból a távolba mutatott? – Az az üveghegy, és a tetején megtalálod azt a fát, amelyen a három citrom lóg. Olyan erős az illatuk, hogy hét mérföldnyire is érezni lehet. Mássz fel a hegyre, térdelj le a fa alá, és tarts fel a tenyeredet! Ha a citromokat neked szánták, maguktól a kezvedbe hullnak majd, de ha nem, bármit csinálhatsz, nem fogod tudni leszakítani őket. És ha a hazaúton megéhezel vagy megszomjazol, csak vágj ketté egy citromot, és kedvedre ehetsz-ihatsz belőle.

A herceg már búcsút intett volna, de itt sem tudta elkerülni, hogy az óriás ne akarja megvendégetni. Ezúttal aranygombócokat táltak elé, de ő udvariasan visszautasította.

– Elviszlek párat a zsebemben – mondta –, és majd megeszem őket az úton!

Azzal zsebre vágott néhányat, és elment. Miután végre megtudta, hol találja az üveghegyet, meg sem állt, míg el nem érte. De mikor megpillantotta, a látványtól szinte földbe gyökerezett a lába. A hegy magasan tornyosult előtte, s az oldala olyan sima volt, mint a tükör, nem volt rajta egyetlen hasadék sem, amin meg lehetett volna kapaszkodni.

Ráadásul a citromoknak olyan erős volt az illata, hogy egészen beleszédült. Minduntalan nekiveselkedett a hegymászásnak, de hiába, alig tett meg pár lépést, mindig visszacsúszott a földre. Alaposan elfáradt. Aztán úgy gondolta, kihajít a zsebéből egy ólomgombócot, mert csak akadályozza őt a mászásban. Kivett egyet, és eldobta, de legnagyobb meglepetésére, a gombóc odapadt a hegy oldalába, és ő biztonságosan meg tudott rajta kapaszkodni.

– No, ha így áll a helyzet, kihajigálom mindet – mondta, és sorra dobta ki maga előtt az ólom, aztán az ezüst, végül az arany gombócokat, és azok mind beletapadtak a hegy falába. A herceg így szép lassan fel is ért az üveghegy tetejére. Ott aztán letérdelt a fal alá, és felemelte a tenyerét. S lám, a három citrom egyszerre lehullott a kezébe. A következő pillanatban a fa eltűnt, a hegy összeomlott és semmivé vált, s mikor a herceg maghoz tért, már csak hült helye volt az üveghegynak. Egy kietlen síkságon találta magát. Nyomban hazaindult a három citrommal, és örömeben még enni és inni is elfelejtett. De három nap múltán már nagyon kínoztta a szomjúság, és olyan éhes volt, ahogy még egy ólomgombócot is szívesen megevett volna. Minthogy más nem volt nála, elővett egy citromot, és kettévágta. Abban a pillanatban egy szép lány ugrott elő belőle.

– Tudsz nekem enni-inni adni? – kérdezte elhaló hangon.

– Nem tudok adni sem ennivalót, sem innivalót – mondta a meglepett herceg.

Erre a lány háromszor összecsapta a tenyerét, meghajolt, és eltűnt.

– Most már tudom, hogy ezek nem közönséges citromok! – mondta a herceg. – A következőt nem fogom ilyen könnyelműen felválni!

A herceg ezután jót evett és ivott a citromból, és ment tovább hazafelé.

De újabb három nap után újra olyan nagy szomjúság tört rá, hogy kettévágta a második citromot is, amiből egy még szebb lány pattant elő, mint az előző.

– Hoztál ennem és innom? – kérdezte a herceget halvány hangon.

A herceg csak szomorúan megrázta a fejét, mire a lány háromszor összecsapta a kezét, meghajolt, és eltűnt.

Már csak egyetlen citrom maradt a herceg birtokában, s az ifjú erősen elhatározta, hogy bármi történjen, azt az egyet fel nem nyitja, míg az apja palotájába nem ért.

Három nap múltán hosszú távollét után újra a szülővárosában találta magát. Maga sem tudta hogyan, de egyszer csak a palotában termett az édesapja színe előtt. Volt nagy öröm, mikor végre viszontlátták egymást. Összeölekeztek, aztán a herceg elmesélte, mi minden történt vele az útja során.

Másnap nagy ünnepséget csaptak a tiszteletré. A terített asztal roskadásig volt finom ételekkel, és pompás italokkal. A herceg elkezdett látni az időt, hogy felvágja a harmadik citromot, amiből olyan gyönyörű lány lépett elő, amelyet még életében nem látott.

– Van számomra enni- és innivaló? – kérdezte.

– Drága lelkem, minden van, amit csak kívánsz! – mondta boldogan a herceg.

A lányt a legszebb ruhába öltöztették, és az ünnepségen mindenki csak őt csodálta. Hamarosan az eljegyzésre is sor került, amit egy csodaszép esküvő követett. Miután az öreg király kívánsága teljesült, fia kezébe adta a birodalom irányítását, és nemsokára meghalt.

Az új király nem sokkal ezután háborúba keveredett a szomszédos uralkodóval. Ez volt az első alkalom, hogy el kellett válnia szeretett feleségétől. Hogy nehogy baja essen, míg ő távol van, egy magas trónust emeltetett számára a tó mellett, amelyen csak az mászhatott fel, akinek a királyné leenged egy selyemzsinórt.

Nem messze a királyi palotától élt egy idős asszony, aki valójában egy boszorkány volt. Ő volt az, aki annak idején azt tanácsolta a hercegnek, hogy keresse meg az üveghegyet és a három citromot. Jól tudta, hogy a herceg megházasodott, és nagyon megsértődött, hogy őt nem hívták meg az esküvőre, de még csak meg sem köszönték a tanácsát.

Volt neki egy cselédlánya, akit rendszeresen elküldött vízért a tóra. Egy nap ugyanígy történt. Mikor a lány belemerítette a korsót a vízbe, egy gyönyörű lány képmását pillantotta meg benne. Azt hitte, saját magát látja, s nagy ámulatában véletlenül elejtette a korsót, ami ezer darabra tört. Nem sajnálta, mert úgy gondolta, hogy egy olyan szépséges teremtsé, mint ő, többre ér-

demes, mint hogy boszorkának hordja a vizet. De ekkor felpillantott, és észrevette a királynét. Rájött, hogy valójában nem önmagát, hanem a szépséges királynét látta a tó tükrében. Röstelkedve összeszedte a korsó darabkáit, és hazament a boszorkához. Az már jó előre tudta, mi történt, és egy új korsóval várta a lányt.

– Menj vissza a tóhoz – mondta a lánynak – és kérd meg a királynét, engedje le számodra a selyemzsinórt, hogy felmászhass hozzá, és megfésülj a szép haját. Mikor megfésülted, és ő álomba merült, szúrd bele ezt a gombostűt a fejébe. Aztán öltsd magadra a ruháját, és foglald el a helyét, mintha csak te lennél a király felesége.

A lány úgy tett, ahogy a boszorka kérte. Visszatért a tóhoz a korsóval, és hízelegni kezdett a királynénak.

– Milyen gyönyörű felséged! De százszor szebb lenne, ha megfésülhetném a szép haját!

A lány addig kedveskedett, míg a királyné leengedte neki a selyemzsinórt, a lány meg felmászott hozzá. Megfésülte a királyné aranyhaját, aztán megvárta, míg elalszik, és beleszúrta a tűt a fejébe. Abban a pillanatban a királyné fehér galambbá változott, és elrepült a trónusról.

A cselédlánya magára öltötte a ruháit, és elfoglalta a helyét. De hiába öltözött a fenséges ruhákba, mikor belenézett a tóba, nem a szépséges királyné arcát látta, hanem csak önmagát, egy csúnyácska cselédlánya képmását.

Eközben az ifjú király legyőzte ellenségeit, és sikerült békét kötnie a szomszéd uralkodóval. Amint hazatért, első dolga volt, hogy megkeresse gyönyörű feleségét. Ki sem lehet fejezni azt a döbbenetet, amit érzett, mikor szeretett hitvese helyett a mélabús cselédlányt látta a trónuson.

– Ő, az én kedvesem, mennyire megváltozott! – sóhajtott szomorúan.

– A sok aggodalom miatt lettem ilyen, drága férjem – mondta a cselédlánya, s a király vállára akart borulni, de az elfordult tőle, és bosszúsan távozott. A királynak attól kezdve egy perc nyugta sem volt, csak a miatt búslakodott, hogy felesége elveszítette a szépségét.

Egy napon is így keseregve sétált a palota kertjében, mikor az egyik ágról egy fehér galamb reppent a kezére, és bús tekintettel nézett rá.

– Miért vagy ilyen szomorú, kis galambom? – kérdezte a király. – Talán a te párod is úgy átváltozott, mint az én szép feleségem?

Megsimította a galamb fejét, s ekkor meglátta a gombostűt, amit tüstént kihúzott a madár fejéből. Egy szempillantás alatt a galamb visszaváltozott a gyönyörű királynévá, aki elmesélte, mi történt vele, hogyan csapta be őt a cselédlánya és a boszorkány.

A király azonnal a birodalom legtávolabbi börtönébe záratta őket, ahonnan a gaztevők soha ki nem szabadulhattak.

Többé semmi nem zavarta meg a király és a királyné boldogságát, sem átok, sem ellenség, békében és szeretetben éltek. A király igazságosan uralkodott, és még azt teszi a mai napig is, ha ugyan meg nem halt.

Készíts húsvéti képeslapot!

Használd fel a megmaradt színes papírt, szöveteket, szalagokat, és készíts gyönyörű húsvéti kártyákat!

Hozzávaló eszközök és anyagok:

- képeslapnak való kartonpapír
- dupla oldalas ragasztószalag
- olló
- dekoratív színespapír
- ragasztó
- a képeslap méretéhez választott boríték
- vonalzó

Elkészítés:

Vágj ki egy tojás alakú formát, és a kétoldalú ragasztószalaggal ragaszd a kártyára! Vágd körül pontosan a tojásalakot, így egy lyukas kártyát kapsz!

Vágj ki egy téglalap alakot a dekorációs papírból úgy, hogy a lyukas kártya mögé férjen, majd ragaszd oda ragasztóval! Vágj ki egy oldalanként 1,5 cm-rel kisebb téglalap alakot a dekorációs papírból, és ragaszd a kártya hátoldalára! Vedd elő azt a tojásformát, amit a kártyából kivágtál, és ragaszd a beragasztott téglalapra! Tedd a kártyát egy könyvbe, és hagyd megszáradni a ragasztót! A következő lépés a boríték személyre sz-

bása. A belsejét fogjuk a dekoratív papírral bélelni. Vágd ki a dekoratív papírt házikó formában, hogy a boríték hátoldalának és háromszög alakú tetejének formáját kapd! Vigyázz, hogy kb 2 cm-rel kisebb méretet vágj ki! Csúsztasd a borítékba a kivágott dekoratív papírt, és hajtsd be a borítékot a benne levő papírral együtt! Kend be a dekoratív

papír háromszögének széleit ragasztóval, és ragaszd a boríték belsejéhez!

Íme, már kész is van a húsvéti üdvözlőkártya.

Tipp:

A tojás mintáját csíkosra is készítheted, ha különböző mintájú papírból kb. 1 cm széles csíkokat vágsz, és ezekből alakítod ki a téglalapot.

Te is besegíthetsz a szüleidnek a húsvéti előkészületekben, főként a húsvéti hangulat megteremtésében, ami pár egyszerű dekorációval könnyen kivitelezhető. Készíts például hangulatos tojástartó kosarat!

1. Nyuszi és csibe

Szükséges eszközök:

- színes karton
- olló
- ceruza
- ragasztó
- gombostű
- szalag
- fű

Elkészítés:

A kartonlapokból vágj köröket, ebből fog összeállni a kosár! A kör két merőleges átlója

Tojástartó kosárka

mentén vágd be a kartont négy helyen, de csak kb. félíg, majd ezeket a szárnyakat felhajtvá rögzítsd színes gombostűkkel! Ugyanolyan színű kartonból ragassz talpakat, egy másik színből pedig fület a kosárnak!

A fej alapján fog eldőlni, milyen állat lesz a kosárforma. Használj húsvéti szimbólumokat, pl. nyuszifejet vagy csibét. Az elkészített fejet ragaszd fel a kosárra, a nyakára pedig a csokrot! Végül helyezd bele a füvet és a színes tojásokat!

2. Bárányos tojástartó

Szükséges eszközök:

- WC-papír-guriga
- háztartási vatta
- folyékony ragasztó

- olló
- laposfogó
- tű, cérna
- maradék filcdarabok
- gyöngy

Elkészítése:

Vágd ki a WC papír gurigából a bárány testét egy hegyes kis ollóval! Hajtsd be a fejrészt! Készíts borsónyi méretű gombócokat a háztartási vattából, majd egyesével ragaszd fel a gurigára! A fejét hagyd ki! A fejhez egy nagyobb vattacsíkot tépj le, amelyet felül ráragasztva alulra hajtasz, és ott is leragasztod. Így kapod meg az orr formáját. Alaposan nyomd rá a vattát a fejre, majd egy következő, nagyon vékony csíkot keresztben tekerj a fejrészre! Várj meg, amíg megszárad, csak azután folytasd a munkát!

Varrd fel a szemeket, a csomót a fej alatt rejtethet el. Ha nehezen megy át a tű a fejen, fogóval áthúzhatod. Az orr dekorgumiból készülsz, de bármilyen anyagot felhasználhatsz, a lényeg, hogy rózsaszín legyen. Vágj ki egy pici háromszöget, amelynek a sarkait lekerekíted! Ragaszd fel a helyére! A fül maradék anyagból készülhet. Vágj ki két kis háromszöget a textiltől, majd a sarkokat kerekítsd le! Cérnával húzd össze a fület a tövénél, hogy íves legyen! Csomózd meg, majd ragaszd fel!

Húsvéti hangulatban

Itt a húsvét, a napsütés és a jó idő. Ne csak a szabadban, hanem a szobában is élvezd a természet közelségét!

Díszítési ötletek

– Tavasszal nyílik a barka, mely a húsvét egyik jelképe. Szedj néhány ágat és állítsd őket egy szép vázába! A dísz önmagában is megállja a helyét, de feldobhatod az összeállítást, ha színes, előzőleg kifújt tojásokat aggatsz rá.

– Vágj ki kartonból csibéket, nyulakat, tojás formájú alaklemezeket! Kedved szerint díszítsd és színezd őket, majd ragaszd rá egy hurkapálcára az elkészült műveket! Egy virágzó cserpes növény mellé tűzdelve kedves díszei lehetnek a szobádnak.

– Ha inkább a 3D mozgatja meg a fantáziád, akkor sztiropor tojásokat szúrj hurkapálcikákra, és díszítsd fel őket! A hobbiboltokban beszerezhető apróságok és némi fantázia segítségével akár tollas csibét is készíthetsz az alapanyagokból.

– Színes, levegőn száradó gyurmát lapíts ki kb. fél centisre, majd formáld belőlük tojást! Késsel óvatosan vágd körbe őket, majd fogpiszkáló segítségével díszítsd is ki a tojásokat. Még a száradás előtt szúrj beléjük egy hurkapálcikát!

– Szedj néhány zöld levelet (pl. pitypanglevelet), néhány szép tarka virágot, és rendezd el őket egy fonott kosárban, majd tegyél melléjük festett tojásokat!

– A jácint kihagyhatatlan eleme a tavaszi díszítésnek. Illatával csodás hangulatot varázsol a szobádba, de a látványa sem utolsó.

Tojásdíszítés

1. Fogj egy főtt tojást, majd egy levelet, vagy valamilyen szabályos növénykét, és gondosan szorítsd rá a tojás héjára! Csavard be szorosan egy harisnyába az egészet, majd mártsd bele tojásfestékbe! Ha nem mozdult el a levél, akkor az eltávolítása után szép mintát fogsz kapni. Természetesen nemcsak növényeket, hanem különböző formájú matricákat vagy szalagokat is rakhatsz a tojásra.

2. A tojásra ragaszthatsz gyöngyöt, matricát, flittert vagy masnit is. Ezek leginkább az egyszerű, egyszínű tojásokon mutatnak jól.

3. Ajándékszalaggal tekerj körbe egy színes tojást! Ez a megoldás akkor is nagyszerű, ha a tojást előzőleg nem festetted ki, és csak a szalaggal díszíted.

4. A lepréselt növényeket, leveleket ráragaszthatod a tojásra. Különleges és kedves megoldás.

5. A tojások héját is felhasználhatod. Az előzőleg színezett tojások héját törd különböző méretű darabokra, majd díszítsd velük a főtt tojásokat!

6. Hegyezz ki egy gyertyát, majd rajzolj vele a tojásra kedved szerint! Tedd a festékbe a tojást, majd törölgesd át az egészet, hogy a felesleges viaszt el tudd távolítani róla!

7. Szedj szét egy szalvétát lapjaira! A tojást egyenletesen kend be szalvétaragsztóval, majd gondosan simogasd rá a kiválasztott szalvétát!

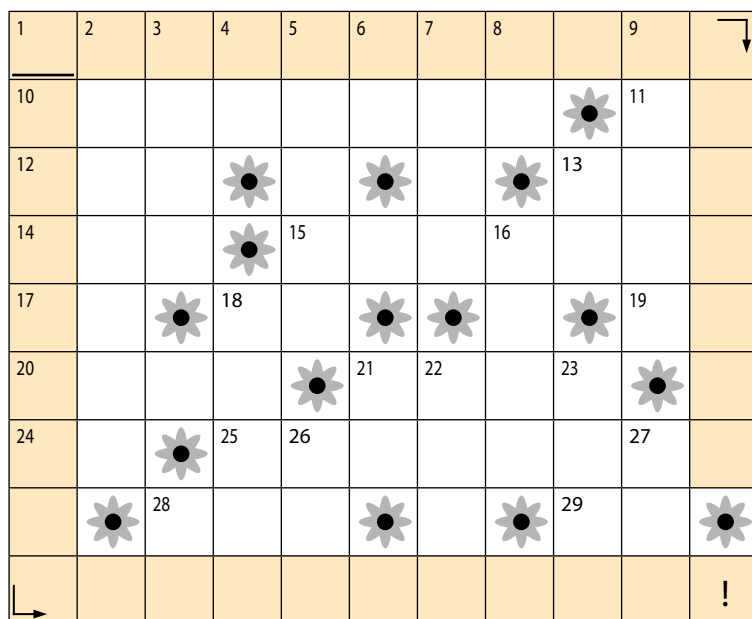

8. Ragasztó segítségével rajzolj egy mintát a tojásra, majd forgasd meg különböző magvakban, reszelékekben (pl.: mák, kókuszreszelék)! Gyorsan dolgozz, mert megszárad a ragasztó!

Tipp: Ha étolajos vattával kened át a befestett tojásokat, akkor nagyon szépen fognak csillogni.

REJTVÉNY

Keresztrejtvény

Zuhanni kezd a repülőgép. A rémült utasok között egyszer csak megjelenik a pilóta, a hátán ejtőernyővel:

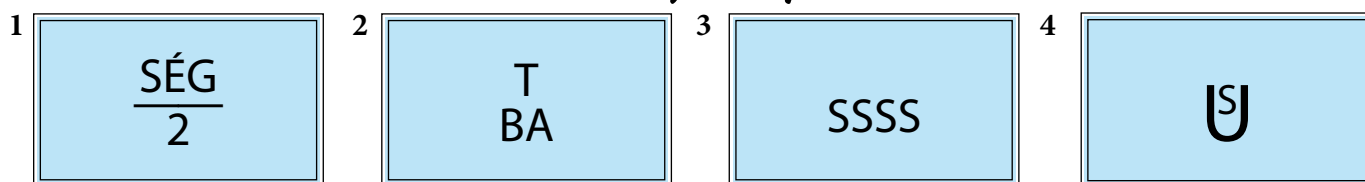
- ...

(A poént a rejtvényből tudod meg.)

Vízszintes sorok: 1. A poén első része, 10. Ceylon korábbi neve, 11. Szerb előljáró, 12. Női név, 13. Máj betűi keverve, 14. Öröklődő tulajdonságok hordozója, 15. Nagy és formátlan, 17. Igerag (ék. f.), 18. Kilométer, 19. Német előljáró, 24. Sára Sándor, 25. Izzadság, 28. Út, 29. Törökország.

Függőleges sorok: 2. Sokat érő, drága, 3. Reped a jég, 4. Igeköztő, 5. Örlőüzem, 6. A névtelen aláírása, 7. A közepén dekorál, 9. Kalapos növény, 13. De, 16. Fütünk is vele, 18. Kidob, 21. Tervben van, 22. Zászló teszi, 23. Lett betűi keverve, 26. Mer betűi, 27. Összevissza kér, 28. Vranje.

Betűrejtvények

18+1

A	K	S	C	A	M	F	O	Ú
T	R	P	A	S	O	A	V	B
R	E	Ó	M	K	U	R	S	É
I	Z	K	U	D	A	K	A	K
S	P	T	P	Z	K	A	Ó	A
C	Y	O	S	E	Y	S	A	M
A	L	R	L	G	L	Á	K	N
P	R	C	É	I	U	D	Ó	H
O	P	L	E	O	P	Á	R	D

BÉKA
FARKAS
HÓD
KAKADU
KUTYA
LEOPÁRD

LEPKE
LÉGY
MACSKA
MÓKUS
ORRSZARVÚ
PACSRITA

PELE
POLIP
PÓK
PULYKA
PUMA
RÓKA

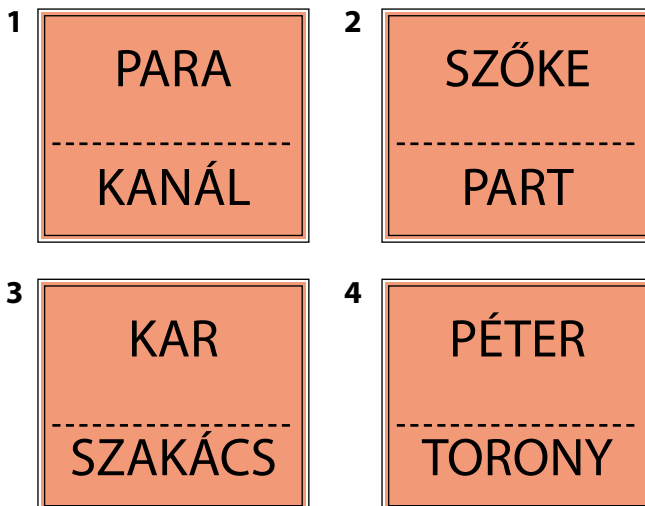
Húzd ki a 18 állat nevét (jobbról balra, balról jobbra, fentről le és lentől fel, valamint az átlók irányába). Ha összeolvasod a megmaradt betűket, megkapod a 19. állat nevét.

Lóugrásban

1	2	3
Í	R	Á
Z	✿	R
O	G	S
N	V	I
G	✿	O
R	A	É
B	G	I
R	✿	U
L	A	Á

Mind a három rejtvényben egy-egy európai ország nevét rejtettük el.

Ölelkező szavak

Olyan szót kell találnod, amellyel mind a felső, mind az alsó szóval összetett szót alkothatsz.

Jövevényszavak a magyar nyelvben

A *németektől* kaptuk a városiasodásra és kereskedelemre utaló szavak egy részét, pl.: *polgár, kalmár, templom, erkély, fillér, garas, kufár, borbély, csaplár, pintér*. Tőlük ered a *herceg, címer, páncél, gallér* szó is.

Az *olasz* hatásból főleg a polgárosodás, az építkezés, a kereskedelem, a hadakozás, a művészet és a szórakozás szavai adnak izelítőt: *piac, kassza, uzsora, bankó, forint, gálya; tégl, bástya, bomba, dárda, lándzsa, pajzs; fátol, kárpit; brácsa, orgona, trombita, ária; kártya, tréfa, móka, maskara*.

A *franciáktól* a többi közt a *kilincs, lakat, mécs, szekrény* szót kaptuk.

Latin szavakat az olasz hittérítők s az olasz iskolákban tanuló egyházi embereink közvetítésével vettünk át. Szókincsünk szerves része lett a *templom, klastrom, plébános, kántor, paradicsom, iskola*. Latin eredetű a *sors* és a *virtus* is. Sok görög kifejezést latin közvetítéssel vettünk át — ilyen az *evangélium* vagy a *bazilika*. Ezekkel viszont már a nemzetközi kifejezésekhez érkezünk, melyek átvétele mindmáig tart.

Tudsz még példákat? Gondold át!

Keresd az Oscart!

Négyezer évvel ezelőtt Babilonban bevett szokás volt, hogy az esküvő után a menyasszony apja újdonsült vejét egy hónapig itatta. Az ital mézből készült sör volt, innen származik a magyar mézeshetek illetve az angol Honeymoon (mivel a babiloniak holdhónapot használtak) kifejezés.

A baglyok az egyedüli madarak, amelyek látják a kék színt.

A Caesar-salátát nem Július Caesar-ról nevezték el. Nevét kitalálójáról, Caesar Cardiniről kapta, aki először készített ilyet saját, Caesar's Palace éttermében a mexikói Tijuánában.

A gepárd az egyedüli macskaféle, amelyik nem tudja visszahúzni a karmait.

A kaméleon testhosszúságának másfélszeresét teszi ki nyelvének hossza.

A ketchup Kínából származik.

A korabeli írásokból kiderül, hogy Leonardo da Vinci nem tudományos vagy művészi teljesítményére volt a legbüszkébb, hanem arra, hogy pusztán kézzel képes volt vasat hajlítani.

Tudod-e?

A méhek, a teknősök és a termeszek teljesen süketek.

A sakkbán használt sakk-matt kifejezés alapja a perzsa Shah Mat, aminek jelentése: a király halott.

Titanic katasztrófáját két kutya is túlélte.

A világ ivóvízkészletének egyharmada Kanadában található.

Az eddigi leghosszabb, emberi testben talált bélféreg 33 méter hosszú volt.

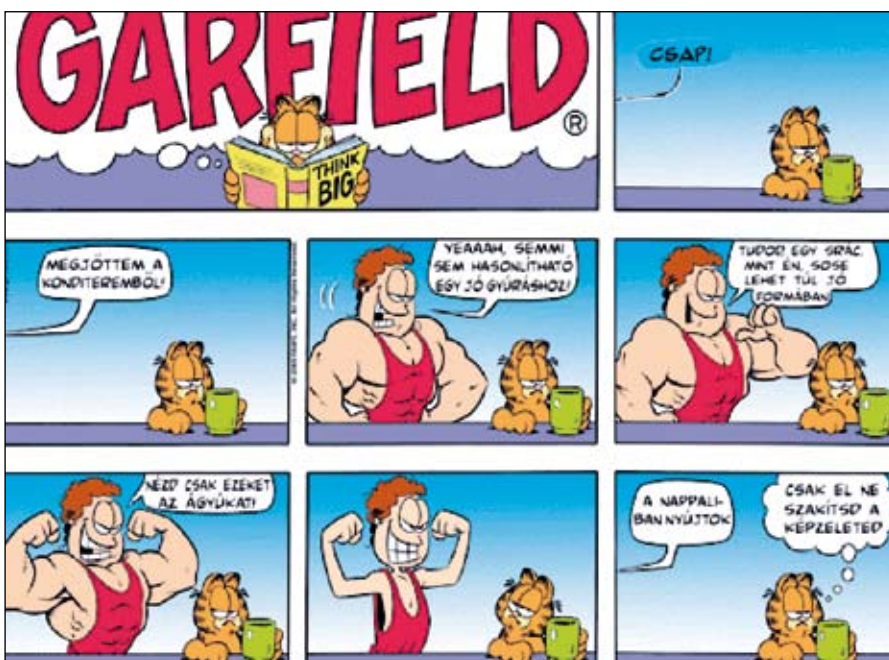
Albert Einstein 6 éves korában kezdett beszélni.

A világ legnagyobb munkáltatója az indiai vasúttársaság, több mint egymillió alkalmazottal.

Csak két állat van, amely a fejének elfordítása nélkül is látja a háta mögötti területet: a nyúl és a papagáj.

Egy ember hamarabb elpusztul a teljes alváshiánytól, mint az éhségtől. 10 alvás nélküli nap már elég a halálhoz, éhezni viszont több hétig is képes egy egészséges személy.

Tüsszentés közben az ember szíve egy milliszekundum időre megáll.

Játsszunk a szavakkal!

Cseréld ki a magánhangzót úgy, hogy értelmes szót kapj! Van, ahol több megoldás is lehetséges.

büg. ....
gomb. ....
lök. ....
kész. ....
rom. ....
nyár. ....
rüg. ....
tér. ....
szarv. ....
füst. ....
rojt. ....

Felfedezések és márnavariációk

Afenti képen látható halról villámgyorsan el kell mondani néhány dolgot. Ő a bihari márna! Azért felkiáltójellel, özve és magázva, mert új halfajnak számít tájainkon. Régen itt van, sőt itt is alakult fajjává, de csak nemrégiben vették észre, és bizonyították be, hogy olyan halfajról van szó, amely eddig elkerülte a tudomány figyelmét. A bihari márna tehát új, tájainkon felfedezett halfaj. És immár nemcsak a tájainkon új, hanem a szakirodalomban is. És az iskolai tankönyvekben is az volna, ha azok foglalkoznának ilyesmivel.

A halakat csak felületesen ismerők hallásból tudnak a márnáról, aki horgász, az közelebbről is ismeri. Kevésbé ismert, hogy ennek a márnának van vizeinkben egy kisebb növésű rokona. Némi kitérővel azonnal ki kell mondani, hogy a márna és a rokonai nem téveszthetők össze a hasonló felépítésű, ám törpe növésű küllőkkel, amelyeknek vizeinkben négy faja él. A küllőknek ugyanis egy pár bajuszuk van, a szájszögletben foglalnak helyet, a márnánál viszont emellett a felső állkapcsón is van egy bajuszpár.

Mi is tisztában vagyunk azzal, hogy a halak – de más élőlények – megkülönböztetése olykor szörszálhasogatásra emlékeztet. Ezt nem kötelező tudni. De aki nem akarja tudni, az ne is foglalkozzon vele. A bihari márnáról azoknak beszélünk, akik akarják. Na már most...

A márna haltani története gördülékeny, közismertnek számít, ezért leírásával nem foglalkozunk, csupán egy fotót mellékelünk hozzá.

Petényi-márna

Még ha horgászati lag nem is jelentős, haltani lag sokkal érdekesebb a Petényi-márna. Neve is elárulja magyar vonatkozásait. Nem árt tudni róla, hogy fajként Johann Jakob Heckel írta le 1852-ben, és felfedezőjéről, Petényi Salamon Jánosról, a híres magyar természettudósról nevezte el. Az idő során a szakemberek elvitták a faj hovatartozását. Hogy milyen besorolásokhoz meg elnevezésekhez folyamodtak, azzal igazán felesleges foglalkozni. Legalábbis ezen a szinten nem kell, ezért abba is hagyjuk. Különösen azért, mert 2002-ben Petr Kotlík cseh kutató és munkatársai genetikai vizsgálattal bebizonyították, hogy a Petényi-márna valóban önálló faj, és aki eddig másként kezelte, az nem tudta jól. Pont!

Kishorgászainknak mondjuk, hogy a márna és a Petényi-márna könnyen megkülönböztethetőek még akkor is, ha mindkettő kicsi. A Petényi-márna ugyanis nem nő nagyra. A halakat, akárcsak más élőlényeket is, azonban nem felületes ránézés, hanem a bélyegek alapján különböztetjük meg. A márna hátúszójának elején fogazott csonttüske van, a Petényi-márnánál ilyent nem találunk. Ugyanakkor a Petényi-márna farkalatti úszója megközelíti vagy eléri a farokúszó tövét, a márnáé ennél lényegesen rövidebb. Ez világos? Ha igen, akkor folytatjuk...

A történet akkor bonyolódott, amikor felmerült annak gyanúja, hogy a két szóban forgó márnán kívül tájaink vizeiben egy harmadik is előfordul. Sőt nem is annyira harmadik, mint

Döme Gábor világhírű magyar horgász márnával

amennyire – mondjuk így – sokadik. A Petényi-márna körüli akadémiai svédturna során ugyanis annak idején megállapították, hogy van kárpáti márna meg balkáni márna is, ám a Sebes-Körösből előkerült példányokkal kapcsolatban felmerült, hogy önálló fajt képviselnek. A begyűjtött apró halakról (lényegesen kisebbek, mint amekkorának az oldal tetején feszülő kép alapján gondolnánk) a genetikai vizsgálatok eredményei alapján bebizonyosodott, hogy nem azonosak sem a Petényi-márnával, sem a balkánival, sem a kárpátival... Tehát különálló, önálló fajként illik kezelni őket.

Az új faj a *Barbus biharicus*, azaz bihari márna nevet kapta, ezzel jelezve a tájat, amelynek szülötte, leírói pedig Antal László, László Brigitta és Petr Kotlík.

ÉNÉK-TANÁR TARTJA	1.	FÖLD-MŰVELŐ ESZKÖZ	SUGÁR KEZDET KEZDETE!	NŐI NÉV ÉS VIRÁG IS RÉNÍUM	ATTILA BECÉZVE
EGYES BETŰKRE RAKJUK RA					
A SZEM KÖZEPE!			KÖTŐSZÓ FÖLTÉVE	RÓMAI 1 FÜZET, KÖNYV RÉSE	
ZORRO JELE		CSEN-DES SZILAJ			
ÁDÁM PARJA			PÁRA! A PIN-CÉBE		
TANTÁL ERDEI ÁLLAT			LONG PLAY TUDÁS-FELMÉRÉS MÓDJÁ	MADÁR-FAJTA	
				GIGA PAPAGÁJ FAJTÁJA	
MÉTER KELET		OLASZ-ORSZÁG OXIGÉN ÉS SZÉN	FÉLKÉSZ! KOPASZ		
2.	H				
				MAGOT ELVET TÁVOL	
AMENY-NYIBEN LITER		PICI SÚLY NÉMET NÉVELŐ (NÓNEM)			
BÁCSKA HELYSÉG			AZONBAN NÉGYES OSZTÁLY-ZAT		
RÓMAI 101-ES VÁLTÁS			ÖRÖK-SÉG ERRE-FELE!		
				MÉRET-RE VAG VILÁGOS HAJÚ	
CELSIUS KELVIN		ELVESZ ... A SÁR-KÁNY			
FÖLDET FORGAT			KEREK SZÁM IPARI NÖVÉNY		
KIVÜL LEVŐ, KINTI EME				ELŐADÓ RÖVIDEN TELJES EGÉSZ	
			KÉT RÉ-TEGE VAN NEWTON		
NŐSTÉNY SERTÉS VAGY NYŰL	A				

The cartoon shows a man wearing a hat and boots, sitting on a log by a pond. He is holding a large fishing net that has just caught a decorated Easter egg. The egg is covered in intricate patterns. The man looks surprised or happy. In the background, there are some reeds and a small building on the shore.

– Az én anyukám nem tud gyereket nevelni
– panaszkodik egy kissrác a barátainak.
– Miből gondolod?
– Este, amikor friss vagyok, aludni küld, reggel viszont, amikor álmos vagyok, azt mondja, hogy kelj fel!

***

– Szomszéd bácsi, az apukám küldött. Azt kéri, hogy tessék kölcsönadni a magnót!
– Nocsak! Bulizni akartok?
– Dehogyan. Aludni...

***

– Ki az abszolút álszent diák?
– Aki reggel mosolyogva lép be az iskolába.

***

Kovács kérdőre vonja a kisfiát.
– Ide figyelj, Pisti! Nagyon rossz osztályzatot hozol haza mindig. Más apa ezért elverne vagy nagyon megbüntetne, de én mást teszek. Tudom, hogy alapjában véve te egy okos, intelligens gyerek vagy, ezért egyezséget ajánlok: ahányszor jó jegyet hozol haza az iskolából, kapsz száz dinárt. Áll az alku?

– Igen, papa – feleli Pisti.

Másnap Pisti az iskolában odamegy a tanító nénihez, és ezt kérdezi tőle:

– Nem akar naponta ötven dinárt keresni?

***

– Pistike! Hányszor figyelmeztettelek már, hogy kerüld azokat a huligánokat. Játssz inkább a jólnevelt fiúkkal!

– Én megpróbáltam, de a szüleik nem engednek.

***

– Miért sírsz, Pistike?

– Mert a tanító bácsi intőt és verést ígért a testvéremnek, amiért az egy békát dugott a táskájába.

– És ez neked miért fáj?

– Mert ikrek vagyunk, és a testvérem már hazament.

***

Tanár a diákhoz:

– Magának inkább a lottóval kellene próbálkoznia.

– ???

– 90 kérdésből éppen ötöt talált el.

***

– Pistike, most Arkhimédész törvényéről foglak kérdezni – szólítja fel a kis Pistát a tanár.
– Mi történik, ha beülsz egy vízzel teli kád-ba?

– Megszólal a telefon.

***

Az iskolában magyaráróan kérdezi Pistikétől a tanár:

– Pistike, ki van ezen a képen?

– Petőfi Sándor.

– És mondd, mit jelent a kép alatti két szám: 1823–1849?

– Az biztosan a mobilszáma.

***

A kisfiú megkérdi az anyukájától:

– Anyu, ugye Isten adja meg a napi kenyereinket?

– Igen, kisfiam.

– És anyu, ugye a Jézuska hozza a játékokat?

– Igen, kisfiam.

– Akkor az apu mi a francot csinál egész nap?

***

– Kicsim, többet kellene tanulnod, hogy jobb jegyeket hozzass haza.

– Anya, nem én tehetek róla. Nagyon hátul ülök a teremben, és mire hozzám érne a tanár néni, már kiosztja a jó jegyeket.

***

A tanárnő kérdi Pistikétől:

– Pisti, mi van közelebb, a Hold vagy Kína?

– A Hold.

– Miből gondolod, hogy Kína messzebb van, mint a Hold?

– Abból, hogy a Holdat innen látom, de Kínát nem.

***

Egyik anyuka a másiknak:

– Képzeld, a fiam megbukott illemtan órán, a bók teszten.

– Hogyhogy?

– Hát, tudod, arra neveltük, hogy nem szabad hazudni.

***

– Milyen volt az első napod az iskolában, Pistike?

– Egész jó, de volt ott egy néni, akit úgy hívnak, tanító, ő mindenáron el akarta rontani a szórakozásunkat.

***

Tanító néni az iskolában:

– Na, gyerekek, ma fogunk először számítógépekkel számolni.

Nagy ujjongás...

– Pistike, mondd meg akkor te, két számítógép meg három számítógép az mennyi?

***

Történelemórán:

– És mondd csak, fiam, hol van Hadriánusz fala?

– Hát, gondolom, hogy Hadriánusz kertjében.

***

– Gyerekek, ki tudna mondani egy példát a harmonikus házasságról? – kérdezi a tanárnő. Mórnicka jelentkezik:

– Az én nagyszüleim harmonikusan élnek. A nagypapa horkol, a nagymama meg süket.

***

Pistikét az iskoláról faggatja a szomszéd néni:

– És melyik a kedvenc tárgyad az iskolában?
– A csengő.

***

– Tanárnő, hogy halad a fiam az iskolában?
– Sajnos nem túl jól. Nem is figyel az órákon, csak bóbiskol.

– Higgye el, kérem, csak a tehetség szunnyad benne!

***

– Szeretsz iskolába járni, Pistike?

– Igen, csak azt nem szeretem, hogy ott is kell maradni.

***

A gyerekek beszélgetnek az iskolában. Mondja Mórnicka:

– Képzeljétek, az én apukámnak olyan jó foglalkozása van, hogy aki bemegy hozzá, rögtön távta marad a szája!

– És mit dolgozik az apukád?
– Fogorvos!

***

– Pistike, mondj egy ritka európai állatfajt!

– Tigris.
– De Pistike, a tigrisek Afrikában élnek!
– Éppen ezért olyan ritka Európában...

***

Irodalomórán:

– Pistike, neked ki a kedvenc író?
– A papám. Ő szokta írni az igazolásokat, amikor nem jövök iskolába.

***

Az irodába lépve a rendőrtiszt látja, hogy az egyik beosztottja áll az íróasztalon, és éppen egy izzót csavar be a lámpába.

– Tizedes! Legalább újságpapírra állt volna!
– Nincs rá szükségem. Így is elértem.

***

– Pistike, melyik óceán ez? – kérdezi a tanár a térképre mutatva.

A fiú mélyen hallgat.

– Így van! Ez a Csendes-óceán!

***

– Miért az ablakon keresztül jársz be a házba?

– Anya azt mondta, hogy ha rossz jegyet kapok, át ne lépjem a küszöböt.

***

– A vakond naponta annyit eszik, mint amennyi a testsúlya – magyarázza a tanár.

Mire Pistike közbeszól:

– És honnan tudja a vakond, hogy mennyi a súlya?

***

Az iskola filmcímekben

Első tanítási nap = Jöttünk, láttunk, visszamennénk

Osztálypénz = Kincs, ami nincs

A tanár felgyógyul = Batman visszatér
Közeleg az érettségi = Terminátor 2 – Az ítélet napja

Ha felelés előtt állsz = Vészhelyzet
Minden órán dolgozat = Rémálom az Elm utcában

Röpdolgozat = Megint dühbe jövünk

Történelemóra = A bukás

Ügyeletes tanár = Sentinel, az őrszem

Szülői értekezlet = Végző visszaszámlálás

Osztálykirándulás = Másnaposok

A helyi tűzoltóság előadást tart a gyerekeknek. A bemutató után a tűzoltó a következő kérdést teszi fel:

– Gyerekek, mit csináltok, ha meglátjátok, hogy ég a kabátotok?

Megszóal Pistike:

– Nem veszem fel!

***

Kérdezi a tanító néni Pistikétől:

– Pistike, hogy telt a nyaralás?

– Jól, tanító néni. Anyu új férjével voltam nyaralni a Balatonon.

– És megbarátkoztál az új apukával?

– Igen, rendes bácsi. Minden nap bevitt a Balatonba, én meg teljesen egyedül kiúsztam.

– És nem volt nehéz ennyit úszni?

– Á, az úzás jó volt, viszont a zsákból ki-mászni már nehezebb.

***

Egy kutya éjszaka lohol az utcán.

– Hova rohansz? – kérdezi az egyik haverja, aki éppen arra jár.

– A betörők! – lihegi a kutya.

– Szóval betörőket üldöztél? – kérdezi a másik.

– Azt nem tudom. Csak azt hallottam, hogy éjjel a gazdasszonyom így szólt az urához: rablók vannak házbán, ereszd ki a kutyát. Aztán a gazdám elengedett.

***

Egy piros kis Polski húz egy Rolls-Royce mellé a pirosnál. A vezetője kikiált:

– Van rádió a kocsijában?

– Ez csak természetes – válaszol a Rolls-Royce vezetője.

– És internet?

– Hát persze.

– És franciaágy?

A luxuskocsi tulajdonosa elszégyelli magát, és elhajt az első szervízbe, ahol egy franciaágyat szereltet a kocsijába. Egy hét múlva megpillantja a kis Polskit egy parkolóban. Odamegy hozzá, és bekopog az ablakán:

– Van már franciaágy is a kocsimban!

– És ezért zavart meg zuhanyozás közben?

– válaszol a kis Polski tulajdonosa.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Érdekesnek találtatok idei 7. számunk nyere-ménykérdését, ugyanis sokan küldték el címünkre a megfejtést. Ráadásul a nem könnyű feladattal jól elboldogultatok. A közölt felvételeken négy festmény részletei ismerhetők fel: Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Jan Vermeer van Delft: Leány gyöngy fülbevalóval, Vincent van Gogh: Ciprusok az éjszakai ég alatt, és Edvard Munch: A sikoly. A helyes választ adók közül a szerencse a **törökfalui Solymosi Viktóriára**, a Cseh Károly iskola hatodikosára mosolygott. A könyvjutalmat április elején postázzuk.

Ezen a héten nagyon egyszerű feladattal szolgálunk. A felvételen jól kivehető egy kenguru mama és cseméje. Kérdésünk az, mit „súghat” a kicsi az édesanyjának? Ezúttal tehát jó ötleteket várunk. Vegyétek elő a szellemeséget, a viccelődő kedveteket, hisz hamarosan itt lesz április 1-je is! Ötleteiteket küldjétek el mielőbb a címünkre, egy szerencsés olvasónk könyvjutalomban részesül. Jelentkezéseket március 30-áig elfogadjuk levélcímünkön: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**, vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail címen. A beküldők figyelmét felhívjuk, hogy nevük mellett tüntessék fel osztályuk, iskolájuk, lakhelyük nevét és címét. Köszönjük!

A víz napja március 22-én

Valamikor a felfoghatatlanul távoli múltban, az ősóceánok vizében pattant ki az élet szikrája. Minden napjaink és létezésünk ezernyi szállal kötődik a vízhez, amely nélkül elképzelhetetlen lenne a földi bioszféra léte. A jó minőségű ivóvizet ugyanolyan természetesnek tekintjük, mint a belélegzett levegőt, pedig az új évszázad mint a kezdődő vízhiány időszakát köszöntött ránk. Március 22-én a víz világnapján (de nem csak akkor) érdemes

végiggondolunk, mit is jelez a víz, jövőnk egyik legfontosabb száma. A víz, jövőnk egyik legfontosabb száma.

Egy órára kapcsolj ki a világitást!

A Föld órája március 19-én

Tavaly 172 országból több mint kétmilliárd ember kapcsolódott a legnagyobb önkéntes éghajlatvédelmi kezdeményezéshez, amikor egy órára lekapcsoljuk a világitást. A Föld órája elnevezésű akció évek óta többet jelent a 60 perc sötétségnél, inkább arra int, hogy az év többi részében is bánjunk takarékosan a villanyárammal, ezzel is védjük a természetet, mérsékeljük az éghajlatváltozást.

A Föld órája rendezvényt a WWF, azaz a Természetvédelmi Világalap hívta életre, és minden év márciusában rendezik meg világszerte. Ekkor arra kéri a háztartásokat és a vállalkozásokat, hogy kapcsolják le és ki a nem létfenntartású lámpáikat és elektromos berendezéseiket egy órára. A kezdeményezés

2007-ben indult Ausztráliából, egy évvel később nemzetközivé vált.

Az idén március 19-én 20.30 órakor egy órára kapcsoljuk ki a világitást, és mindazt, ami nélkülözhető. Szerbiában nyolcadik alkalommal hirdetik meg a programot, Egy óra a bolygónkért elnevezéssel. Tavaly országunkban 91 város és község, 172 iskola és 110 polgári egyesülés csatlakozott az akcióhoz.

Magyarországon kétnapos, különleges programokat terveznek. A központi lekapcsoló esemény házigazdája a Művészetek Palotája lesz a Duna pesti oldalán, ahol a Nemzeti Filharmonikus Zenekar aznap este koncertet ad Kocsis Zoltán vezényletével. Az est szólistája meglepetés ráadás számát sötétben fogja eljátszani, csak a zongora kap világitást. Így minden figyelem a zenére és a nemes célért való kiállásra összpontosul majd.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormány

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

69 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeknap
■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (lapfajlagos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Viktor Rajnai Anita** ■ Állandó munkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Kis Laura, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/475-400-8 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com